

## 1230\_Az\_Qiyabi\_Yekun imtahan testinin sualları

### Fənn : 1230 Torpaqşünaslığın əsasları

1 ərazidəki torpağın, suyun və havanın xüsusi tərkibi ilə əlaqədar olan xəstəliklər necə adlanır ?

- endemik
- ekoloji
- patogen
- etoloji
- bioloji

2 Biokimyəvi vəziyyət ilə əlaqədar ən geniş yayılan xəstəliklər hansı elementin çatışmazlığından əmələ gəlir ?

- kalssiumun
- dəmirin
- yodun
- oksigenin
- kükürdün

3 İnsan orqanizmində maddələr mübadiləsinin pozulması, inkişafın ləngiməsi və psixikanın pozulması hansı elementin çatışmaması ilə əlaqədardır?

- karbonun
- maqneziumun
- dəmirin
- yodun
- kalsiumun

4 Korlanmış torpaqları bərpa etmək üçün hansı metoddan istifadə edilir?

- suvarma metodundan
- köçürmə metodundan
- rekultivasiya metodundan
- suvarma metodundan
- qazılma metodundan

5 Bataqlıq və çəmən-bataqlıq torpaqlarının yayıldığı əraziləri tap 1.Şirvan çaylarının gətirmə konuslarında 2.Samur və Qusarçayın deltasında

3.Qızılağac körfəzinin kənarlarında 4.Kür-Araz və Xəzəryanı ovalıqlarda 5.Qarabağ düzünün şimalında 6.Arazyanı düzənliklərdə 7.Keşçay və Şinçayın ətrafında 8.Gəncə-Qazax çayları sahillərində

- 1, 3, 4, 6
- 3, 4, 7, 8
- 1, 2, 5, 7
- 2, 5, 6, 7
- 1, 2, 3, 5

6 Çəmən-bataqlıq torpaqlarından kənd təsərrüfatında hansı məqsədlər üçün istifadə edilir?

- çöl quşlarının qorunması üçün
- mal-qara otarılması üçün
- dəmyə əkinçiliyi üçün
- biçənək sahələri kimi
- suvarma əkinçiliyi üçün

7 Şoran torpaqların məhsuldarlığının artırılması və mühafizəsi üçün hansı tədbirlər görülür?

- suvarmadan daha çox istifadə olunur
- torpaqlar duzlardan yuyulur
- torpaqlara kimyəvi gübrələr verilir
- yalnız otarılmada istifadə olunur
- terraslaşdırma işləri aparılır

8 Bataqlıq və çəmən-bataqlıq torpaqlarının yaranma səbəbləri nədir ?

- günəşli saatların miqdarının çox olması
- çay şəbəkəsinin sax yerləşməsi
- illik yağıntı miqdarının çox olması
- qınt sularının səthə çox yaxın yerləşməsi
- humusun miqdarının az olması

9 Meliorasiya tədbirləri nədir ?

- torpaqların duzlardan yuyulması
- torpaqlara pestisidlərin səpilməsi
- torpaqların növbəli əkilməsi

- torpaqlara gübrələrin verilməsi
- heyvandarlıq sahələrinin genişləndirilməsi

10 Şoran torpaqların arealı daxilində yayılan torpaq tipləri hansılardır?

- dağ-çəmən bozqır, dağ qara
- tünd şabalıdı, gəcli şabalıdı, açıq qəhvəyi
- boz, çəmən-boz, boz qəhvəyi
- dağ-meşə qara, çəmən-meşə, sarı
- qırmızı ferralit, çəmən bataqlıq

11 Sopka şoranları hansı ərazilərdə əmələ gəlir?

- çayların gətirmə konuslarında
- çökəklik və batıq sahələrdə
- qrunt suların səthə yaxın ərazilərində
- palçıq vulkanı brekçiləri üzərində
- alçaqdağlığın meşə-çöl hissəsində

12 Şoran torpaqların əsas tipləri hansılardır?

- çəmən-meşə və boz-qəhvəyi
- bataqlıq və çəmən-bataqlıq
- açıq şabalıdı və gəcli şabalıdı
- dağ qara və boz-çəmən
- avtomorf və hidromorf

13 Korlanmış torpaqların rekultivasına ilə bərpa edilməsinin texniki işlər etapında hansı işlər görülür?

- parklar, xiyabanlar salınır
- çökəkliklər, karyerlər doldurulur
- su tutarlar, deryaçalar tikilir
- tikinti və abadlıq işləri aparılır
- çökəkliklər, karyerlər qazılır

14 Hansı torpaqlar tikinti yaxud başqa işlər üçün istifadə oluna bilər?

- duzlaşmış torpaqlar

- əkinə yararsız torpaqlar
- eroziyaya uğramış torpaqlar
- şoranlaşmış torpaqlar
- bataqlılaşmış torpaqlar

15 Bitki örtüyünün tərkibinin dəyişməsi, torpağın eroziyası və şoranlaşmasının təsirinin nəticəsi olaraq səhralaşması 4 dərəcəyə ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil.

- çox yüksək səhralaşma, məhsuldarlıq yoxdur
- Bitki örtüyünün tərkibinin dəyişməsi, torpağın eroziyası və şoranlaşmasının təsirinin nəticəsi olaraq səhralaşması 4 dərəcəyə ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil.
- orta dərəcə səhralaşma məhsuldarlıq 10-50% azalır
- adi vəziyyətdir, məhsuldarlıq yüksəkdir
- yüksək dərəcə səhralaşma məhsuldarlıq 50%-dən çox azalır

16 Korlanmış torpaqların rekultivasiya ilə bərpa olunmasının bioloji etasında hansı işlər görülür?

- tikinti, abadlıq işləri aparılır
- ağaclar, kollar kəsilir
- yaşıllıqlar, parklar salınır
- karyerlər, karxanalar işlədilir
- su tutarlar, dəryaçalar inşa olunur

17 Torpağı eroziyadan qorumaq üçün relyef, iqlim, torpaq nəzərə alınmaqla hansı növ əkinə keçmək məsləhət görülür?

- çoxillik əkinə keçmək
- dənli bitkilərə keçmək
- monokulturayam keçmək
- növbəli əkinə keçmək
- qarışıq əkinə keçmək

18 Torpağın mühafizə olunacağı sahələr bunlardır .Hansı cavab düzgün deyil?

- korlanmış torpaqların rekultivasiyası
- torpağın su və külək eroziyasından mühafizəsi
- torpağa qulluq edilməsindən imtina etmək
- növbəli əkin sistemi təşkil etmək
- meliorativ tədbirlərin həyata keçirilməsi

19 Torpağı mühafizə etmək üçün hansı tədbirlər həyata keçirilməlidir? Hansı cavab düzgün deyil

- şoranlaşmanın qarşısının alınması
- duzlaşmaya və bataqlılaşmaya qarşı mühafizə
- torpağın çirklənmədən qorunması
- torpağa antropogen təsirləri artırmaq
- flora və faunanı məhv olmaqdan qorunması

20 Aqrotexniki; meşə meliorativ və hidrotexniki tədbirləri həyata keçirilməklə torpağı hansı prosesdən mühafizə etmək olar?

- bataqlılaşmadan
- şoranlaşmadan
- duzluluqdan
- susuzluqdan
- eroziyadan

21 Qoruqlarda torpaq nizamlayıcı tədbirlərə aşağıdakılardan hansı aid deyil?

- Əkin sahəsini inkişaf etdirmək üçün torpaqların gübrələnməsi.
- Eroziyaya qarşı mübarizə tədbirləri.
- Fitomeliorativ tədbirlər.
- Rekultivasiya tədbirləri
- Aqrotexniki tədbirlər.

22 Rekultivasiya olunacaq obyektlər aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil?

- karyerlər, karxanalar
- tikinti işləri zaman pozulan torpaqlar
- bərk tullantılar yığılan sahələr
- münbit torpaq sahələri
- neftlə çirklənmiş sahələr

23 Rekultivasiya işləri neçə etapda aparılır?

- bioloji, kimyəvi, texniki
- texniki, fiziki, suvarma
- texniki, fiziki, suvarma
- qazma, doldurma, suvarma

texniki, bioloji, tikinti

24 Rekultivasiya olunacaq torpaqların səthinin planı, münbit torpağın gətirilməsi, sahənin iş üçün hazırlanması kimi işlər hansı etapda yerinə yetirilir?

- texniki işlər bölməsində  
 bioloji işlər bölməsində  
 mexaniki işlər bölməsində  
 fiziki işlər bölməsində  
 tikinti işləri bölməsində

25 Torpağı mühafizə etmək məqsədilə növbəli əkinə keçmək, kimyəvi maddələrdən istifadə etməmək, müəyyən seçilmiş sahələrdə kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi kimi tədbirlərə nə deyilir?

- aqrotexniki tədbir  
 termiki tədbirlər  
 mexaniki tədbirlər  
 şumlama tədbirləri  
 suvarma tədbirlər

26 Torpağı mühafizə etmək məqsədilə meşə zolaqlarının salınması kimi tədbirlər necə adlanır?

- şumlama tədbirləri.  
 meşə meliorativ tədbirlər  
 hidrotexniki tədbirlər  
 suvarma tədbirləri  
 mexaniki tədbirlər

27 Azərbaycan Respublikasında Abşeron yarımadasından başqa neftlə çirklənmiş rayonları hansılardır?

- Zəngilan, Şabran, Xızı, Siyəzən  
 Lənkəran, Astara, Yardımlı, Bəhramtəpə  
 Şirvan, Neftçala, Siyəzən, Muradxanlı  
 Ordubad, Şərur, Şahbuz, Babək  
 Naftalan, Daşkəsən, Kəlbəcər, Laçın

28 Azərbaycan ərazisində ən çox kimyəvi gübrələrdən, pestisidlərdən və defoliantlardan hansı ərazilərdə istifadə edilir?

- Qarabağ maili düzənliyində

- Kür-Araz ovalığında
- Samur-Dəvəçi ovalığında
- Naxçıvan MR-da
- Lənkəran düzənliyində

29 Atmosfer havasına və torpaq sahələrinə atılan tullantıların həcminə və xüsusi çəkisinə görə fərqlənən şəhərlər hansılardır?

- Bakı, Sumqayıt, Şirvan, Gəncə, Mingəçevir
- Lənkəran, İmişli, Gədəbəy, Sumqayıt
- Gəncə, Şəki, Qusar, Xaçmaz, Ağdaş
- Bakı, Naxçıvan, Daşkəsən, Ağcabədi
- Mingəçevir, Yevlax, Zaqatala, Şabran

30 Respublika torpaqlarının ən çox alüminium oksidləri ilə çirklənmə prosesi hansı sənaye şəhəri ətrafında müşahidə olunur?

- Naxçıvan şəhəri
- Bakı şəhəri
- Sumqayıt şəhəri
- Mingəçevir şəhəri
- Gəncə şəhəri

31 Sənaye şəhərlərinin pozulmuş landşaftların torpaqlarının rekultivasiyası hansı mərhələlərlə aparılır?

- hidromeliorativ və texniki
- aqrotexniki və fiziki
- fitomeliorativ və kimyəvi
- texniki və bioloji
- gübrələmə və yumuşaltma

32 Təsərrüfatın müxtəlif sahələrində pozulmuş təbii landşaftların bərpası üçün tətbiq edilən tədbirlər kompleksi necə adlanır?

- fitomeliorativ tədbirlər
- akkumlyativ tədbirlər
- rekultativ tədbirlər
- meliorativ tədbirlər
- aqrotexniki tədbirlər

33 Azərbaycan ərazində dik yamaclardan istifadə etmək məqsədilə hansı metoddan istifadə olunur?

- rekultivasiya
- irriqasiya
- transformasiya
- terraslaşdırma
- meliorasiya

34 Respublikada ümumiyyətlə neft və neft məhsulları ilə çirklənmiş ərazilərin sahəsi nə qədərdir?

- 28,8 min. hektar
- 35 min. hektar
- 22 min hektar
- 57 min. hektar
- 73,6 min hektar

35 ən çox aşınma eroziyasına məruz qalmış torpaq sahələri Azərbaycanın hansı ərazilərində müşahidə olunur?

- Naxçıvanın orta və yüksək dağlıq sahələrində
- Lənkəranın düzənlik və dənizsahili ərazilərində
- Əsasən dağlıq ərazilərin dəmyə əkinçiliyi sahələrində
- Kür-Araz ovalığının irriqasiya təsərrüfatı sahələrində
- Qarabağ maili düzənliyinin suvarılan ərazilərində

36 Azərbaycanın düzənlik torpaqlarının şorlaşmasına əsas səbəb nədir?

- əkinçilikdə əsasən taxıl bitkisinin becərilməsi
- intensiv otarılma, yağıntıların orta illik miqdarının aşağı olması
- ərazidəki torpaqların allüvial-prolüvial, gətirmələrdən təşkil olunması
- torpaq əmələgətirən süxur və çöküntülərin tərkibindəki duzların çoxluğu, yeraltı suların səthə yaxınlığı
- Kür çayı və onun qollarının fəsilədən asılı olaraq daşması

37 Üzümçülük və pambıqçılıq rayonlarında əkin sahələri ən çox hansı maddələrlə çirklənir?

- azot oksidləri ilə
- pestisid və defoliantla
- təbii gübrələrlə
- intensiv suvarma ilə
- karbon dörd oksidlə



38 Abşeron yarımadasının bərk tullantılarla çirklənməsinə səbəb olan əsas sənaye müəsisələri hansılardır?

- Azərneftyağ istehsalat birliyi və Azərsun şirkətlər qrupu
- H.Əliyev adına Neft emalı zavodu
- Abşeron DRES-i və Qaradağ daş karxanası
- Qaz emalı zavodu və Keşlə maşınqayırma zavodu
- Qaradağ sement zavodu və Bakı Gips məmulatı zavodu

39 Dağ-mədən sənayesinin bir çox sahələrində baş verən əsas hansı problemlər ətraf mühiti korlayır və torpaq fondunu azaldır?

- yataqlarda kəşfiyyat işlərinin aparılması
- qazma işlərinin fasiləsiz aparılması
- yükdaşıma zamanı ağır texnikanın hərəkəti
- çox qiymətli xammal itkisinin baş verməsi
- istehsal zamanı istifadə edilən texniki suların ətraf ərazilərə axıtılması

40 Sənaye şəhərlərində bərk tullantıları zərərsizləşdirmək məqsədilə hansı tədbirlər görülməlidir?

- torpaqlar yalnız sanitariya-müdafiə zonalarına ayrılmalıdır
- utilizasiya zavodları tikilməlidir
- rekultivasiya prosesi gücləndirilməlidir
- yalnız meliorativ tədbirlər həyata keçirilməlidir
- quyulara yığılaraq basdırılmalıdır

41 Respublikanın sənaye şəhərlərində müəsisələrin atdıqları tullantıların qarşısını almaq üçün hansı tədbirlər görülür?

- müəsisələr istədikləri qədər tullantı atmağa qadirdirlər
- müəsisələrin daxilində xüsusi ölçmə cihazları yerləşdirilir
- xüsusi dövlət müəsisələri tərəfindən monitorinqlər aparılır
- şəhərdən kənar ərazilərə yığılaraq yandırılır
- Xəzər dənizinin dərinliklərinə atılır

42 Respublikada sənaye tullantıları, yeraltı sərvətlərin dağınıqları, qazıntı vasitəsi ilə basdırılmış və çirkləndirilmiş torpaqlar hansı üsulla bərpa edilir?

- rekultivasiya
- meliorasiya
- aqrotexniki
- texniki

yumuşaltma

43 Rekultivasiya olunacaq sahələrin mənimsənilməsinin iqtisadi cəhətdən ən ucuz növü hansıdır?

- əraziyə əhəngin verilməsi və 60 sm dərinliyə kimi yumuşaltma  
 sahələrdə meşə əkinlərinin həyata keçirilməsi  
 təzyiqli sular vasitəsi ilə yuyulması  
 torpaqların səthinə mineral gübrələrin verilməsi  
 torpaqlarda mikrob-bioloji prosesləri sürətləndirmək

44 Respublika ərazisində Abşeron yarımadasından sonra rekultivasiyaya ehtiyacı olan torpaq sahələri haradadır?

- Talış dağlarında  
 Şəki-Zaqatalada  
 Kiçik Qafqazda  
 Böyük Qafqazın cənubunda  
 Qobustan rayonunda

45 Respublika ərazisində ən çox sənaye müəssisəsi yerləşən şəhərlər hansılardır və onların payına sənaye potensialının necə faizi düşür?

- Bakı və Sumqayıt şəhərlərində, 70 %  
 Gəncə və Qazax şəhərlərində, 67 %  
 Bakı və Xaçmaz şəhərlərində, 55 %  
 Sumqayıt və Lənkəran şəhərlərində, 77 %  
 Naxçıvan və Bakı şəhərlərində, 60 %

46 Azərbaycanda zərərli tullantıların basdırılması və zərərsizləşdirilməsi hansı istiqamətlərdə aparılır?

- Tullantılar ümumi şəkildə anbarlaşdırılaraq yandırılır  
 Bakı buxtasında xüsusi borular vasitəsi ilə dənizə axıdılır  
 Şəhər kənarında açıq poliqonlara atılır və ya yandırılır  
 xüsusi poliqonlarda xəndəklər qazılaraq, tullantıların burada basdırılması  
 Abşeron yarımadasının cənub sahillərində dənizə atılır

47 Filiz yığıntılarının ən çox toplandığı ərazi hansıdır?

- Siyəzəndə neft yataqları və neftin emalı  
 Abşeronda daş karxanaları və neft yataqları

- Daşkəsən filiz yataqları və Zəylik alünit yataqları
- Naxçıvanda polimetall filizləri və molibden yataqları
- Gədəbəydə qızıl yataqları və civə emali

48 Hansı şəraitdə faydalı qazıntıların çıxarılması nəticəsində əvvəlkindən əsaslı fərqlənən süxur yığınları və torpaq tipləri yaranır ?

- Filiz çıxarılması zamanı xammalın torpaqla qarışması nəticəsində
- Açıq şəraitdə aparılan qazma işlərində
- Dərinlik üzrə qazılan yataqlarda
- Qapalı formada aparılan kəşfiyyat işlərində
- Qazma işləri zamanı üst münbit qatın qazılmasında

49 Mis mədənləri, pirit, kobalt, alunit filizi yataqları istismar edilən sahələrdə süxurların turşuluğuna qarşı hansı mübarizə ilə başlamaq lazımdır?

- kimyəvi rekultivasiya
- fiziki rekultivasiya
- aqrotexniki rekultivasiya
- bioloji rekultivasiya
- texniki rekultivasiya

50 Rekultivasiya işləri aparılan zaman tətbiq edilən tədbirlər sisteminin düzgün ardıcılığını tap

- aqrotexniki, bioloji, fiziki
- meliorativ, hidrotexniki, kimyəvi
- bioloji, aqrotexniki, fiziki
- fitomeliorativ, texniki, kimyəvi
- texniki, kimyəvi, bioloji

51 Respublikamızda şiddətli dərəcədə eroziyaya uğramış meşə meliorasiya tədbirlərinə ehtiyacı olan sahələr nə qədərdir?

- 52300 ha
- 60000 ha
- 30000 ha
- 43000 ha
- 25500 ha

52 Sürüşmə və denudasiya proseslərinin qarşısını almaq məqsədilə yaradılan antropogen-terras komplekslər əsasən hansı zonalardadır ?

- yüksək və orta dağlıqda
- arid düzənliklərdə
- yarımsəhra və quru çöllərdə
- düzən meşələrində
- alçaq dağlıqda

53 Quru subtropik ərazilərdə neft və lay suları ilə çirklənmiş torpaqlarda öz-özünə təmizləmənin müddəti təxminən nə qədərdir ?

- 8 il
- 2 il
- 3 il
- 10 il
- 5 il

54 Kiçik miqyaslı xəritələrdə torpaq konturlarının birləşdirilməsi prosesi necə adlanır?

- müfəssəllik
- kadastr
- generalizasiya
- bonitirovka
- kartoqram

55 Miqyası 1 : 5000 – 1 : 2000 olan və təcrübə stansiyalarında istifadə olunan xəritələr hansılardır?

- müfəssəl xəritələr
- orta ölçülü xəritələr
- icmal xəritələr
- iri miqyaslı xəritələr
- kiçik miqyaslı xəritələr

56 Torpaq xəritələrinin hansı növlərini fərqləndirmək mümkündür? 1.icmal 4. miqyassız 7. məzmunu görə 2.kiçik miqyaslı 5.orta miqyaslı 8.məqsədinə görə 3. şərti 6.iri miqyaslı 9.müfəssəl

- 1, 2, 5, 6, 9
- 2, 3, 5, 7, 8
- 3, 5, 6, 8, 9
- 1, 4, 6, 8, 9
- 2, 4, 6, 8, 9

57 Bataqlıq-laqun torpaq tipləri ən çox respublikanın hansı ərazilərində yayılmışdır?

- Tərtərçay və Gəncəçayın deltalarında
- Böyük Qafqazın cənub-şərqində
- Naxçıvanın ortadağlığında
- Kiçik Qafqazın şimal-şərqində
- Kür-Araz ovalığının Xəzərsahili hissələrində

58 Dünyanın quru hissəsinin nə qədər sahəsi tropik torpaqlar altındadır?

- 4/5
- 1/2
- 1/3
- 1/4
- 1/5

59 Eroziya prosesinin əmələ gəlməsinin və inkişafının əsas səbəbi nədir?

- əhali sayının sürətlə artması
- seliteb komplekslərin yayılması
- orta illik yağıntıların bərabər paylanması
- kənd təsərrüfatı sahələrinin inkişafı
- qlobal istiləşmənin baş verməsi

60 Eroziya prosesinin ən çox inkişaf etdiyi qurşaq hansıdır?

- mülayim
- subtropik
- ekvatorial
- subqütb
- tropik

61 Kartoqram nədir?

- torpaqların tərkib hissəsinin sxemidir
- dağlıq ərazilərin xəritəsidir
- eroziyaya uğramış sahələrin xəritəsidir
- sxematik kənd təsərrüfatı xəritəsidir

torpaq tiplərinin xəritəsidir

62 Torpağın üst münbit qatının yağış və qar suları vasitəsi ilə yuyulub aparılması və ya külək tərəfindən sovrulub dağılması necə adlanır?

- abraziya prosesi
- defilyasiya prosesi
- ekzarasiya prosesi
- deqradasiya prosesi
- eroziya prosesi

63 Torpaq inkişaf edən aşınma qabığının ən nazik və sadə quruluşlu olduğu qurşaq hansıdır ?

- yarımsəhra
- ekvator
- tropik
- subnival
- nival və arid

64 Bozqır və torf yanğınları atmosferdə hansı maddələrin əmələ gəlməsinə səbəb olur?

- karbon dördoksidin
- mineral tozların
- kosmik şüaların
- radioaktiv elementlərin
- ionlaşmış molekulların

65 Ürək-damar və nəfəs yolları xroniki xəstəliklərin həssaslaşmasına səbəb olan qaz birləşmələri hansıdır?

- ammonyak
- karbon oksidləri
- azot oksidləri
- hidrogen sulfid
- natrium xlorid

66 Tropik torpaqları yayılan əraziləri tap?

- Cənub-şərqi Asiya, kiçik Asiya və İran yaylasının ətəkləri
- Qafqazın Qara dəniz və Xəzər dənizi sahilləri

- Orta və Mərkəzi Asiyanın dağlıq hissəsi
- Şimali Amerikanın və cənub qərbi Avropanın enliyarpaqlı meşələri
- Cənubi Amerika, Afrika, Hindistan yarımadası, Avstraliyanın böyük hissəsi

67 Bitkilərin əsas qida maddələri mənbəyi nədən ibarətdir?

- geoloji quruluşundan
- torpaqda rütubətin miqdarından
- torpaq mikroorqanizmlərin fəaliyyətindən
- torpağın bərk və maye fəzasından
- relyef formasından

68 Karbon və azotun torpaqda toplanması hansı amillərin fəaliyyəti ilə bağlıdır?

- insanın təsərrüfat fəaliyyətilə
- dağ süxurları və mineralları
- bitki və heyvan qalıqları
- bitki və mikroorqanizm qalıqları
- iqlim elementləri

69 İstənilən xəritələrin, o cümlədən torpaq xəritələrinin tərtibində əsas hansı parametrlərdən istifadə edilir?

- üzvi maddələrin və dispers hissəciklərin yayılması
- ölkə ərazisinin coğrafi mövqeyi
- torpaqların yayılma xüsusiyyətləri
- riyazi qanunlar, kartoqrafik generalizasiya
- ərazinin yfıqi və şaquli differensiasiyası

70 Yalnız örüş kimi istifadə edilən və xarakterik cəhətcə qalın olmayan torpaq tipi hansıdır?

- boz-qonur torpaqlar
- dağ-çəmən torpaqları
- səhra və yarımsəhra torpaqları
- şumlanmış torpaqlar
- dağ-qara torpaqları

71 Səhra-bozqır zonasında suvarmanın mümkün olmadığı massivlər və dağlıq relyefə malik ərazilər ən çox hansı məqsədlər üçün istifadə edilir?

- yaşayış məntəqələri üçün
- suvarma əkinçiliyi üçün
- dəmyə əkinçiliyi üçün
- dağ sahələri üçün
- öriş sahələri üçün

72 Təbiətdə su eroziyası hansı formalarda təzahür edir?

- suvarma eroziyası
- nizamsız və intensiv eroziya
- üfüqi və şaquli eroziya
- səthi və xətti eroziya
- yamac və hündürlük eroziyası

73 Təbii su eroziyası adətən torpağın hansı hissələrində baş verir?

- okean və dəniz sahillərində yeraltı suların səthə çıxması
- subtropik qurşaqların arid zonalarında
- yalnız şumlanmış əkin zonalarında
- gursulu çayların subasarlarında
- bitki örtüyü ilə mühafizə olunan landşaft zonalarında

74 Dünyada torpaqların təbii su eroziyasına məruz qalması hansı coğrafi qanuna tabedir?

- coğrafi uzunluq qanununa
- coğrafi zonallıq qanununa
- coğrafi hündürlük qanununa
- coğrafi enlik qanununa
- üfüqi zonallıq qanununa

75 Torpaqların deqradasiyasına əsas səbəb və ən çox kütləni təşkil edən eroziya prosesi hansıdır?

- su eroziyası
- külək eroziyası
- kimyəvi eroziya
- yamac eroziyası
- fiziki eroziya



76 Yamaclarda baş verən səthi eroziya prosesinin yaratdığı problemlər hansılardır?

- çaylarda sululuq artır və sel hadisələri aktivləşir
- meşə sahələri seyrəkləşir və ya məhv olur
- torpağın münbitliyi aşağı düşür, məhsuldarlıq azalır
- yamac kəndlərində sürüşmə hadisələri aktivləşir
- dərin yarıqlar, dyumlar və barxanlar əmələ gəlir

77 Mülayim qurşaqda eroziya proseslərinin çox inkişaf etməsinə əsas səbəb nədir?

- suvarma əkinçiliyinin intensivləşdirilməsi
- kifayət qədər yağıntıların düşməsi
- dağ-dərə küləklərinin baş verməsi
- dəmyə əkinçiliyinin inkişaf etdirilməsi
- quraq günlərin üstünlük təşkil etməsi

78 Azərbaycanda torpaq eroziyası üzrə aparılmış tədqiqatlar nəticəsində torpaq eroziyası xəritəsini kim tərtib etmişdir?

- N.N.Mikayılov
- X.M.Mustafayev
- M.Y.Xəlilov
- K.Ə.Ələkbərov
- V.Ə.Əhmədov

79 Şinçay, Kişçay, Girdimançay, PISAATÇAY və Qozluçay hovzələrində yağışlar zamanı dəhşətli sellərin yaranmasına səbəb nədir?

- çaylardan suvarmada
- çaysahili ərazilərin meşəsiz olması
- çayların dərələrinin ensiz olması
- çay sahili ərazilərin daşlı-çenqili olması
- çay sahillərində əkinçiliyin inkişaf etdirilməsi

80 Respublikada subalp və alp yay otlaqlarında mal-qaranın sistemsiz və normadan artıq otarılması nəticəsində torpaqlarının başdan-başa eroziyaya məruz qalan rayonlar hansılardır?

- Samux, Qazax, Yevlax, Mingəçevir, Şəki
- Lənkəran, Masallı, Astara, Yardımlı
- Qəbələ, İsmayıllı, Şamaxı, Quba, Gədəbəy

- Kürdəmir, Ağdaş, Ağsu, Zərdab, Göyçay
- Xaçmaz, Şabran, Siyəzən, Xızı, Qusar

81 Şimal buzlu okeandan  $75^{\circ}$  şimalda yerləşən adalarda hansı torpaq tipləri yayılmışdır?

- qara torpaqlar
- podzol, torflu torpaqlar
- Arktika və tundra torpaqları
- boz meşə torpaqları
- qonur meşə torpaqları

82 Tayqa zonasının tipik torpaq tipi necə adlanır?

- qırmızı torpaqlar
- boz meşə torpaqları
- qonur meşə torpaqları
- podzol torpaqları
- qara torpaqları

83 Boreal qurşaqda intrazonal torpaqlar kimi hansı tiplər yayılmışdır?

- çimli podzol və tipik podzol
- adi podzol, çimli podzol
- bataqlıq-podzol, torflu-podzol
- tipik tundra və tipik-arktik
- bataqlıq-podzol, qleyli-çimli-podzol

84 Qara torpaqların əmələ gəlməsində ilk elmi mülahizə hansı alimə məxsusdur?

- Sibirtsevə
- Pallas
- V.Dokuçayevə
- Lomonosova
- Kononbayevə

85 Bozqır yarımşəhra zonasında əsas torpaq tipi necə adlanır?

- şoran-şorakətli
- torflu-çəmən torpaqlar
- qonur-yarımşəhra
- boz- yarımşəhra
- boz-qonur

86 Qonur-yarımşəhra torpaqların profilində humus qatının qalınlığı neçə sm-dir?

- 20 sm-dən çox
- 0- 5 sm
- 5-10 sm
- 10-15 sm
- 15-20 sm

87 Boz-qonur torpaqların əmələ gəlməsində əsas hansı süxurlar iştirak edir?

- dəniz mənşəli süxurlar
- maqmatik süxurlur
- metomorfik süxurlar
- duzlu süxurlar
- çökmə süxurlar

88 Boz-qonur torpaqların ən geniş yayılmış ərazisini qeyd et

- Qaraqum səhrası
- Turan ovalığı
- Qızılqum səhrası
- Kür-Araz ovalığı
- Xəzərsahili düzənlik

89 Boreal donuşluq-tayqa vilayətlərində əsasən hansı tip torpaqlar yayılmışdır?

- torflu-qleyli torpaqlar
- lösləşmiş podzol torpaqlar
- samanı donuşluq-tayqa torpaqlar
- karbonatlı-qleyli torpaqlar

çəmən-çimli və bataqlıq torpaqları

90 Tundra ərazisinin az bir hissəsini əhatə edən dağ massivləri hansılardır ?

- İndiqirka, Ural, Viktoriya
- Ural , Qafqaz, Zabaykalye
- Şimali Kordilyer, Alp, Bırınqa
- Xibin , Çikot dağ massivi və Bruks
- Pribaykalye, Qutb Uralı, Tibet

91 Arktika zonasının relyefində üstünlük təşkil edən əsas formalar hansılardır?

- morenlər və lərekzarasyon səthlər
- buzlaq-abrazion və akkumlyativ
- dəniz terraslı və düzəltmə səthləri
- qumlu-karstlar, morenlər və qayalıqlar
- erozyon, mikrorelyeflər və paliqonlar

92 Eroziyaya uğramış və uğrama təhlükəsi olan dağ yamaclarında müxtəlif ağac, kol cinsləri və ot sərilməsi yolu ilə bitki örtüyünün bərpasından ibarət mübarizə tədbiri hansıdır?

- terraslaşdırma
- hidrotexniki
- biomeliorasiya
- fitomeliorativ
- fiziki meliorasiya

93 Torpaq səthinin müvəqqəti səthi axınlar vasitəsilə tədricən yuyulub aparılması prosesi eroziyanın hansı tipinə aiddir?

- xətti eroziya
- yarıqan eroziyası
- külək eroziyası
- səthi eroziya
- irriqasiya eroziyası

94 Səth axınlarının yaratdığı şırımların və erozion oyuqların tədricən yarıqanlara çevrilməsi və irriqasiya eroziyası formasında təzahür etməsi hansı eroziya tipini yaradır?

- səthi eroziya
- süxurların eroziyası
- yağan eroziyası
- su eroziyası
- külək eroziyası

95 Humus itkisini bərpa etmək və onun miqdarını yüksəltmək üçün hansı tədbirlər görülür ?

- bioloji rekultivasiyanın tətbiq olunması və alçaq boylu kolların əkinməsi
- torpaqların səthi turş maddələrlə zənginləşdirilir və duzlardan yuyulur
- torpağa üzvi və mineral gübrələr verilməli, növbəli əkinlər tətbiq olunmalıdır
- əraziyə çoxillik otların əkilməsi və müxtəlif çirkləndiricilərdən təmizlənməlidir
- ərazilərdə meşə zolaqları salınmalı və dəmyə əkinçiliyi tətbiq olunmalıdır

96 Təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində təbii əlaqələri pozulmuş və xarici görünüşcə tamam dəyişmiş landşaftlar bütün dünyada nə qədərdir?

- 9 %
- 13 %
- 7 %
- 3,5 %
- 2 %

97 Bir çox inkişaf etmiş ölkələrdə şəhərlərin ərazisi hansı torpaqların hesabına genişləndirilir?

- bataqlıq torpaqlarının hesabına
- faydalı qazıntıların yayıldığı torpaqlar
- şumlanan torpaqların hesabına
- süni göllərin hesabında olan torpaqlar
- dağlıq ərazilərin torpaqları

98 Yer kürəsində təxminən nə qədər torpaq sahəsi suvarılır ?

- 2,5 mln.km<sup>2</sup>
- 1,7 mln. km<sup>2</sup>
- 3 mln. km<sup>2</sup>
- 5 mln.km<sup>2</sup>
- 4,5 mln.km<sup>2</sup>

99 Yer kürəsində təxminən nə qədər torpaq sahəsi süni şəkildə qurudulmuşdur?

- 3 mln.km<sup>2</sup>
- 6 mln. km<sup>2</sup>
- 2,5 mln.km<sup>2</sup>
- 8 mln.km<sup>2</sup>
- 4,6 mln.km<sup>2</sup>

100 Şumlanma zamanı torpaqlardakı əsas hansı indikatorlar dəyişikliyə uğrayır ?

- hidroqrafik şəbəkə
- torpaq tipləri və fasiyalar
- landşaft növ və yanımövləri
- iqlim ünsürləri
- bitki örtüyü və heyvanat aləmi

101 Hansı qurşağ daxilində suvarılan torpaqlardakı məhsuldarlıq, dəmyə əkinçiliyi tətbiq olunan torpaqlara nisbətən çox yüksəkdir ?

- ekvatorial
- tropik
- subekvatorial
- subtropik
- mülayim

102 Kənd təsərrüfatına və torpaq sahələrinə kəskin ziyan vuran gəmiricilərin artmasına səbəb nədir ?

- suvarma əkinçiliyinin inkişafı
- geniş sahələrin şumlanması
- meşələrin qırılması
- yamac eroziyalarının çoxalması
- yeraltı suların səviyyəsinin qalxması

103 Dehumifikasiya prosesinin açıqlamasını göstər. ??

- torpaqların gübrələrlə təmin olunması prosesi
- torpaqların mühafizəsi və deklarasiyası
- torpaqların deqradasiyaya qarşı davamlılığı
- torpaqların tərkibindəki humus ehtiyatı itkisi

torpaq üzərindəki çəmən və örüşlərin istismarı

104 Müxtəlif yollarla heyvanların yeminə və insan qidasına daxil olan maddələr hansıdır?

- karbon oksidləri
- azot gübrələri
- pestisidlər
- ağır metallar
- infraqırmızı şüalar

105 Torpağa edilən antropogen təsirlər ona nə kimi təsir göstərir?

- deformasiyaya uğradır
- şoranlığını dəyişir
- məhsuldarlığı artırır
- deqradasiyaya uğradır
- münbitliyini artırır

106 Torpağın əsas tərkib hissəsi hansı maddələrdən ibarətdir ?

- kimyəvi maddələr
- biokoz maddələr
- atil maddələr
- biogen maddələr
- üzvi maddələr

107 Canlıların fəaliyyətinin Yer qabığının dəyişməsində əsas amil olduğunu sübut edən V.İ. Vernadski hansı təlimi yaratmışdır ?

- sansız faktorların təsiri təlimi
- təbii faktorların
- Günəş enerjisinin bərabər paylanması təlimi
- canlı orqanizmlərin geoloji rolu təlimi
- sansız faktorların təsiri təlimi

108 Geoloji proseslərin yaranması, o cümlədən biosferdə baş verən hadisələrin əksəriyyəti nə ilə əlaqələndirilir?

- mürəkkəb kimyəvi reaksiyalarla
- kataklizm prosesilə

- dağəmələgəlmə prosesilə
- kosmik sistemlərin təsiri ilə
- günəş aktivliyi ilə

109 Yer süxurlarının üst horizontlarında orqanizmləri bitki örtüyünün, atmosferin, hidrosferin uzunmüddətli mürəkkəb qarşılıqlı təsiri nəticəsində nə əmələ gəlmişdir?

- torpaq əmələ gəlmişdir
- süxurlar əmələ gəlmişdir
- su əmələ gəlmişdir
- dənizlər əmələ gəlmişdir
- gillər əmələ gəlmişdir

110 Azərbaycanda qara torpaqların hansı yarım tipləri mövcuddur?

- dağ-meşə-qonur, podzol-qleyli
- çimli-karbonatlı, çəmən-bataqlıq
- sodalı, tipik, açıq, bozuntul
- yuyulmuş, adi, karbonatlı, kipləşmiş
- çəmən-boz, ibtidai, podzollu

111 Şirvan şəhərində ətraf ərazilərin çirklənməsini sürətləndirən və kənd təsərrüfatına ciddi ziyan vuran əsas sənaye sahəsi hansıdır ?

- qara və əlvan metallurjiya
- «Şirvanneft» neft-qazçıxarma idarəsi
- Kükürlü mazut yanacağından istifadə edilən DRES
- inşaat materialları kombinatı
- mineral gübrələr istehsalı

112 Nəqliyyat vasitələrindən təbiətə atılan və ən çox sinir-əsəb, qan-damar, əqli çatmamazlıqlar kimi xəstəliklərin yaranmasına şərait yaradan kimyəvi maddələr hansılardır?

- hidrogen xlorid, metallik nikel, sulfat turşusu
- maqnezium, hidrogen-sulfid, karbon qazı
- dəm qazı, azot oksidləri, qurğuşun
- helium qazı, dəmir oksidləri və natrium-xlor
- karbon oksidləri, benzol, təsirsiz qazlar



113 Akkumlyativ dağ-mədən formalarının yayıldığı rayonlarda hansı təbii proseslər yaranır?

- müxtəlif bitki formasiyalarının yaranması
- sürüşmə sel və daşqınlar
- yeni tektonik proseslərin aktivləşməsi
- defilyasiya, abraziya və aşınma
- denudasiya, yuyulma və eroziya

114 Rekultivasiya üçün təcrübədən keçirilmiş və sınaq edilmiş etibarlı metodlardan ən əlverişlisi hansıdır?

- landşaft-ekoloji metod
- fenoloji analogiya metodu
- bioloji- texnogen metod
- texniki metod
- coğrafi indikasiya metodu

115 Abşeron yarımadasında ən az radioaktivlik müşahidə olunan ərazilər hansılardır?

- Qala, Sabunçu
- Ramana, Balaxanı
- Nardaran, Mərdəkan
- Suraxanı, Bilgəh
- Binəqədi, Bibiheybət

116 Neft istismarı qurtardıqdan sonra ərazidən buruqların, beton əsasların təmizlənməsi hansı rekultivasiya üsulu ilə yerinə yetirilir?

- texniki
- meliorativ
- kimyəvi
- bioloji
- aqrotexniki

117 Ümumiyyətlə respublika ərazisində nə qədər ərazi neft məhsulları ilə çirklənmişdir?

- 45,5 min ha
- 52,3 min ha
- 35 min ha
- 17 min ha

28,8 min.ha

118 Hal-hazırda neft məhsulları ilə çirklənmiş torpaqlarında rekultivasiya aparılmış ərazilər hansılardır?

- Naftalan, Zəyəm, Mehmana
- Siyəzən, Şabran, Xızı
- Bülbülə, Ramana, Qaradağ
- Mərdəkan, Zirə, Pirəküşkül
- İmişli, Muradxanlı, Carlı

119 Abşeron torpaqların çirklənməsində neft məhsulları ilə yanaşı hansı tullantılar iştirak edir?

- məişət və bərk tullantılar vasitəsi ilə
- metallurqiya, elektrotexnika və başqa sənaye tullantıları
- kənd təsərrüfatı məhsullarının tullantıları
- fermer (heyvandarlıq) təsərrüfatının tullantıları
- kimyəvi və mineral gübrələrin vasitəsi ilə

120 Azərbaycanda sarı torpaqlar əsasən hansı vilayətdə yayılmışdır ?

- Kür-Araz ovalığı
- Naxçıvan MR
- Böyük Qafqazın şimal-şərqi
- Kiçik Qafqazın cənubu
- Lənkəran ovalığı

121 Azərbaycan ərazisində ibtidai torpaqlar qurşağı hansı yüksəklikdən keçir?

- 800 m
- 3000 m
- 2500 m
- 1600 m
- 2000 m

122 Yüksəkliyə qalxdıqca torpaqların dəyisməsinə səbəb nədir?

- günəş radiyasının azalması
- bitki örtüyünün seyrəkləşməsi

- heyvandarlığın inkişafı
- pəlid meşələrinin sahəsinin azalması
- istiliyin və rütubətin dəyişməsi

123 Azərbaycan torpaqlarının birinci təsnifatını verən alim kim olmuşdur?

- A.N.Rozanov
- M.Ə.Salayev
- V.R.Volobuyev
- S.A.Zaxarov
- B.Ə.Budaqov

124 Respublika ərazisində boz torpaqların ən çox yayıldığı ərazilər hansılardır?

- Kür-Araz ovalığı, Naftalan, Abşeron yarmadası
- Qarabağ yaylası, Lənkəran ovalığı, Ordubad
- Cənub-şərqi, Qobustan, Abşeron, Cənub-Şərqi Şirvan
- Şəki-Zaqatala, Arazboyu düzənliklər, Daşkəsən
- Gəncə-Qazax, Cənub-şərqi Qafqaz, Quba-Qusar

125 Biosferdə baş verən proseslərin çox hissəsi bilavasitə hansı maddə ilə əlaqədardır ?

- ammoniyakla
- turşularla
- su ilə
- bitkilərlə
- hidrogenlə

126 Hidrosferə daxil olan hövzələrindən hansı ən az faizə malikdir?

- çaylar
- buzlaqlar
- göllər
- yeraltı sular
- torpaqdakı su

127 Yer səthində ekoloji sistemlərin inkişafı və həyatın mümkünlüyü hansı faktorlarla müəyyən olunur?

- torpağın şoranlığı və iqlimin quraqlığı
- torpağın quruluğu və havanın istiliyi
- torpağın nəmliyi və havanın rütubəti
- torpağın məsaməliyi və havanın saxtılığı
- torpağın məhsuldarlığı və iqlim şəraiti

128 Qərbi Avropada geniş yayılmış qonur-meşə torpaqları hansı alimin şərəfinə başqa cür səslənir

- teyer torpaqları
- Marbut torpaqları
- Libix torpaqları
- Ramann torpaqları
- Middendorf torpaqları

129 Rütubətli subtropik meşələrin Sarı torpaqlarının yayıldığı ərazini tap?

- Moldovanın cənubu, Çuluklar çayının hövzəsi
- Qafqaz, Qara dəniz sahilləri, Acarıstan
- Uzaq şərq, Amur çayı hövzəsi
- Volqa çayı boyu ərazilər
- Xəzər dənizi sahilləri, Lənkəran

130 Qonur dağ-meşə torpaqları hansı meşə bitkisi və iqlim qurşağında əmələ gəlmişdir?

- rütubətli tropik meşələr , tropik iqlim qurşağında
- enliyarpaqlı, mülayim isti, rütubətli subborial
- iynəyarpaqlı, mülayim
- ot bitkiləri altında, arid iqlim qurşağında
- kolluqlar altında, subborial iqlim qurşağında

131 Boz-meşə torpaqları hansı bitki formasiyaları əmələ gəlmişdir?

- iynəyarpaqlı və enliyarpaqlı meşələr altında
- ot bitkiləri
- enliyarpaqlı meşə bitkiləri
- iynəyarpaqlı meşə bitkiləri
- ot bitkiləri və enliyarpaqlı meşə bitkiləri

132 V.A.Kovdanın hesablamalarına əsasən deqradasiya prosesi nəticəsində ildə nə qədər torpaq sahəsi yararsız vəziyyətə düşür?

- 5-6 mln.ha
- 6-7 mln.ha
- 9-10 mln.ha
- 2-3 mln.ha
- 4-5 mln.ha

133 Azərbaycan Respublikasında Torpaq Məcəlləsi haqqında yeni qanun neçənci ildə qəbul edilmişdir?

- 1989-cu il
- 1988-ci il
- 1992-ci il
- 1991-ci il
- 1993-cü il

134 İnsanların plansız kənd təsərrüfatı fəaliyyəti ilə məşğul olması nəticəsində hansı eroziya formaları üzə çıxır?

- takerlar və dyunlar
- yarıqan və irriqasiya
- mərz və fasiya
- sirk və morenlər
- yuyulmuş ana süxur

135 Azərbaycan ərazisində rekultivasiyaya ehtiyacı olan torpaq sahələri əsasən haradadır?

- Sumqayıt, Beyləqan, Ağstafa
- Balakən, Şəki, Gəncə
- Masallı, Daşkəsən, Abşeron
- Abşeron, Siyəzən, Kür-Araz
- Siyəzən, Qəbələ, Lənkəran

136 Dünyada ən çox açıq üsulla çıxarılan dağ-mədən sənayesi məhsulları hansı ölkə ərazisindədir?

- ABŞ, İngiltərə, Polşa
- Rusiya, ABŞ, İndoneziya
- Çin, Yaponiya, Avstraliya
- Azərbaycan, Türkiyə, Brazilya

Hindistan, Almaniya, Danimarka

137 Fosfor və azotun mütəhərrik birləşmələri su hövzələrinə daxil olduqda hansı canlıların güclü inkişafı baş verir?

- sarmaşiq və liyanalar
- alçaq boylu kollar
- mamır və şibyələr
- hidromorf bitkilər
- yosun və mikroorqanizmlər

138 Kənd təsərrüfatında əlaq otlarına, bitkilərdə göbələk xəstəliklərinə və ziyanvericilərə qarşı mübarizədə istifadə olunan zəhərli kimyəvi maddələr hansılardır ?

- ammonyak turşusu
- azot oksidləri
- fosforlu birləşmələr
- pestisidlər
- xlor ionları

139 Torpağın çirklənməsində müəyyən rol oynayan civə ətraf mühitə necə düşür?

- soda və xlor istehsalında
- mühərrik yanacaqları ilə
- mədən tullantı ilə
- sement istehsalında
- yeraltı sularla

140 Statistik məlumatlara əsasən dünyada suvarılan torpaqların ümumi sahəsi nə qədərdir ?

- 410 mln.ha
- 132 mln.ha
- 300 mln.ha
- 220 mln.ha
- 86 mln.ha

141 Su səviyyəsinin böhran dərinliyinə çatması və suyun buxarlanması nəticəsində duzların torpaqda intensiv şəkildə toplanması hadisəsi necə adlanır?

- torpaqların ekzerasiyası
- torpaqların şorlaşması
- torpaqların dedradasiyası
- torpaqların eroziyası
- torpaqların defilyasiyası

142 Dağ rayonlarında torpaq örtüyünün 70-80%-nin eroziyaya məruz qaldığı əsas sahələr hansılardır?

- yeni salınmış meşə zolaqları
- suvarılan təbii otlaq və biçənək sahələri
- hidromeliorativ mübarizə tədbirləri aparılan ərazilər
- cərgələrarası becərilən bitkiçilik rayonları
- çay hövzələrinin suayrıcı və tranzit sahələri

143 Respublika ərazisində sel hadisəsi nəticəsində ən çox yuyulmaya məruz qalmış və məhsuldarlığını itirmiş torpaq sahələri hardadır?

- Şamaxı-İsmayıllıda
- Şəki-Zaqatalada
- Gəncə-Qazaxda
- Lənkaran-Astarada
- Quba-Xaçmazda

144 Müasir dövrdə əkinçiliyin böyük ekoloji problemindən biri hansıdır?

- torpağın şoranlaşması
- torpağın deqradasiya olunması
- torpağın deformasiyaya uğraması
- torpağın münbitləşməsi
- torpağın duzlaşması

145 Torpağın nəmli qatını suyun hansı fazası yaradır

- çirkli su
- cazibə suyu
- kapilyar su
- axar su
- durğun su

146 Torpağın yaranmasını təmin edən səbəblərə necə adlanır?

- torpaqdağıtma amili deyilir
- torpaq bərpa etmə amili deyilir
- torpaqyığıma amili deyilir
- torpaqəmələgəlmə amili deyilir
- torpaqyaratma amili deyilir

147 Günəş şüasının yer səthinə düşən istiliyi təxminən bir dəqiqədə neçə kaloridir ?

- 1 sm<sup>2</sup>-ə 3,32 kalori
- 1 sm<sup>2</sup>-ə 2,575 kalori
- 1 sm<sup>2</sup>-ə 0,76 kalori
- 1 sm<sup>2</sup>-ə 1,946 kalori
- 1 sm<sup>2</sup>-ə 3,32 kalori

148 Torpağın istilik rejimini təyin edən istilik xassələri hansılardır ?

- şüaudma, əksətdirmə, istilik keçirmə və buraxma
- istilik tutumu, humus qatı, gillərin formalaşması
- ana süxur, şüaudma, bərkimə
- albedo xüsusiyyəti, humus qatı, münbitlik
- torpaq əmələgəlmə, mineralların parçalanması

149 Torpağın üzvi və qeyri – üzvi maddələrlə zəngin olan qatı necə adlanır?

- humus qatı
- münbit qatı
- şoran qatı
- susuz qatı
- turşulu qatı

150 ən çox istilik keçirən təbii element hansıdır ?

- humus
- qum
- gil
- torf



qar

151 Yerin hansı en dairəsində olması, yamacın ekspozisiyası, torpağın mexaniki tərkibi və strukturluğu böyük rol oynayır :

- torpağın aqrotexniki tərkibində
- torpağın istilik əksətdirməsində
- torpağın şüaudmasında
- torpağın istilik rejimində
- torpağın istilik balansında

152 Torpağın kimyəvi xassələrini hansı elementlər və maddələr müəyyən edir?

- metallar və polimerlər
- metallar və qeyri-üzvi maddələr
- duzlar və polimer maddələr
- mineral elementlər və üzvi maddələr
- duzlar və üzvi maddələr

153 Su torpaqda neçə fazada olur?

- dəfətmə, mikroskopik, makroskopik
- cazibə, kapilyar, hiqroskopik
- dəfətmə, axıcı, makroskopik
- makroskopik, cazibə, axıcı
- axıcı, kapilyar, makroskopik

154 Rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması nəticəsində yaranan proses necə adlanır?

- susuzlaşma adlanır
- bataqlıqlaşma adlanır
- şoranlaşma adlanır
- duzlaşma adlanır
- turşulaşma adlanır

155 Torpağın şüaudmasını azaldan təbii kompleks hansıdır ?

- qar örtüyü
- ot örtüyü

- meşə örtüyü
- qumlu səhralar
- kserofit kolluqlar

156 Torpağın günəş şüasını əksətdirmə qabiliyyəti necə adlanır ?

- aqromeliorasiya
- kolloid
- diffuziya
- istilik balansı
- albedo

157 Torpağın istilik keçirmə qabiliyyəti əsasən hansı xüsuiyyətlərdən asılıdır ?

- çürüntü qatından və toz fraksiyasından
- gilli süxurlardan və yeraltı sulardan
- rütubətlilikdən və torpağın aerasiyasından
- qar örtüyündən və minerallardan
- kimyəvi elementlərdən və radiasiyadan

158 Bioloji aşınmanın yaranmasına səbəb olan amillər hansılardır?

- Fulvoturşulara bənzər turşu ifraz edən ilkin minerallar
- Təbiətdə qələn abiotik proseslər
- Biotik proseslər
- Antropogen amillər
- Mikroorqanizmlərin fəaliyyəti ilə bağlı nitifikasiya prosesi

159 Torpağın udma qabiliyyəti hansı proseslərlə bağlıdır?

- torpaq məhlulu ilə
- torpağın sülb hissəsi ilə
- torpağın maye fazası ilə
- torpağın qaz tərkibi ilə
- dispersliyi və kolloid halı ilə

160 Torpağın udma qabiliyyətinin neçə növü mövcuddur?

- 5
- 1
- 2
- 3
- 4

161 Şoran torpaqlar hansı torpaqlara deyilir?

- Duzların maksimum 2 metrdən dərinədə yerləşməsinə
- Duzların maksimum torpaq profilinin orta hissəsində toplanmasına
- Duzların maksimum miqdarının üstdəki qatında toplanmasına
- Duzların torpağın aerasiya zonasında toplanmasına
- Duzların torpağın 1 metrdən dərinlikdə yerləşdiyi halına

162 Torpaq əmələgəlmənin energetikasını ilk dəfə dünya miqyasında hanı alim öyrənmişdir?

- Ponomaryova
- Gerasimov
- Volobuyev
- Buyanovski
- Rode

163 Qara torpaqlar əsasən hansı bitkilər altında əmələ gəlir?

- tropik meşələr altında
- qarışıq meşələr altında
- iynəyarpaqlı meşələr altında
- ot bitkiləri altında
- enliyarpaqlı meşələr altında

164 Subtropik qurşaqda hansı torpaq-aqroekoloji vilayətlər ayrılır? 1. rütubətli subtropik meşələr vilayəti 2. düzən və dağlar ərazilərin meşələri 3. ferralit və siallit-ferralit vilayət 4. subtropik kserofit-meşə və kollu bozqır vilayət 5. subtropik yarımsəhra və səhralar vilayəti 6. subtropik bərkimiş torpaqlar vilayəti

- 2, 5, 6
- 2, 3, 6
- 1, 4, 5
- 2, 4, 6

1, 3, 5

165 Subtropik qurşaqda kserofit-meşə və kolluqlu-bozqır vilayətlərin əsas torpaq tipi hansılardır?

- gilli və qleyli sarı
- Sarı və qırmızı
- qırmızımtıl - qara
- qəhvəyi və boz-qəhvəyi
- qara və şabalıdı

166 Torpaq əmələgəlmə prosesində iştirak edən elyüvial çöküntülər hansı çöküntülərdir?

- Qum və xırda hissəciklərə çevrilən və nəql edilən hissəciklər
- nisbətən kiçik hissəciklərdir, dağların yamaclarında toplanırlar
- əmələ gəldikləri yerdə qalan çöküntülərdir
- sel suları ilə aparılan daşlı-çay, çınqıllı-mineral şəklində olan çöküntülər
- su axarı ilə nəql edilən və çayların, kanalların hövzələrində toplanan

167 Torpaq kolloidlərinin tərkibi nədən ibarətdir?

- Mineral, üzvi və üzvi-mineral kompleksdən
- Dispers sistemlərdən
- Minerallardan
- Üzvi maddələrdən
- Sudan

168 Torpaq əmələgəlmədə ümumi enerjinin neçə faizi transpirasiyaya və buxurlanmaya səbəb olur?

- 100 %-dən çox
- 55-60 %
- 65-75 %
- 75-90 %
- 90-95 %

169 Subtropik qurşaq üçün xarakterik olan torpaq-əmələgəlmə prosesi hansılardır? 1. soranvari və şorakətli 5. boz torpaqlar 2. subtropik ferralitleşmə 6. subtropik bataqlıqlar 3. qəhvəli torpaqlar 7. siallit torpaqlar 4. lateritleşmə 8. subtropik bərkimə

4, 5, 7, 8

- 1, 3, 5, 7
- 2, 4, 6, 8
- 3, 4, 7, 8
- 2, 3, 5, 8

170 Subtropik qurşaqda sahəsə ən geniş yayılmış vilayətlər hansıdır?

- savanna vilayəti
- rütubətli meşələr vilayəti
- kserofit meşə vilayəti
- yarımsəhra və səhra vilayəti
- kolluq-bozqır vilayəti

171 Tipik qara torpaqlarda humus qatının qalınlığı necə santimetrdir?

- 40-60 sm
- 1-2 sm
- 5-10 sm
- 10-20 sm
- 20-40 sm

172 Torpağın kimyəvi tərkibi ən çox, hansı elementdən ibarətdir?

- kalsium və maqneziumdan
- oksigendən
- silisiumdan
- alüminiumdan
- dəmirdən

173 Subtropik üçün əsas torpaqəmələgəlmə prosesləri hansıdır? 1. ferralidləşmə 2. podzollaşma 3. bərkimə 4. qəhvəyi 5. lateritləşmə 6. boz torpaq 7. qara torpaq 8. humidləşmə

- 3, 5, 7, 8
- 1, 3, 7, 8
- 1, 2, 5, 7
- 1, 3, 4, 6
- 2, 4, 6, 8

174 Bütün materiklərdə yayılan subtropik vilayət hansıdır?

- kserofit-meşə və kollu-bozqır vilayət
- rütubətli – meşə vilayət
- yarımsəhra və səhra vilayəti
- qəhvəyi torpaqlar vilayəti
- kserofit-meşə və savannalar vilayəti

175 Torpağın və bitki örtüyünün deqradasiyası, onların bioloji və iqtisadi məhsuldarlığının azalması, tamamilə itirilməsinə hansı hadisə səbəb olur

- bataqlılaşma hadisəsi
- səhralaşma hadisəsi
- şoranlaşma hadisəsi
- duzlaşma hadisəsi
- eroziya hadisəsi

176 Biosenozun növ strukturunda əsas limitləşdirici faktorlar hansılardır ?

- mezoekosistemlərin antropogen təsirlərə məruz qalması
- temperatur, rütubətlik və qida maddələrinin çatışmazlığı
- temperatur və tiəzyiqin miqdarının çox olması
- ekosistemdə maddələrin bioloji dövranının pozulması
- kimyəvi birləşmələrin digər elementlərlə reaksiyaya girməsi

177 Sarı torpaqların bölündüyü əsas yarımtyplər hansılardır? 1. dağ-meşə sarı 4.podzollu sarı 2.şorlaşmış sarı 5.qleyli-podzollu sarı 3.qonur sarı 6.bataqlaşmış sarı

- 1, 2, 3
- 1, 4, 5
- 2, 4, 6
- 1, 3, 6
- 3, 4, 5

178 Podzollu sarı torpaqların tərkibinin formalaşmasının əsas xüsusiyyəti nədir?

- humusun miqdarının 1%-dən az olması
- humusun miqdarının çox olması
- dəmir elementinin çox olması

- dənəvarı qumlu torpaqlar olması
- yüksək gilləşmə və turşuluğun az olması

179 Podzollu sarı torpaqların qleyləşməsinə əsas səbəb nədir?

- dəniz sahili ovalıqda qrunt sularının təsiri
- gilli süxurların üstünlük təşkil etməsi
- quraq günlərin çoxluğu
- podzollaşmanın güclü inkişaf etməsi
- humusun miqdarının çox olması

180 Subalp çəmənlərinin tipik və çox geniş yayılmış torpaq tipi hansıdır?

- şabalıdı və qəhvəyi torpaqlar
- dağ-çəmən çimli torpaqlar
- dağ-çəmən qaratorpağa bənzər torpaqlar
- podzollu-sarı-qleyli torpaqlar
- boz-qonur və şoranlaşmış torpaqlar

181 Hazırda təməmilə qırılmış və yerində podzollu sarı torpaqlar yaranan meşələr hansıdır?

- alçaqdağlığın qarışıq meşələri
- yüksəkdağlığın iynəyarpaqlı meşələri
- Hirkan tipli düzən meşələri
- ortadağlığın palıd və vələs meşələri
- sitrus meyvəçiliyi inkişaf edən ərazilər

182 Yüksəkdağ çəmənliklərinin və meşədən çəmənlərə keçid zonanın əsl torpaq tipləri hansılardır? 1.podzollu sarı 4. dağ qara 2.dağ çəmən-bozqır 5.sarı-qleyli 3.dağ meşə-çəmən 6.dağ çəmən (Sürət 12.04.2012 12:45:33)

- 1, 2, 5
- 2, 3, 6
- 1, 3, 5
- 3, 4, 5
- 2, 4, 6

183 Dağ-mədən işləri aparılan ərazilərdə hansı texnogen relyef formaları yaranır?

- qədim süxur qatları və torpaq tərəcikləri
- denidasyon formaları və karyer çuxurları
- meliorativ formalar və tikinti qalıqları
- yeni yaranmış formalar və akkumlyativ formalar
- metal qırıntıları və aşınm materialları

184 Dağ-mədən işləri sahəsində yeni yaranmış formalar hansılardır?

- sürüşmə və uçqun sahələri, çay yatağının istiqamətinin dəyişdirilməsi
- karyerlərdən çıxarılan materialların yayılması, müxtəlif tipli fasiyalar
- əkin sahələri, böyük fermer təsərrüfatları
- süni göl çuxurları, otarılma sahələri və yeni salınmış yollar
- karyerlər, saxtalar, çökəkliklər, tikinti ilə əlaqədar planlaşma işləri

185 Neft və neft tullantıları ilə çirklənmiş torpaqların rekultivasiyası hansı üsullarla həyata keçirilir?

- aqrotexniki
- kimyəvi və bioloji
- meliorativ və texniki
- texniki və bioloji
- irriqasiya

186 Bioloji rekultivasiyada ilkin mərhələ olaraq hansı tədbirlər görülür?

- tullantı qalıqlarından təmizlənməlidir
- sahələr suvarılmalıdır
- dənli bitkilər əkinməlidir
- morfoloji diaqnostika edilməlidir
- mineral və yerli gübrələr verilməlidir

187 Çirklənmiş torpaqlarda rekultivasiya işləri aparılan zaman ilk görülən tədbirlər hansılardır?

- neftlə çirklənmiş sahələrə başqa ərazilərdən gətirilmiş torpağın tökülməsi
- əraziyə ağac və kol bitkilərinin əkilməsi
- əraziyə kimyəvi və mineral gübrələrin verilməsi
- torpağın üst qatının təzyiqli su vasitəsi ilə yuyulması
- ərazinin metal qurğu və tullantılardan təmizlənməsi



188 Azərbaycanda ən geniş yayılmış torpaq tipi hansı torpaqlardır?

- şabalıdı torpaqlar
- qara torpaqlar
- meşə torpaqlar
- boz torpaqlar
- sarı torpaqlar

189 Azərbaycanda takır torpaqlar varmı, əgər varsa hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- Cənub –şərqi Şirvanda
- Böyük-Qafqazın ətəklərində
- Kür-Araz ovalığında
- Naxçıvanın Araz boyu düzənliyində
- Kiçik Qafqazın ətəklərində

190 Bataqlıq-laqun torpaq sahələri ən çox respublikanın hansı ərazilərində yayılmışdır ?

- Cənub-Şərqi Qafqazın şərqiində
- Böyük Qafqazın cənub-şərqi
- Naxçıvanın orta dağlığında
- Kiçik Qafqazın şimal-şərqiində
- Kür-Araz ovalığının Xəzərsahili hissələrində

191 Respublika ərazisində orta və şiddətli şorlaşan torpaqlar nə qədər sahəni əhatə edir?

- 330 min. ha
- 500 min.ha
- 850 min.ha
- 650 min. ha
- 1200 min.ha

192 Ağac, kol və ot bitkilərinin istifadə etməklə torpaqların vəziyyətinin yaxşılaşdırılması hansı meliorativ metod vasitəsi ilə aparılır?

- texniki meliorasiya
- kimyəvi meliorasiya
- hidrotexniki
- bioloji meliorasiya

fitomeliorasiya

193 Səhra və yarımşəhralarda torpaqların şorlaşmasının və bataqlıqlaş-masının səbəbləri nədir?

- biçənəklərin olması
- suvarma əkinçiliyi
- dəmyə əkinçiliyi
- otarılma sahələri
- dağ-mədən sənayesi

194 Kimyəvi meliorasiya zamanı hansı tədbirlər görülür?

- torpaqların yenidən bərpa olunması
- ot bitkilərindən istifadə etməklə
- mühəndis işləri aparmaqla
- əhəngin və gübrələrin verilməsi
- rekreasiya tədbirlərinin görülməsi

195 Azərbaycanda dağətəyi və alçaq dağlıqın quru meşələri və meşə-kolluqlarında yayılan torpaq tipi hansıdır?

- qırmızı-ferralit torpaqlar
- sarı torpaqlar
- qəhvəyi torpaqlar
- bataqlıq torpaqları
- qara torpaqları

196 Tipik qəhvəyi torpaqların əsas arealları hansı bölgələri əhatə edir ?

- Kür-Araz ovalığı və Dağlıq Şirvan
- Böyük Qafqazın şimal və şimal-şərqin, Şamaxı yaylası
- Qarabağ yaylası, Dərələyəz silsiləsi və Ordubad
- Kiçik Qafqazın cənub yamaqları və Gəncə-Qazax
- Arazyanı düzənliklər və Abşeron yarımadasının şimalı

197 Qəhvəyi dağ-meşə torpaqlarında eroziya və denudasiya proseslərinin yaranmasına əsas səbəb nədir?

- biçənək kimi istifadə olunması
- torpaqların şumlanması

- meşələrin qırılması
- yalnız taxıl əkilməsi
- heyvandarlığın inkişafı

198 Qəhvəyi torpaqlardan ən çox hansı kənd təsərrüfatı sahəsində istifadə olunur?

- quşçuluq təsərrüfatında
- dəmyə əkinçiliyində
- heyvandarlıqda
- biçənlər kimi
- suvarma əkinçiliyində

199 Qonur meşə torpaqlarından nə üçün kənd təsərrüfatında istifadə edilmir?

- şoranlaşmış sahələr olduğuna görə
- eroziyaya məruz qaldığına görə
- dik yamaclarda yayıldığına görə
- humus miqdarının azlığına görə
- sıx meşə örtüyü altında olduğuna görə

200 Azərbaycanın dağ-meşə qonur torpaqlarında əsasən hansı meşə ağacları yayılmışdır?

- yabanı alma və palıd
- palıd və qarağac
- tozağacı və fisdıq
- şam və ardıc
- fisdıq və vələs

201 Azərbaycanın tipik qonur-dağ meşə torpaqları hansı meşələr altında daha çox yayılmışdır?

- tuqay meşələri altında
- dəniz səviyyəsindən yuxarı 120 m-də, iynəyarpaqlı şam və küknar meşələri altında
- mezofil palıd və palıd-vələs meşələri altında
- fisdıq və ardıc meşələri altında
- palıd və fisdıq meşələri altında

202 Dik dağ yamaclarında eroziya və sürüşmə hadisələrinin qarşısının alınması üçün hansı tədbirlər görülür?

- terraslaşdırma
- irriqasiya
- meliorasiya
- betonlaşdırma
- rekultivasiya

203 Torpağa edilən antropogen təsirin əsas növləri hansılardır?

- torpağın çatlaması və duzlaşması
- torpağın şoranlaşması və eroziyası
- torpağın çirklənməsi və eroziyası
- torpağın quruması və çatlaması
- torpağın çatlaması və duzlaşması

204 Torpağın çirklənmə növləri hansılardır Hansı cavab düzgün deyil?

- torpağın münbitləşdirilməsi
- pestisidlərlə çirklənmə
- radionuklidlərlə çirklənmə
- səhrələşmə
- şoranlaşma və bataqlılaşma

205 Torpağın üst münbit qatının yuyulub aparılması hadisəsi necə adlanır?

- susuzlaşma adlanır
- eroziya adlanır
- bataqlılaşma adlanır
- şoranlaşma adlanır
- duzsuzlaşma adlanır

206 Torpaqların külək tərəfindən sovrulub aparılması hansı eroziyanın yaranmasına səbəb olur?

- yağış eroziyası
- su eroziyasının
- külək eroziyasının
- səth eroziyanın
- xətti eroziyanın

207 əsasən torpağın hansı qatı çirklənməyə məruz qalır

- daşlar məruz qalır
- üst qatı məruz qalır
- dərinlikləri məruz qalır
- səthi məruz qalır
- süxurlar məruz qalır

208 Hər hansı yolla insan orqanizminə daxil olan üzvi xlor birləşmələr DDT orqanizmdə hansı dəyişikliklər yaradır?

- qan xəstəliyi və genetik dəyişikliyi
- ciyər xəstəliyi və sümük dəyişikliyi
- böyrək xəstəliyi və qan dəyişikliyi
- sümük xəstəliyi və leykosit dəyişikliyi
- şiş xəstəlikləri və genetik dəyişiklər

209 Torpağa verilən hansı gübrələr orada nitrat sulfat və xloridlərə çevrilərək bitkilərin məhsuldarlığına və inkişafına mənfi təsir göstərir?

- azot və superfosfat gübrələri
- kalium və azot gübrələri
- ikiqat superfosfat və azot gübrələri
- xlor və kalsium gübrələri
- azot və kalsium gübrələri

210 Torpağın tərkibində böyük qatılıqda olan hansı maddələr torpaqdakı canlı orqanizmlərə öldürücü təsir göstərir?

- pestisidlər və göbələklər
- gübrələr və fosfatlar
- kimyəvi birləşmələr və toksikatlar
- duzlar və qələvilər
- turşular və azotlar

211 Torpağı çirkləndirən pestisidlər içərisində insan və ətraf mühit üçün ən təhlükəlisi hansı birləşmələrdir?

- radioaktiv tullantılar
- üzvi maddələr
- polimerlər
- üzvi xlorbirləşmələri

gübrələr

212 Torpaq eroziyası ətraf mühitə necə təsir göstərir?

- ekoloji vəziyyəti yaxşılaşdırır
- ekoloji vəziyyəti pisləşdirir
- ekoloji vəziyyət normalaşdırır
- ekoloji vəziyyəti nizamlayır
- ekoloji vəziyyət təsir etmir

213 Torpaqda nitritlərin miqdarının çoxalması oksigenin azalmasına səbəb olduğundan atmosfərə hansı qazların atılmasına çoxalır?

- hisli qazların
- "istixana" qazlarının
- tüstü qazlarının
- azotlu qazların
- fosforlu qazların

214 Kimyəvi aşınmanın zəif getdiyi torpaq sahələrinin əsas xüsusiyyətini göstər:

- havanı yaxşı keçirən qumlu süxurlar
- havanı pis keçirən gilli və ağır süxurlar
- şüaudma qabiliyyəti çox olan minerallar
- humus qatı qalın olan üst təbəqə
- istilik keçirmə xüsusiyyəti çox olan süxurlar

215 Torpaqəmələgəlmə prosesinin sürətlə getdiyi süxurlar hansılardır?

- kimyəvi elementlərlə zəngin süxurlar
- gilli, ağır, hava və suyu pis keçirən
- yumşaq, məsaməli, hava və suyu yaxşı keçirən
- qumlu, ağır, istilik udma xüsusiyyəti pis olan
- üzvi mineralların kasıb olduğu ağır süxurlar

216 Müvəqqəti dağ sellərinin əmələ gətirdiyi seçilmiş buzlaq daşlı-çay materialı şəklində olan çöküntülər necə adlanır ?

- erozion
- prolüvial

- akkumliyativ
- abrazion
- delüvial

217 Şabalıdı və qonur torpaqlar hansı təbii landşaft zonasının torpaqlarıdır?

- səhra zonasının
- tayqa zonasının
- tundra zonasının
- çöl zonasının
- quru çöllər və yarımsəhra zonasının

218 Şabalıdı və qonur torpaqlar əsasən hansı ölkələrin ərazilərində bütöv zolaq şəklində yayılmışdır?

- Hindistan , Banqladeş , Misir
- Rusiya, Moldova, Ukrayna
- Azərbaycan, Özbəkistan, Polşa
- Qazaxstan, Çin, Monqolustan
- Tacikstan, Gürcüstan, Qırğızıstan

219 Subtropik qurşağın sahəsinin tropik qurşaqdan 2.2 dəfə az olmasına baxmayaraq, əkinçilikdə istifadə olunan torpaqları tropik qurşaqdakından neçə dəfə çoxdur?

- 3,7 dəfə
- 6 dəfə
- 3 dəfə
- 4,5 dəfə
- 2,4 dəfə

220 Subtropik vilayətlərdə sahəsi 180 mln.ha olan ekstremal ərazilər hansılardır?

- subtropik səhrələr
- subtropik allüvial torpaqlar
- subtropik şoranlar
- qumlu sovrulmuş torpaqlar
- duz qabıqlı torpaq kütləsi

221 ən çox şoran və şorakət torpaqların yayıldığı qurşağ hansıdır ?

- tropik
- ekvatorial
- subtropik
- boreal
- mülayim

222 Yer kürəsində qara və şabalıdı torpaqların ən geniş yayıldığı subboreal bozqır vilayəti hansıdır?

- Avstraliya vilayəti
- Avrasiya vilayəti
- Qərbi Avropa vilayəti
- Şimal Amerika vilayəti
- Cənubi Amerika vilayəti

223 Dünyada əkinçilikdə istifadə olunan torpaqların təxminən yarısı hansı qurşağın payına düşür?

- ekvatorial
- tropik
- subboreal
- subtropik
- subekvatorial

224 Subboreal meşə vilayətləri hansı əsas xüsusiyyətinə görə digər vilayətlərdən seçilir?

- vilayətin əksər hissələri üfiqi zonallıq üzrə yerləşir
- əsasən dağlıq əraziləri əhatə edir
- torpaqlarndakı turşuluğun miqdarı sıfıra bərabərdir
- daha çox Çin və Monqolustan ərazisində yayılmışdır
- bütün materiklərin okean sahillərində yerləşir

225 Digər qurşaqlarla müqayisədə subboreal qurşaqda hansı tip torpaqlar daha geniş yayılmışdır?

- karbonatsız siallit
- meşə qonur və qəhvəyi
- bozqır şabalıdı
- şoran və şorakət
- qırmızı ferralit



226 Torpaq strukturunun hansı tipləri mövcuddur ?

- illüvial və lövhəvari formalı
- silindirik və mexaniki formalı
- silindirik və mexaniki formalı
- qumluca və ağır gilli formalı
- qarışıq və borucuqlar formalı

227 Torpaq kəsiyinin qatların nişanələri üzrə xarakterizə olunması necə adlanır ?

- torpağın rəngi
- torpağın genetikası
- torpağın strukturu
- torpağın morfolojiyası
- torpağın quruluşu

228 Yüksəklik fərqi çox olan, lakin dağlıq ərazisi olmayan relyefin hansı yarım tipləri var?

- karst və akkumlyativ
- akkumlyativ və denudasiyon
- elüvial və delüvial
- prolüvial və erozion
- moren və erozion

229 Təpəliklərin yamacalarında süxurların aşınma məhsullarının yağış və qar suları ilə yuyulub aşağı aparılaraq gökdürülməsi prosesi hansıdır ?

- delüvial
- elüvial
- denudasion
- erozion
- morenləşmə

230 Torpaqəmələgələ prosesinin nəzəri əsasını vermiş alimlər hansılardır?

- Y.Odum, P.H.Məmmədov, N.A.Kaçinski
- V.İ.Vernadski, Y.Odum, V.R.Volobuyev
- A.Tensli, N.İ.Qorbunov, A.A.Rode
- V.V.Dokuçayev, P.A.Kostıçyev, H.Zərdabi

İ.Ş.İsgəndərov, F.U.Klark, M.E.Salayev

231 Səthdən torpaqəmələgəlmə prosesinə uğramamış, ana süxuradək yerləşən genetik qatların hamısı birlikdə necə adlanır ?

- çökmə süxurlar
- torpağın yaşı
- yerin relyefi
- karbonatsız çöküntülər
- torpaq profili

232 Torpağın üst qatından zəif torpaqəmələgəlmə prosesinə uğramış ana süxura qədər olan dərinlik necə adlanır ?

- torpağın morfolojiyası
- torpağın qalınlığı
- torpağın rəngi
- torpağın genetik qatları
- torpağın strukturu

233 Ayrı – ayrı qatlardan və eləcə də torpağın tərkibinə daxil olan birləşmələrdən asılıdır:

- torpağın quruluşu
- torpağın strukturu
- torpağın rəngi
- torpağın mexaniki tərkibi
- torpağın yaşı

234 Torpağa tünd rəngi verən elementlər hansılardır ?

- kaolin, silisium oksid, maqnezium – karbonat
- kalsium, alüminium – hidrokسيد, silisium- oksid
- viviant, kaolin, manqan – oksid
- humus maddələri və manqan birləşmələri
- dəmir sulfat birləşmələri, dəmir oksidləri

235 Torpağa açıq rəngi verən elementlər hansılardır ?

- natrium – xlor, dəmir birləşmələri
- silisium – oksidlər, kalsium, alüminium – hidrokسيد

- kaolin, dəmir – sulfat, humus maddələri
- viviant, asan həll olan duzlar
- maqnezium karbonat, manqan birləşmələri

236 İrriqasiya təcrübələrinə əsasən torpağın dərin qatlarının çatlı olması, onun səthində hansı prosesə səbəb olur ?

- lil hissəciklərinin dağılmasına
- bataqlıqlaşmasına
- turşuluğun artmasına
- deformasiyaya uğramasına
- davamlılığın artmasına

237 Torpağın strukturu hansı formalarda olur ?

- viviant və genetik
- genetik və illüvial
- morfoloji və aqronomik
- lösəbənzər və gillicəvari
- kaolin və qumluca

238 Su daşan zaman suyun gətirdiyi mineral və üzvi hissəciklərin toplanması nəticəsində çayın su basarında əmələ gələn çöküntülər hansılardır ?

- göl – buzlaq
- akkumlyativ
- dəniz çöküntüləri
- allüvial
- morenlər

239 Küləyin akkumlyativ fəaliyyəti nəticəsində əmələ gəlmiş törəmələr necə adlanır ?

- lösəbənzər gillicələr
- göl çöküntüləri
- örtük gillicələri
- buzlaq çöküntüləri
- eol çöküntülər

240 Küləyin və suyun geoloji fəaliyyəti nəticəsində yaranan çöküntüləri göstər :

- metamorfik süxurlar
- dəniz çöküntüləri
- löslər və lösəbənəzr gillicələr
- göl – buzlaq çöküntüləri
- eol çöküntülər

241 Süxurların aşınması və parçalanmasından alınan, əmələ gəldikləri yerdə qalan müxtəlif məhsullar necə adlanır?

- akkumlyativ
- delüvial
- elüvial
- erozion
- prolüvial

242 Yer kürəsinin üst təbəqəsini təşkil edən süxurları əmələgəlmələrinə görə hansı qruplara bölünür ?

- gillicələr, radioaktiv elementlər
- törəmə minerallar, kvarsitlər
- maqmatik, gillicə, metamorfik
- qumlucalar, gil hissəcikləri
- metamorfik, kimyəvi elementlər

243 Torpaqəmələgəlmə prosesinin əsasını təşkil edən mənbələri seç: 1. Üzvi maddənin əmələ gəlməsi və parçalanması. 2. Mineralların parçalanması 3. Torpaqda eroziya və denudasiyanın güclənməsi 4. Rütubətin torpağa daxil olması 5. Torpağın şorlaşması 6. Günəş şualarının udulması

- 2, 3, 4, 5
- 1, 3, 4, 5
- 2, 3, 5, 6
- 1, 2, 4, 6
- 3, 4, 5, 6

244 Qida maddələrinin bioloji dövrəni nəticəsində torpaqda hansı elementlər toplanır ?

- CO<sub>2</sub>, N, P, S
- O<sub>2</sub>, P, Ag, C
- SO<sub>3</sub>, N, Si, O<sub>2</sub>
- P, Mg, Fe, SO<sub>3</sub>
- K, CO<sub>2</sub>, NO<sub>3</sub>, H

245 Yerin üst təbəqəsini təşkil edən dağ süxurları əmələ gəlməsinə görə hansı qruplara bölünür ?

- metamorfik, kimyəvi və üzvi
- üzvi və qeyri üzvi, maqmatik
- maqmatik, gillicə, metamorfik
- çökmə süxurlar və qumlar
- metamorfik, kimyəvi və üzvi

246 Torpaqda karbonun və azotun toplanması hansı amillə bağlıdır?

- Oksidləşmə-karbonlaşma prosesi ilə
- Süxurların aşınması ilə
- İqlim amili ilə
- Torpağın mütləq yaşı ilə
- Bitki və mikroorqanizimlərin fəaliyyəti ilə

247 Palıd-vələs qarşılıq kserofit meşələrin altında əsasən hansı torpaq tipii əmələ gəlir?

- podzol torpaqlar
- boz-qəhvəyi torpaqlar
- qəhvəyi torpaqlar
- şabalıdı torpaqlar
- sarı torpaqlar

248 Torpaqların müxtəlif dərinliklərində və aşınma qabığında toplanan dəmirli-kvarslı konkresiyalar necə adlanır?

- Solonçaklar
- Brekçiyalar
- Lateritləşmə
- Lyoslaşma
- Terralitləşmə

249 əhalinin artım səviyyəsini nəzərə alaraq, əkin sahələrinin genişləndirilməsi hansı ekoloji problemlərə gətirib çıxarır?

- tropik meşələrin sürətlə qırılmasına
- irriqasiya landşaftlarının genişlənməsinə
- eroziya və denudasiya proseslərinin artmasına
- sürüşmə hallarının intensivləşməsinə

okeanların süni şəkildə qurudulmasına

250 Azərbaycanda antropogen mənşəli landşaftlara aid torpaq tipii hansıdır?

- dağ qara torpaqlar
- dağ qonur torpaqlar
- qırmızı-ferralit torpaqlar
- şabalıdı torpaqlar
- şoran torpaqları

251 Ferralitləşmə prosesinin getməsi üçün lazım olan yağıntı miqdarını göstər:

- 800 – 1000 mm
- 500 – 800 mm
- 1000 – 1200 mm
- 1500 – 1600 mm
- 200 – 300 mm

252 Lateritləşmə prosesinin yaranması hansı təbii hadisənin hesabına baş verir?

- yodlu-bromlu məhlulların torpaq səthindən dərinliklərə yuyulması ilə
- dəmir birləşmələrinin, torpaq məhlullarının yan axınlarının gətirilməsi ilə
- quraq mövsümün daha uzun yağıntıların isə nisbətən az olduğu ərazilərdə
- kserofit meşə və quru savannalarda torpaqların minerallaşması ilə
- termik şəraitin oxşar olduğu torpaqların yayılmasında rütubətin çoxluğu ilə

253 Lateritləşmiş sahələrdə formalaşan dəmirli – kvarsli hissələr torpağın hansı sahələrində toplanır?

- bataqlıqlaşmanın intensiv getdiyi rütubətli sahələrdə.
- əhəng tərkibli süxurların üstünlük təşkil etdiyi sahələrdə
- rütubətlənmə və torpaqəmələgətirici süxurların üstünlük təşkil etdiyi ərazilərdə
- torpaqların müxtəlif dərinliklərdə və aşınma qabığında
- termik şəraitin oxşar olduğu dərin qatlarda

254 Tropik qurşaqda meşə altındakı torpaqların günəş şüaları almaması nə ilə nəticələnir?

- torpağın səthi tez parçalanan üzvi qalıqlarla örtülür.
- torpaq səthi bəsitləşir və humusun miqdarı azalır

- qələvi və əhəng tipli süxurlar üstünlük təşkil edir
- lyanakimilərin miqdarı artır və cəngəlliklər yaranır
- rütubətin miqdarı və bataqlıqlaşma prosesi sürətlənir

255 Tropik rütubətli – meşələr vilayətində tünd qırmızı və tünd tropik meşə torpaqları əsasən hansı süxurlar üzərində formalaşmışdır?

- eroziyanın sürətli inkişaf etdiyi sahələrdə
- yura və təbaşir yaşlı süxurlar üzərində
- laterit horizontlu süxurlar üzərində
- izafi turşuluğun mövcud olduğu dağ süxurlarında
- qələvi və əhəngli süxurlar üzərində

256 İzafi turşuluğun olduğu, eroziyanın və səth laterit horizantların təsiri nəticəsində münbitliyi azalan və istifadəyə yaramayan torpaqlar hansı ərazilərdədir

- tropik qəhvəyi – qırmızı və qara torpaqlarda
- tropik rütubətli – meşələr vilayətində
- tropiklərin quru savannalarında
- tropik kserofit – meşə qurşağında
- tropik səhra və yarımsəhralarda

257 Qida maddələrinin müasir bioloji dövrünü hansı alimin elmi nəzəriyyəsinə əsaslanır ?

- H. Zərdabi
- H.Ə.Əliyev
- V.V. Dokuçayev
- B.B.Polınov
- V.İ.Vernadski

258 Azərbaycan ərazisində landşaftın yüksəklik qurşaqlarını yaradan təbii komplekslər hansılardır?

- aran meşələri, dağ-çəmən, alp və subalp çəmənlikləri
- tuqay meşələri, çöl və subalp çəmənlikləri
- yarımsəhra, alp çəmənlikləri, nival buzlaq
- meşə-çöl, dağ-meşə, subnival, nival
- yarımsəhra-quruçöl, dağ-meşə, dağ-çəmən, nival-buzlaq

259 Azərbaycan ərazisində yüksəkliyə doğru təbii komplekslərin böyük diapazonda dəyişməsinə əsas səbəb nədir?

- respublika ərazisində meşələrin intensiv qırılmasına görə.
- ərazinin yarımsəhra iqlim tipində yerləşməsinə görə
- düzənlik ərazilərin relyefinin çay şəbəkəsinin sıxlığa görə parçalanması
- ərazinin fəal orogen qurşaqda yerləşməsinə görə
- şərq sahillərinin abraziya proseslərinə məruz qalması

260 Yüksəklik qurşağı üzrə respublika ərazisinin hansı hissəsində landşaft komplekslərinin qanunauyğunluğu pozulur?

- Talış dağları
- Böyük Qafqaz dağları
- Zəngəzur silsiləsi
- Kiçik Qafqaz dağları
- Dərələyəz silsiləsi

261 Landşaft anomaliyasının yaranmasının əsas səbəbi nədir?

- yeraltı suların səthə yaxın olması
- iqlim-ekoloji şəraitin əlverişsizliyi
- sel və daşqın hadisələrinin intensiv olması
- yamaclarda eroziya və deqrodasiya proseslərinin çoxluğu
- çay şəbəkəsinin sıxlığı və çay daşqınları

262 Talış dağlarında və Naxçıvan MR dağlıq bölgəsində landşaft anomaliyasının özünü daha qabarıq göstərməsinə səbəb nədir?

- qədim yaşlı suxurların parçalanması
- intrazonal landşaftların geniş yayılması
- landşaft zonallığının inversiyası
- landşaftdaxili differensiasiyasının baş verməsi
- üfüqi strukturda zonallığın pozulması

263 Respublikada adambaşına əkinçilikdə istifadə edilən torpaqlardan nə qədər düşür?

- 0,2 ha
- 1,2 ha
- 2 ha
- 0,5 ha
- 3,5 ha



264 Azərbaycanın ümumi torpaq sahəsindən yalnız nə qədər hissəsi kənd təsərrüfatında istifadə edilir ?

- 43 mln.ha
- 8,6 mln.ha
- 3,5 mln.ha
- 7 mln.ha
- 5 mln.ha

265 Xəzər dənizi səviyyəsinini tərəddüdləri ilə əlaqədar torpaq fondu təxminən nə qədər artır və ya azalır?

- 60 min ha
- 30-40 min ha
- 10-20 min ha
- 5-10 min ha
- 35-50 min ha

266 əkinçiliyə yararlı boz, boz-qonur torpaqlarda ən çox hansı kənd təsərrüfatı bitkiləri yetişdirilir ?

- taxıl, kartof, çay, tütün
- banan , kivi, heyva, alma
- çəltik, pambıq, üzüm, fındıq
- üzüm, taxıl, pambıq, nar
- kətan, çəltik, faraş, tərəvəzlər

267 Yarımsəhra düzənliklərinin və dağətəyinin əsas torpaqları hansı tiplərə ayrılır?

- şoran, çəmən-meşə, çimli-karbonatlı
- şabalıdı, qəhvəyi və gillicəli
- boz, boz-qonur, açıq şabalıdı
- bataqlıq, çəmən-şabalıdı, qara
- boz, qırmızı-qleyli, sarı

268 Azərbaycanda qurşaq təşkil etməyib, ayrı-ayrı massivlər şəklində yayılan torpaq tipi hansıdır?

- şoran torpaqlar
- dağ-qara torpaqları
- şabalıdı torpaqlar
- dağ-qonur torpaqları

boz-qonur torpaqları

269 Meşə altından çıxmış, bərkimiş dağ-qara torpaqlar necə adlanır?

- bozqırlaşmış  
 podzollaşmış  
 bataqlıqlaşmış  
 soranlaşmış  
 səhrələşmiş

270 Dəmyə əkinçiliyində istifadə olunan qara torpaqların eroziyaya uğramasının əsas səbəbi nədir?

- yamacların dik olması  
 intensiv şümləmə prosesi  
 fəsiləsiz taxılçılığın inkişafı  
 kartofçuluğun inkişafı  
 intensiv suvarılmanın aparılması

271 ən əlverişli dəmyə əkinçilik üçün yararlı olan torpaqlar hansı ərazilərə uyğun gəlir?

- yarımsəhralara  
 səhralara  
 meşə sahələrinə  
 buzlaqlara  
 quru çöllərə

272 Azərbaycan ərazisində zəngin lanşaftları özündə birləşdirən və ən məhsuldar hesab olunan torpaq tipləri hansılardır?

- açıq şabalıdı və sarı-rütubətli torpaqlar  
 boz, boz qonur, şabalıdı torpaqlar  
 qəhvəyi və qırmızı-ferralit torpaqlar  
 dağ-meşə və qara torpaqlar  
 meşə-çəmən və şorakətli torpaqlar

273 Dağ-çəmən bozqır torpaqlar əsasən hansı sahələrdə yayılmışdır?

- yağıntılıların yüksək olduğu alçaqdağlıqda  
 yüksək rütubətli dik yamaclarda

- ortadağlığın meşə altındakı sahələrdə
- quru iqlimli dağüstü yayla və yamaclarda
- səhralaşmaya məruz qalmış ərazilərdə

274 Sarı torpaqların əsas yayıldığı ərazilər hansılardır?

- Lənkəran ovalığı və Talış dağlarının ətəkləri
- Böyük Qafqazın şimal-şərqi və Samur-Dəvəçi ovalığı
- Kür çayının su bazarı və Şirvan düzü
- Kiçik Qafqazın şimal-şərqi və Qarabağ yaylası
- Naxçıvanın ortadağlığı və Arazboyu düzənliklər

275 əsas genetik torpaq tipii olaraq Abşeronda ən çox hansı torpaqlar yayılmışdır?

- boz-çəmən torpaqlar
- boz torpaqlar
- qonur torpaqlar
- çəmən torpaqlar
- çəmən-boz torpaqlar

276 Dağ-meşə zonasının sərhədlərinin arasındakı məsafənin qısalmasına və bu ərazilərdə torpaq eroziyasının yaranmasına səbəb nədir ?

- süxurların fiziki aşınması
- təbii amillər
- antropogen təsirlər
- texnogen amillər
- denidasiya prosesləri

277 Aşağıdakılardan hansılar eroziyaya qarşı kompleks mübarizə tədbirləridir? 1. aqrotexniki 2. rekultivasiya 3. biokimyəvi 4. çəmən 5. meşə 6. mexaniki 7. hidromeliorativ 8. texniki

- 1,4,5, 7
- 1,2,3,4
- 2,4,6,8
- 1,3,5,8
- 3,4,5,6

278 Su eroziyası hansı tip torpaqların yayıldığı sahələrdə özünü daha çox biruzə verir? 1. boz meşə 2. qara və şabalıdı 3. qırmızı ferralit 4. sarı laterit

5. tayqa və şabalıdı 6. boz-meşə 7. tayqa-meşə 8. qəhvəyi

- 4, 6, 7,8
- 1,2,5,7
- 2, 4, 6,8
- 1, 3,4, 6
- 3,4, 5,8

279 ətraf mühitə daxil olan tullantılardan hansılar daha təhlükəlidir?

- oksigen, kömür, volfram, kvarsit
- hidrogen, azot, fosfor, kalium
- arqon, natrium, alüminium
- kalsium, dəmir, gümüş, hidrogen
- civə, qurğuşun, kadmium, flor

280 Oksigeni sürətlə mənimsəyən yosunların çoxluq təşkil ediyi sututarlarda nə kimi ekoloji pozulma baş verir?

- su bakteriyalarının miqdarı artır və suyun səviyyəsi aşağı düşür
- suyun dövrənı zəifləyir və buxarlanma azalır
- oksigen azalır və bu da balıqların məhvinə səbəb olur
- fosforlu birləşmələrin mütəhərrikliyi zəlir
- sututarlarda torfun qalınlığı artır və bataqlıq yaranır

281 Eroziyaya qarşı müxtəlif ağac, kol cisimləri və ot səpilməsi ilə aparılan mübarizə tədbirləri necə adlanır ?

- Defilyasiya
- Rekultivasiya
- İrriqasiya
- Hidromeliorasiya
- Fitomeliorasiya

282 Meşə torpaqlarının turş mühitində ən geniş yayılmış mikrorqanizmlər hansılardır?

- silikat bakteriyalar
- bakteriyalar
- azot fiksatorlar
- fosfobakteriyalar

göbələklər

283 Rütubətli subtropik meşələrin qırmızı torpaqları MDB ölkələri arasında əsasən hansı regionda yayılmışdır?

- Tacikistanda
- Uzaq şərqdə
- Acarıstanda
- Lənkəranda
- Moldovada

284 Boz-meşə torpaqlarının əmələ gəldiyi iqlim şəraitini, bitki örtüyünü və süxurlarını müəyyən et

- kontinental, toz ağacı və ağcaqonad , bolonlu-gillicəli
- kontinental, ot bitkiləri ilə zəngin enliyarpaqlı meşələr, ləsbənzər gillicələr
- boreal, qara şam, torflu-qleyli (qalıq podzol)
- subtropik, relikt meşələr, metamorfik-çökmə
- ekvatorial, kolla və kolluklar, şoranlıqlar

285 Bir çox ölkələrdə qida məhsullarının keyfiyyətinin pisləşməsi və aqrokimyəvi çirklənmənin əsas səbəbləri nədir?

- gübrələrin verilməsinin optimal normalarının olmaması
- suvarmanın düzgün qaydada aparılması
- torpaqlarda eroziyanın xətti istiqamətdə getməsi
- şorlaşmanın intensiv getməsi
- denudasiya proseslərinin güclənməsi

286 əsaslı kapital qoyuluşu sərf etməklə Yer kürəsində əkinçiliyə yararlı torpaqların sahəsini neçə dəfə artırmaq olar ?

- 1,7 dəfə
- 5 dəfə
- 2 dəfə
- 3,6 dəfə
- 6,5 dəfə

287 əhalinin artım səviyyəsini nəzərə olaraq, əkin sahələrinin genişləndirilməsi hansı ekoloji problemlərə gətirib çıxarır?

- okeanların süni şəkildə qurudulmasına
- irriqasiya landşaftlarının genişlənməsinə

- eroziya və denudasiya proseslərinin artmasına
- sürüşmə hallarının intensivləşməsinə
- tropik meşələrin sürətlə qırılmasına

288 Dəmyə əkinçiliyinin tətbiq olunduğu torpaq sahələri ən çox hansı qurşaqlarda yayılmışdır?

- yalnız mülayim qurşaq torpaqlarında
- subtropik və mülayim qurşaqların sərhəddi boyu
- tropik səhraların yayıldığı ərazilərdə
- subarktik və mülayim qurşaqların sərhəddi boyu
- subekvatorial qurşağın bütün sahələrində

289 Külək eroziyasına qarşı səmərəli mübarizə aparmaq üçün hansı tədbirlər görülür?

- səth axınlarını təhlükəsiz şəkildə buraxmaq və yarpaqların böyüməsinin qarşısını almaq
- müxtəlif suötürücü qurğuların yaradılması tələb olunur
- xam torpaqların şumlanması və torpaqların becərilməsi intensivləşdirilir
- torpaqların üst qatına mineral gübrələrin verilməsi
- quraqlığa və küləyə dözümlü ağac və kol bitkilərindən ibarət meşə zolağının salınması

290 Arktika torpaqları hansı yarımtyplərlə ayrılır ? 1. Arktika səhraları torpaqları 2. Arktika buzlaqları və sahil torpaqları 3. Arktika superarid torpaqları 4. Humuslu tipik Arktika torpaqları 5. Qeyləşmiş bataqlıq-arktika torpaqları

- 2, 5
- 1, 5
- 2, 3
- 1, 4
- 3, 4

291 Tundra zonasında əmələ gələn əsas torpaq tipləri hansılardır ?

- şoranvari, qumlu-boz, elyuvial-podzol
- podzol, boz-qılnur, illüvial-podzol
- qleyli-çürüntülü, qırmızımtıl-sarı
- dağ-meşə, humuslu-podzol, şorakətli
- qleyli, illüvial-humuslu, torflu-qleyli və bataqlıq

292 Boz-qonur səhra torpaqlarının sərbəst genetik tip kimi kim tərəfindən ayrılmışdır?

- Sibirtsev
- Rozanov
- Gerasimov
- Salayev
- Volobuyev

293 Qonur yarımşəhra torpaqlarının əsas zonal xüsusiyyəti nədən ibarətdir?

- qrunt sularının yaxında yerləşməsindən
- mexaniki tərkibin yüngül olmasından
- şorakət prosesinin yaranmasından
- mexaniki tərkibin ağır olmasından
- mikrobioloji prosesin zəif getməsindən

294 Səhraların bitki örtüyü əsasən hansı bitki qruplaşmalarından ibarətdir?

- ağac bitkilərindən
- şoran-kol efermerlərindən
- psammofit və efemeroidlərdən
- taxıl və ot bitkilərindən
- mamır və şibyələrdən

295 Arktika torpaqlarının əmələ gəlməsində hansı süxurlar iştirak edir?

- maqmatik-çökmə mənşəli süxurlar
- çöküntülü metamorfik və püskürülmüş, buzlaq mənşəli
- metamorfik-ağır mexaniki tərkibə malik
- karbonatlı-lösəbənzər çöküntülər
- karbonatlı delüvial yığıntılar

296 Dağ-meşə landşaftının differensiasiyasına əsasən hansı amillər daha çox təsir göstərir?

- orta illik yağıntıların miqdarı və litoloji tərkib
- hipsometrik şərait və yamacların ekspozisiyası
- yamacların deqredasiyası və heyvandarlıq təsərrüfatı
- süxurların yerləşməsi və dəmyə əkinçiliyi
- antropogen amillər və rütubətlənmə şəraiti

297 Azərbaycan ərazisində yalnız tarixi-təsviri sənət qoruğu hansıdır?

- Eldar şamı
- Şahdağ
- Altıağac
- Göygöl
- Qobustan

298 Dağ-meşə qurşağı zonalarının tərkibinə, strukturuna, torpaq xüsusiyyətlərinə və rütubətlənmə rejiminə görə fərqlənməsinin əsas səbəbi nədir?

- litoloji və hidroloji amil
- tektonik amil
- antropogen amil
- relyef-iqlim amili
- geobotanik amil

299 Relikt bitki növləri əsasən hansı qoruq landşaflarında yayılmışdır?

- Qızılağac, Zaqatala, İlisu
- Hirkan, Eldar, Vəsitçay
- Göyöl, Ağgöl, Qobustan
- Altıağac, Qarayazı, Şirvan
- Göyçay, Türyançay, Hirkan

300 Təbii landşaflarının qorunması məqsədilə yaradılan və əsas hissəsi dağ-meşə landşaftı olan qoruqlar hansılardır?

- Qarayazı, Altıağac, Göygöl
- İsmayılı, Zaqatala, İlisu
- Qızılağac, Ağgöl, türyançay
- Göyçay, Şirvan, Hirkan
- Pirqulu, Qobustan, Bəsirtçay

301 Nadir ağac növlərinin qorunduğu qoruqlar hansılardır?

- İlisu, İsmayılı, Göygöl
- Pirqulu, Qızılağac, Şirvan
- Qobustan, Altıağac, Qarayazı
- Bəsirtçay, Hirkan, Eldar qoruğu



Türyançay, Göyçay, Ağgöl

302 Hansı qoruqlar əsasən yarım səhra landşaft sahəsində yerləşmişdir?

- Ağgöl, Qobustan, Şirvan  
 Eldar, Pirqulu, İsmayılı  
 Zaqatala, Qobustan, Göygöl  
 Qızılağac, Bəsirtçay, Hirkan  
 Türyançay, Şahdağ, Sultanbud

303 Azərbaycan ərazisində təbii landşaftlara, ilk insanların təsiri əsasən hansı dövrdən və hansı kənd təsərrüfatı sahəsinin inkişafından sonra başladı ?

- yuxarı daş dövrü, yığıcılıqla məşqul olma  
 dəmir dövründən, əkinçiliyin inkişafı  
 tunc dövründən, ovçuluğun inkişafı  
 mezolit dövründən, heyvandarlığın inkişafı  
 dəmir dövründən, dəmir və tuncdan istifadə olunması

304 Landşafta əsaslı təsirlərdən hesab edilən metal əridilməsi hansı dövrü əhatə edirdi?

- e.ə.X-VIII minilliklərdə, mezolit dövrü  
 e.ə. VIII-V minilliklərdə, neolit dövrü  
 e.ə. 10-12 min il əvvəl, paliolit dövrü  
 e.ə. III-12 minilliklərdə, tunc dövrü  
 e.ə. 1 milyon il əvvəl, aşağı paleolit dövrü

305 Azərbaycan ərazisində təbii landşaft kompleksləri ilə bərabər quşların mühafizə olunduğu qoruqlar hansılardır?

- Qızılağac, Ağgöl qoruğu  
 Ağgöl, Hirkan qoruğu  
 Eldar, Göygöl qoruğu  
 Altıağac, Qızılağac qoruğu  
 Bəsirtçay, Qarayazı qoruğu

306 Azərbaycan ərazisində yaşamış və təbii landşafta təsir göstərməyə başlamış ilk insanların yaşı təxminən nə qədərdir və onlar hansı dövrə aid edilirlər?

- e.ə. V – III minilliklər, eneolit

- 40-50 min il, yuxarı paleolit
- 1 milyon il, aşağı paleolit
- e.ə. X – VIII minilliklər, mezolit
- e.ə. VI – V minilliklər, neolit

307 əkin sahələrini genişləndirilməsi imkanlarının məhdud olduğu qurşaq və torpaq tipləri hansılardır?

- ekvatorial qurşağın rütubətli meşələri, çimli və çimlipodzol torpaqları
- tropik meşələr, qliyli və gilli-rütubətli torpaqlar
- mülayim qurşağın iynəyarpaqlı meşələr sahəsi və şabalıdı torpaqlar
- rütubətli subtropik meşələr zonası, qırmızı və sarı torpaqlar
- rütubətli tropik qurşağın savannaları, qəhvəyi və boz-qonur torpaqları

308 Respublika ərazisində aqroiyyəsiyə tədbirləri aparılan torpaq sahələrində ən çox hansı landşaft növləri yaranır ?

- çəmən-bataqlıq landşaftı
- dağlıq landşaftı
- meşə landşaftı
- yarımsəhra landşaftı
- alp çəmənlikləri

309 Müxtəlif kimyəvi gübrələrlə, pestisidlərlə, defoliantlarla çirklənən torpaqlar əsasən hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- Samur-Dəvəçi ovalığında
- Kür-Araz ovalığında
- Lənkəranın dənizsahili düzənliyində
- Arazboyu düzənliklərdə
- Qarabağ maili düzənliyində

310 Pambıqçılıq və üzümçülük rayonlarında torpaqlarda konsentrasiyanın artmasına səbəb nədir?

- irriyyəsiyə sistemlərinin yalnız kollektor-drenaj sistemindən ibarət olması
- torpaqların təkrar şorlaşmaya məruz qalması
- DDT və defoliantlardan hər il fəsiləsiz istifadə edilməsi
- növbəli əkinçiliyin tətbiq olunması
- fəsiləsiz əkinçiliyin tətbiqi və mineral gübrələrin verilməsi

311 Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu ərazisinin torpaq sahələrinin çirklənməsinə səbəb olan sənaye müəsisəsi hansıdır?

- Kabel istehsalı zavodu
- Alüminium zavodu
- Maşınqayırma zavodu
- Elektron avadanlıqları zavodu
- Pambıqtəmizləmə zavodu

312 Azərbaycan ərazisində son 20 ildə ən çox antropogen təsirə məruz qalan meşə sahəsi hansıdır?

- İlisu meşəsi
- Sultanbud meşəsi
- Pirqulu meşəsi
- Hirkan meşəsi
- Tuqay meşəsi

313 Orta dağ-meşə qurşağında meşəsizləşdirilmiş ərazilərdə intensiv əkinçiliyin inkişaf etdirilməsi hansı prosesi gücləndirir?

- korroziya
- defilyasiya
- eroziya
- abraziya
- akkumlyasiya

314 Kimyəvi meliorasiya zamanı hansı tədbirlər görülür?

- torpaqların yenidən bərpa olunması
- ot bitkilərindən istifadə etməklə yaxşılaşdırma
- mühəndis işlərinin tətbiqi
- rekreasiya tədbirlərinin görülməsi
- torpaqlara əhəngin və gübrələrin verilməsi

315 Bioloji rekultivasiyada ilkin mərhələ olaraq hansı tədbirlər görülür?

- neft tullantı qalıqlarından təmizlənməlidir
- sahələr suvarılmalıdır
- dənli bitkilər əkilməlidir
- mineral və yerli gübrələr verilməlidir
- morfoloji diaqnostika edilməlidir

316 Abşeron yarımadasının hansı hissəsinin torpaqları daha çox çirklənməyə məruz qalmışdır?

- cənub hissəsi
- şimal hissəsi
- şimal-qərb hissəsi
- şimal-şərq hissəsi
- bütün sahil zolağı

317 Ağac, kol və ot bitkilərindən istifadə etməklə kompleksin vəziyyətinin yaxşılaşdırılması hansı meliorativ metod vasitəsi ilə aparılır?

- texniki meliorasiya
- fitomeliorativ
- kimyəvi meliorasiya
- hidrotexniki
- bioloji meliorasiya

318 ən nazik nə zəif strukturlu torpaq qatı hansı lanşaft qurşağını əhatə edir?

- dağ-çəmən
- dağ-meşə
- yarımşəhra
- çöl-çəmən
- meşə-çöl

319 Şiddətli yuyulmuş torpaqların yayıldığı ərazilərin gələcəkdə yarıqan və dərələrlə daha çox parçalanmasının qarşısını almaq üçün hansı tədbirlər həyata keçirilir?

- texniki, terraslaşdırma və meşəsalma
- fasiləsiz əkinçilik tədbirləri
- kanallar vasitəsi ilə suvarma
- kimyəvi və üzvi gübrələrin verilməsi
- rekultivasiya və meliorasiya tədbirləri

320 Dağlıq ərazilərdə torpaqların korlanmasına insanın təsərrüfat fəaliyyəti ilə yanaşı hansı təbii hadisələrdə səbəb olur?

- radioaktiv elementlərin şüalanması
- sürüşmə, uçqun, sel hadisələri
- yeraltı suların təsiri ilə şorlaşma

- neft quyularının fontan vurması
- heyvandarlıq təsərrüfatının inkişafı

321 Azərbaycanda torpaqların külək eroziyasından zərər çəkdiyi sahələr hansılardır?

- Böyük Qafqazın şimal-Şərqi və Gəncə-Qazax düzü
- Xəzəryanı zona və Kür-Araz ovalığı
- Talış dağları və Lənkəran düzənliyi
- Qərbi Azərbaycan və Xəzəryanı zona
- Naxçıvanın yüksəkdaqlığı və Arazboyu düzənliklər

322 Azərbaycanda kollektor-drenaj şəbəkəsinin əsas əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- əhalinin içməli su ilə təminatı üçün
- suvarma və meliorasiya işlərinin həyata keçirilməsi
- rekultivasiya proseslərinin tətbiqi üçün
- növbəli əkinçiliyin inkişaf etdirilməsi
- torpaqlarda külək eroziyasının qarşısının alınması

323 Kür çayının geniş subasarlarında su altında qalmış münbit torpaqların təsərrüfat dövriyyəindən çıxarılmasına səbəb nədir?

- bataqlıqlar
- su kanalları
- kollektorlar
- su anbarları
- su kəmərləri

324 Neolit dövründə əkinçiliyin və heyvandarlığın başladığı vaxtda Azərbaycan ərazisində neçə faiz meşə ilə örtülü ərazi olmuşdur?

- 60 %
- 11 %
- 25 %
- 30 %
- 9 %

325 Azərbaycanın torpaq ehtiyatlarının kənd təsərrüfatı çirklənməsi ilə eyni zamanda hansı tullantılarla həddindən çox çirklənmişdir?

- məişət sularının axıdılması ilə

- məişət tullantıları ilə
- nəqliyyat tullantıları ilə
- azot və fosfor gübrələri ilə
- toksik maddələr və metallarla

326 Kimyəvi gübrələrdən və pestisidlərdən istifadə torpaq sahələrinin çirklənməsi ilə yanaşı, başqa hansı problemlər yaradır?

- torpağın üst hissəsində buxarlanmanı azaldır və ziyanvericilərin sayı artır
- bitkilərin məhsuldarlığını və inkişafını zəiflədir
- gübrəli bitkilərlə qidalanan heyvanların məhvinə səbəb olur
- insanlarda bir sıra xəstəliklərin və bədxassəli şişlərin yaranmasına səbəb olur
- torpağın üst məhsuldar hissəsini aşındırır və şorlaşmaya səbəb olur

327 Torpaqların çirklənməsinə qarşı sənaye tullantılarının tənzimlənməsi üçün hansı qaydalar tətbiq olunur?

- yalnız monitorinq olunur
- zavodlar bağlanır
- istehsalat azaldılır
- dövlət standartları tətbiq olunur
- yerli müşahidələr aparılır

328 Səhra, yarımsəhra və digər quraqlığa davamlı ərazilərin torpaqlarının şorlaşmasının və bataqlıqlaşmasının səbəbləri nədir?

- biçənlərin istifadəsi
- dəmyə əkinçiliyi
- suvarma əkinçiliyi
- otarılma təsərrüfatı
- dağ-mədən sənayesi

329 Dağlıq ərazilərdə meşə altındakı torpaqların strukturunun subnival və nival ərazilərlə müqayisədə daha möhkəm olmasının səbəbləri aşağıdakılardan hansıdır ?

- burada taksonomik dərəcəli bir sıra fiziki-coğrafi komplekslər vardır
- yamaclar meşə bitkilərinin kökləri ilə yaxşı bərkidir
- meşə sahəsində rütubətin daha çox olması
- meşə komplekslərinə antropogen təsirlər daha intensivdir
- meşə torpaqlarında aşınma və denudasiya prosesləri daha güclüdür

330 Dağlıq ərazilərdə ot bitkilərinin qruplaşması, torpağın qalınlığı və biotik komponentlərin məhsuldarlığı hansı amillərdən asılıdır?

- yamacları təşkil edən süxurların litoloji tərkibindən
- kənd təsərrüfatı sahələrinin düzgün yerləşdirilməsindən
- qar örtüyünün qalın olması və buzlaşmasından
- ərazinin relyef və mikroiklim xüsusiyyətlərindən
- buzlaq ekzarasiyası və akkumlyasiyasının intensivliyindən

331 Tropik qurşaqda ferralitləşmə prosesi əsasən hansı iqlim xüsusiyyətlərindən asılıdır?

- hava şəraiti quru və isti olmalıdır
- temperatur 30-35 ° olmalıdır
- günəşli saatların miqdarı 2500 saat/il olmalıdır
- ərazinin 30 %-dən çoxu dağlıq olmalıdır
- yağıntıların miqdarı 800-1000 mm-dən çox olmalıdır

332 Tropik qurşaq daxilində hansı torpaq-bioiklim vilayətləri fərqləndirilir?

- kserofit, ferralit-arid, rütubətli
- intrazonal, kserofit, semihumid
- savanna, humid, azonal
- humid və semihumid, semiarid, arid
- hidromorf, semiarid, podzol

333 Tropik qurşaq daxilində hansı torpaq-bioiklim vilayətləri fərqləndirilir? 1. tropik rütubətli və dəyişən rütubətli meşələr 2. tropik bataqlıq və torflu torpaq sahələri 3. tropik iynəyarpaqlı meşələr 4. tropik quraq kserofit-meşə və savannalar 5. tropik meşələrin ferralit torpaqlı sahələri 6. tropik səhra və yarımşəhralar

- 3, 5, 6
- 1, 4, 6
- 2, 4, 6
- 1, 3, 5
- 2, 3, 6

334 Meşə torpaqların bozqırlaşmasının əsas səbəbi nədir?

- avtomorf torpaq əmələgəlmə şəraiti

- karbonatların yuyulması
- meşələrin seyrəkləşməsi
- üzvi maddənin azlığı
- rütubət çatışmamazlığı

335 Yay otlqları kimi istifadə edilən və ən çox eroziya prosesinin intensiv inkişafı müşahidə edilən rayonlar hansılardır?

- Füzuli, Beyləqan , İmişli, Ağcabədi
- Yevlax, Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir
- Masallı, Lənkəran, Yardımlı, Lerik
- Quba, Gədəbəy, Daşkəsən, Şəki
- Gəncə, Qazax, Ağstafa, Goranboy

336 Respublikamızda əsasən səthi axınların nizamlanması yolu ilə eroziyanın qarşısının alınması və məhsuldarlığın artırılması üçün hansı əkinçilik sistemi tətbiq edilir?

- aqrotexniki tədbirlər sistemi
- mühəndis-bioloji sistem
- suötürücü və susaxlayıcı sistem
- hidrotexniki qurğular sistemi
- kontur-meliorativ əkinçilik sistemi

337 İl ərzində təxminən nə qədər ərazi yuyulma(səthi) eroziyasına məruz qalır?

- 500 min ha
- 2,3 mln.ha
- 1 mln.ha
- 5 mln.ha
- 750 min.ha

338 Quru bozqır zonanın əsas genetik torpaq tipi hansı torpaqlardır?

- Sarı torpaqlar
- boz-çəmən torpaqları
- çəmən torpaqları
- şabalıdı torpaqlar
- boz torpaqlar



339 Son 100 ildə eroziya prosesi nəticəsində itirilən məhsuldar torpaqların miqdarı nə qədərdir ?

- 800 milyon ha
- 500 milyon ha
- 350 milyon ha
- 1,5 milyard ha
- 2 milyard ha

340 Pedosfer təbəqəsi hansı sahəni əhatə edir ?

- hündür dağ zirvələrini
- su ilə örtülü hissəni
- qazlarla əhatələnən hissəsini
- torpaqla örtülü hissəsini
- mantiyanın üst hissəsini

341 Nival və arid zonalarda torpağın aşınma qabığı necə formalaşmışdır ?

- yüksək minerallaşmış
- nazik və sadə quruluşlu
- qalın və strukturlu
- humusun çox olması
- humusun çox olması

342 Bitki və mikroorqanizmlərin torpaqdakı fəaliyyəti hansı elementlərin toplanmasına səbəb olur ?

- alüminium və kükürdün
- fosfor və kalsiumun
- dəmir və maqneziumun
- karbonun və azotun
- oksigen və radiumun

343 Bonitirovka nədir ?

- torpaqların deqradasiyası
- torpaqların şorlaşması
- torpaqların aşınması
- torpaqların eroziyası

torpaqların məhsuldarlığı

344 Soda və xlor istehsalında torpağı çirkləndirən hansı element ətraf mühitə tullanır ?

- sulfat
- qurğuşun
- cıvə
- dəmir
- ammoniyak

345 Mexaniki tərkibinə görə torpaqlar hansı növlərə ayrılır ?

- qumsal, kolloidli, kimyəvi
- qumluca, qumsal, gillicə
- ləkəli, borucuqlu, ağır gilli
- əhəngli, dendritli, qumlu
- konresiyalı, duzlu, ləkəli

346 Litosfer təbəqəsindən fərqli olaraq torpağın tərkibində hansı maddələrin miqdarı 20 və 10 dəfə çoxdur ?

- karbon və azot
- kalsium və oksigen
- natrium və hidrogen
- maqnezium və dəmir
- alüminium və kalium

347 Torpaqəmələgətirən süxurlar tərkiblərindəki qələvi torpaq metalların və əsasların miqdarına görə hansı süxur növlərinə bölünür?

- əhəngdaşlı və turş
- karbonatlı və qələvi
- turş və siallit
- merqalit və qələvi
- silisiumlu və azotlu

348 Torpağın bərk fazasını təşkil edən minerallar mənşəyinə görə hansı növlərə bölünür?

- humuslu və siallit
- qələvi və çökmə

- ilkin və törəmə
- kimyəvi və bərk
- turş və borucuqlu

349 Fosfor və azotun mütəhərrik birləşmələri su hövzələrinə daxil olduqda hansı canlıların güclü inkişafı baş verir ?

- sarmaşiq və liyanalar
- alçaq boylu kollar
- mamır və şibyələr
- hidromorf bitkilər
- yosun və mikroorqanizmlər

350 Oksigeni sürətlə mənimsəyən yosunların çoxluq təşkil etdiyi sututarlarda nə kimi ekoloji pozulma baş verir ?

- sututarlarda torfun qalınlığı artır və bataqlıq yaranır
- suyun dövrəni zəifləyir və buxarlanma azalır
- oksigen azalır və balıqlar məhv olur
- fosforlu birləşmələrin mütəhərrikliyi azalır
- sututarlarda torfun qalınlığı artır və bataqlıq yaranır

351 Tayqa-meşə landşaftlarının torpaqları hansı bitki formasiyaları altında əmələ gəlir?

- bataqlıq bitkiləri altında
- kollar və çəmənlik bitkiləri altında
- iynə yarpaqlı meşələr altında
- enli yarpaqlı meşələr altında
- tropik zonanın rütubətli meşələri altında

352 İynəyarpaqlı meşələr üçün üstünlük təşkil edən bitki örtüyü nədən ibarətdir?

- palıq, ağcaqayın, çinar
- pəlud, vələs, fisdıq
- sidr ağacı, fisdıq, ağcaqayın
- ağ şam, qara şam, küknar
- fisdıq, vələs, qara şam

353 Boz torpaqın mənşəyini və morfoloji əlamətlərinin öyrənilməsi hansı alimə məxsusdur?

- Volobuyevə
- Nenstruyevə
- Salayevə
- Rozanova
- Gerasimova

354 Karel və ya Tundra nə deməkdir?

- bitkisiz yer
- meşəsiz yer
- şaxtalı yer
- bataqlıq
- soyuq ərazi

355 Tundra torpaq əmələgətirici süxurlar arasında əsas üstünlük təşkil edən elementlər hansılardır?

- qranulometrik elementlər
- skeletli elyuval süxurlar
- buzlaq çöküntüləri
- delyuvial çöküntülər
- termokarst süxurlar

356 Arktika ərazisinin torpaqlarından hansı məqsədlər üçün istifadə olun bilər?

- balıqçılığın inkişafı məqsədilə
- əkinçilik üçün
- heyvandarlığın inkişafı üçün
- ovçuluq və qoruq məqsədilə
- sənaye müəsisələrinin inkişafı üçün

357 Yarıq eroziyasına qarşı daha geniş tətbiq olunan mübarizə tədbirləri necə adlanır?

- rekultivasiya
- hidrotexniki
- fitomeliorasiya
- aqrotexniki
- kimyəvi meliorasiya

358 Torpağa qurğuşun tullantıları hansı vasitələrlə atılır

- yeyinti sənayesi
- neft sənayesi
- avtomobillər
- qara metallurgiya
- əlvan metallurgiya

359 Torpağın kimyəvi tərkibini təşkil edən əsas elementlər hansılardır ?

- Ca, Na, K, Ag
- N, SO<sub>3</sub>, He, Al
- O<sub>2</sub>, Si, Al, Fe
- Ag, C, F, NO<sub>3</sub>
- Mg, O<sub>2</sub>, N, H

360 Düzənlik torpaqlarından fərqli olaraq, dağlıq ərazilərdə ən çox əkilən kənd təsərrüfatı bitkiləri hansılardır?

- bostan bitkiləri
- pambıq və taxıl
- qarğıdalı və çəltik
- arpa və kartof
- çəltik və günəbaxan

361 Dünyada kənd təsərrüfatı məhsullarının neçə faizi suvarılan torpaqların payına düşür ?

- 60 %-dən çox
- 35 %-dən az
- 50 %-dən çox
- 70 %-dən az
- 47 %-dən az

362 ən əlverişli dəmyə əkinçiliyi üçün yararlı olan torpaqlar hansı ərazilərə uyğun gəlir?

- yarımsəhralara
- səhralara
- buzlaqlara
- meşə sahələrinə

quru çöllərə

363 İlk dəfə torpaqların mühafizəsi izrə deklarasiya və fəaliyyət planı neçənci ildə harada qəbul edilmişdir?

- 1976-cı ildə San-Fransiskoda
- 1991-ci ildə Bakıda
- 1972-ci ildə Stekholmda
- 1964-cü ildə Londonda
- 1985-ci ildə Vyanada

364 Torpaqların istifadə qaydalarını əks etdirən Torpaq Məcəlləsi haqqında qanun neçənci ildə qəbul edilmişdi?

- 1994-cü ilin sentyabrında
- 1991-ci ilin noyabrında
- 1992-ci ilin martında
- 1990-ci ilin mayında
- 1988-ci ilin avqustunda

365 Humus itkisinin qarşısının alınması üçün turş torpaqlarda hansı aqrotexniki işlər aparılır?

- meliorasiya tədbirləri görülməlidir
- kimyəvi gübrələrlə təmin olunmalıdır
- torpaq səthi əhənglənməlidir
- yamaclar terraslaşdırılmalıdır
- eninə şumlanma aparılmalıdır

366 Torpağın tərkibinin 80 – 90%-ni hansı maddələr təşkil edir ?

- humus
- qələvilər
- gübrələr
- süxurlar
- minerallar

367 Litosferin üst hissəsinin 25%-ni təşkil edən süxurlar hansılardır?

- əhəngdaşı
- metamorfik

- təbaşir
- maqmatik
- siallit

368 Torpağın təbii radioaktivliyi hansı elementlərin izotoplarının miqdarından asılıdır?

- torium, kalsium, molibden
- maqnezium, uran, karbon
- radium, alüminium, gümüş
- uran, radium, torium, kalium
- kalium, silisium, dəmir

369 İlkin minerallara aşağıdakılardan hansılar aiddir?

- kvars, çöl şpatı, mikalar, piroksen
- dəmir, əhəngdaşı, laterit, kvars
- təbaşir, mergel, kalium, dəmir
- gil, silisium, hərinbelid, torf
- gips, qum, kalsium, azot

370 Böyük Qafqazın cənub-şərq yamacında landşaftın yüksəklik qurşaqlığı spektrində dağ-meşə kompleksinin olmaması landşaftda hansı problemi yaradır?

- landşaft anomaliyasını
- landşaft genezisini
- landşaft dinamikasını
- landşaft təkamülünü
- landşaft strukturunu

371 Azərbaycan ərazisi landşaftları hansı landşaft sinifinə bölünmüşdür?

- yüksək dağlıq landşaftı sinifinə
- dağətəyi ərazilərin landşaft sinifinə
- dağlıq ölkə landşaft sinifinə
- düzənlik sahələrin landşaft sinifinə
- yarımsəhra landşaftı sinifinə

372 Azərbaycan ərazisində yarımsəhra kompleksinin yuxarı sərhədi göstərilən hipsometrik həddən 800-1000 m yuxarı qalxan sahələr haradadır?

- Talış dağlarının şərqində
- Açınohur-Ceyrançol
- Böyük Qafqazın cənubunda
- Naxçıvan MR-da
- Kiçik qafqazın Cənub Şərqində

373 Yarımsəhra landşaftı zonasında hansı iqlim hakimdir?

- subtropik
- mülayim
- subekvatorial
- tropik
- ekvatorial

374 Azərbaycanın yarımsəhralarında torpaqların şorlaşmasına əsas səbəb nədir?

- əkinçilikdə əsasən taxıl bitkisinin becərilməsi
- intensiv otarılma və yağıntıların orta illik miqdarının aşağı olması
- ərazidəki torpaqların allüvial, prolüvial gətirmələrdən təşkil olunması
- torpaq əmələgətirən süxur və çöküntülərin tərkibindəki duzların çoxluğu, yeraltı suların səthə yaxınlığı
- Kür çayı və onun qollarının fəsildən asılı olarıq daşması

375 Yarımsəhra ərazilərin yayıldığı sahələrdə əsasən hansı bitki formasiyaları üstünlük təşkil edir?

- nar kolları, dəmirağaç, yovsan, akasiya
- yovşan, şoranotu, efemer-şoran bitkiləri
- mamır, şibyə, şam ağacı, yovşan-efemer bitkiləri
- seyrək kollar, palıd və sarmaşiq
- qaraqan, moruq, fıstıq, şoranotu

376 Hal-hazırda aran meşələri kompleksi, əsasən hansı ərazilərdə saxlanılmışdır?

- Qarayazı düzündə, Şirvan qoruğu ərazisində
- Lənkəran ovalığı, Qarabağ maili düzənliyi
- Samur-Dəvəçi ovalığı, Qanıx-Əyriçay vadisi və Qarayazı düzü
- Cənub-Şərqi Şirvanda, Açınohur-Ceyrançöldə
- Kür çayının sağ sahilində, Samur-Dəvəçi ovalığında



377 Samur-Dəvəçi ovalığında aran meşələri landşaft kompleksində yayılan bitki növləri dinamikasına təsir göstərən amil nədir?

- Xəzər dənizi səviyyəsinin qalxıb-enməsi
- çay şəbəkəsinin seyrək olması
- ərazinin dəniz səviyyəsindən aşağı olması
- şimaldan gələn kontinental hava axınının təsiri
- seliteb landşaft komplekslərinin sıx yerləşməsi

378 Tuqay meşə kompleksinin təmamilə məhv olması səbəbləri nədir?

- Kür çayının normadan artıq çirklənməsi
- Mingəçevir su anbarının tikilməsi
- insanın təsərrüfat fəaliyyəti
- Kür çayında baş verən daşqınlar
- yeni maqistral yolların çəkilməsi

379 Antropogen təsirlərin mövcud olmadığı zamanlarda dağ meşələri ilə aran meşələrinin qovuşduğu ərazilər hara olmuşdur?

- Açınohur-Ceyrançöldə, Pirsaatçay boyunda
- Qanux-Həftəran vadisi, Qudyalçay və Qusarçay boyunda
- Kürboyu ərazilərdə, Qobustan alçaq tirələrində
- Qarabağ maili düzənliyində, Lənkəran ovalığında
- Naxçıvanın ortadağlığında, Yuxarı Şirvanda

380 Alçaq dağ-meşə landşaft zonasında palıd, palıd-vələs meşələrinin aşağı sərhəddinin yüksəyə qalxmasının əsas səbəbləri nədir?

- ərazinin çay dərələri ilə kəsilməsi
- eroziya-denudasyon proseslər
- antropogen təsirlər
- dik yamaqların ekspozisiyası
- torpaq-quruntun nəmlənmə dərəcəsinin aşağı olması

381 Azərbaycanda təxminən nə qədər ərazi səhralaşmaya məruz qalmışdır?

- 6 mln.ha
- 4,2 mln.ha
- 3,6 mln.ha
- 8,6 mln.ha

5,5 mln.ha

382 Azərbaycanın bütün dağlıq ərazilərinin mənimsənilməsi təxminən neçə faizdir?

- 53%  
 48%  
 35%  
 59%  
 67%

383 Respublika ərazisinin müasir təbii ərazi komplekslərinin mənşəyi əsasən hansı dövrün landşaftları ilə zəngindir?

- Pont və Ağcagil  
 Sarmat və Xvalın  
 Pleystosen və holosen  
 Neogen və antropogen  
 Daş dövrü paleogen

384 Azərbaycanda landşaftın ərazi differensiasiyasının iki əsas növü hansılardır?

- şaquli və horizontal  
 eninə və uzununa  
 tropik və mülayim  
 çöl və meşə-çöl  
 üfüqi və yüksəklik

385 Landşaftın üfüqi differensiasiyasının əsas səbəbi nədir?

- iqlimin meridional istiqamətdə dəyişməsi  
 torpaqların horizontal paylanması qanunauyğunluğu  
 landşaftların qarşılıqlı üzrə yayılması  
 iqlimin coğrafi enlikdən asılı olaraq dəyişməsi  
 ərazinin zoocoğrafi cəhətdən əyalətlərə bölünməsi

386 Düzənliklərdəki landşaftın üfüqi differensiasiyasını yaradan əsas amillər hansıdır?

- təbii komplekslərin yüksək qurşaqlıq üzrə dəyişməsi  
 yüksəklik fərqi və dağların baryer təsiri

- bitki örtüyü və onların əmələ gətirdiyi formasiyalar
- temperatur orta illik miqdarını yüksək olması
- aran meşələrin geniş sahələrdə yayılması

387 Dağlıq ərazilərdəki yamacların baxarlığı və yaxud da ekspozisiya amili landşaft daxilində dəyişikliyi yaradır?

- yamaclarda eroziya və deqradasiya proseslərini gücləndirir
- landşaftdaxili differensiasiyanı
- yarım səhra landşaftlarının sahəsi artır
- mikro və mezorelyeflərin yaranması
- qonşu landşaft kompleksləri arasında əlaqəni azaldır

388 Yarım səhra iqlim-ekoloji şəraitində olduqca müxtəlif təbii komplekslərin yaranması hansı yerli amillərin təsiri altında baş verir?

- bolsulu çayların çoxluğu, günəş radiasiyasının aşağı həddi.
- dağ-dərə küləklərinin əsməsi, yağıntının çoxluğu
- çayların mövcud olması, litoloji tərkib və insanın təsərrüfat fəaliyyəti.
- rütubətlənmə əmsalının 1-dən yüksək olması
- sürüşmə və sel hadisələrinin təsiri ilə

389 Azərbaycan ərazisində landşaft anomaliyasını səciyyələndirən ən böyük nümunə hansı regiondadır?

- Naxçıvanın yüksək dağlığında
- Kiçik Qafqazın şimal-şərqində
- Talış dağlarının cənubunda
- Böyük Qafqazın cənub-şərqində
- Böyük Qafqazın qərbində

390 Dağətəyi maili düzənliklərin aşağı pilləsində yerləşən yarım səhra və yuxarı pilləsində yerləşən quruçöl kompleksləri arasındakı fərqin əsas səbəbi nədir?

- quruçöl landşaftlarının əraziləri zəngin bitki növləri ilə örtülmüşdür
- aralarında heç bir hündürlük fərqi yoxdur
- quruçöl landşaftları, yarım səhra landşaftlarından 200-400 m yüksəkdə yerləşir
- yarım səhra landşaftlarında orta illik temperatur 1-1,50 C aşağı, yağıntılarının miqdarı isə 100-150 mm çox olur
- quruçöl landşaftlarında mümkün buxarlanmanın miqdarı 300 mm çoxdur.

391 Düzənliklərin morfogenetik fərqləri eyni iqlim-ekoloji şəraitində yaranmış yarım səhra landşaftları daxilində hansı kompleksləri əmələ gətirir?

- mərz, zonal və intrazonal landşaftlar
- batial, subaktival və surerakval
- nival-buzlaq və subnival
- növ, sinif, dağ-meşə, qobu
- yarımтип, növ, mərz və fasiya

392 Azərbaycanda üfüqi və yüksəklik qurşaqları landşaftın hansı əsas hissələridir?

- ərazi differensiasiyasının
- hündürlük strukturunun
- mərtəbəlilik quruluşunun
- azonal differensiasiyasının
- coğrafi qurşaqlığın

393 İqlimin coğrafi enlikdən asılı olaraq dəyişməsi landşaftın hansı hissəsinə aiddir ?

- ərazi differensiasiyasına
- üfüqi differensiasiyaya
- enlik strukturlarına
- şaquli differensiasiyaya
- yayılma areallarına

394 Yarımsəhra-quru çöl, dağ-meşə, dağ-çəmən və nivalbuzlaq kompleksləri landşaftın hansı hissəsini yaradır ?

- şaquli zonallığı
- zonal strukturunu
- yüksəklik qurşaqlarını
- intrazonal landşaftları
- üzüqi zonallığı

395 Talış dağlarında yüksəklik qurşağı üzrə qanunauyğunluğun pozulması nəticəsində hansı landşaftlar yaranır?

- azonal
- şaquli
- zonal
- üfüqi
- intrazonal

396 İqlim ekoloji şəraitin əlverişsizliyi landşaftda hansı dəyişkənliyi yaradır ?

- differensiasiyanı
- dinamikanı
- təkamülü
- anomaliyanı
- ritmikani

397 Azərbaycanda landşaft zonallığının inversiyası hansı dağlıq bölgələrdə özünü daha qabarıq göstərir ?

- Dərələyəz və Burovar silsilələrində
- Talış dağları və Naxçıvan MK
- Böyük Qafqazın cənub-şərqində
- Kiçik Qafqazın şimal-şərqində
- Böyük Qafqazın şimal- qərbində

398 Yüksək dağ-meşə zonasında əsas meşə əmələ gətirən ağac növləri hansılardır?

- saqqızağacı və şam
- ardıc və fısdıq
- vələs və şərq palıdı
- dəmirağac və küknar
- qızılağac və qovaq

399 Yuyulmuş dağ qara torpaqlar əsasən hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- Böyük Qafqazın şimal rayonlarında, Lənkəran düzənliyində
- Kür çayının ot axınlarında, Gəncə-Qazaxda
- Qarabağ düzündə, Abşeron yarımadasının cənubunda
- Şamaxı yaylasında, Qudyalçay və Qusarçayın orta axırlarında, Kiçik Qafqazda

400 Dağ-qara torpaqlar ən çox Böyük və Kiçik Qafqaz torpaq vilayətlərinin hansı zonalarında yayılmışdır?

- bataqlıqlaşmış
- podzol və yarımşəhra
- bozqır və meşə-bozqır
- səhra və şorlaşmış
- bozqır və dağətəyi

401 Dağ-qara torpaqlarda yetişdirilən əsas kənd-təsərrüfatı bitkiləri hansılardır?

- qarğıdal, limon, çay
- kətan, qazangülü, pambıq
- çay, zəfəran, çəltik
- taxıl, üzüm, kartof
- tərəvəz, bostan bitkiləri

402 Azərbaycanda dağ qara torpaqların yayıldığı ərazilərin relyefi necədir?

- karbonatlı suxurlar üzə çıxan yamaqlardır
- mailliyi çox olan dağ yamaqlarıdır
- az maili qədim düzəlmə səthləridir
- yarımsəhra iqlimə malik düzənliklərdir
- vulkanik yaylalardan ibarətdir

403 Kimyəvi rekultivasiya zamanı hansı tədbirlər görülür?

- torpaqların üst çirkli hissəsi götürülməsi və yeni torpaq kütləsi həmin yerə tökülməlidir
- üst qatın xassələrini yaxşılaşdırmaq üçün çoxillik otlar əkilməlidir
- əraziyə əhəng verilməli, üzəri süxur və torpaqla örtülməli, gübrələr verilməlidir
- əvvəlcə torpaqların aerasiya şəraitini yaxşılaşdırmaq və mikrob-bioloji prosesləri sürətləndirməli
- ərazilər hamarlanmalı, nəqliyyat xətlərinin çəkilməsi lazımdır

404 Rekultivasiya zamanı istifadə edilən torpaqlardan maksimum məhsul götürmək məqsədilə torpaqların tam bərpası ilə yanaşı hansı tədbirlər görülür?

- sənaye müəsisələrinin ərazisinə axıdılmış texniki suların təmizlənməsi
- torpaqların üst şorlaşmış hissəsi texniki üsulla yuyulur
- alçaqboylu kolların salınması və terrasların yaradılması
- insanların təbii şəraitin digər sahələrinə olan tələbatının ödənilməsi
- həmin sahələrin təbii xüsusiyyətlərinin məqsədəuyğun formada bərpası

405 Hansı sənaye torpaqlarında denudasiya və yuyulma prosesləri qüvvətlənir, yeni eroziya tsiklları əmələ gəlir?

- qara və əlvan metallurqiya sənayələrinin torpaqlarında
- fasiləsiz əkinçilik tətbiq olunan torpaqlarda
- karyerlər, saxtalar formalaşan torpaqlarda

- neft quyuları qazılan və istismar edilən torpaqlarda
- meşə sahələrinin qırıldığı və seyrəkləşdirildiyi ərazilərdə

406 Dağ-mədən işləri sahəsində əvvəlkindən fərqlənən hansı texnogen torpaq formaları yaranır?

- yeni formalar və akkumlyativ formalar
- başdırılmış formalar və səth formaları
- maqmatik formalar və yeni formalar
- ovuntu materialları və texnogen formalar
- metamorfik formalar və səpinti materialları

407 Çıxarılan dağ süxurlarının səthdə yayılması torpaqların morfoloji xüsusiyyətlərinin dəyişməsinin nə üçün sürətləndirir?

- faydalı qazıntı məhsulları karyerlərinin dərinliyinin 500 m, eninin isə 5000 m-ə çatması
- faydalı qazıntılar çıxarılan zaman filiz qırıntıları ətrafa sərələnir
- ərazinin səth hissəsində eroziya prosesləri güclənir və intensivləşir
- çökmə süxurlar qazıntı torpaqların altına gömülür və məhsuldarlıq azalır
- torpaqların üst hissəsi təkrar şoranlaşmaya məruz qalır

408 Azərbaycanın sənaye şəhərlərində müəsisələrin ətraf mühitə atdığı tullantılar içərisində üstünlük təşkil edən maddələr hansılardır ?

- alüminium, qurğuşun, uran və kükürd
- karbon, kükürd, azot oksidləri və qurğuşun
- silisium, uran, karbon oksidi və molibden
- dəm qazı, helium, fosfor və dəmir
- azot oksidi, mərgümüş və radioaktiv elementlər

409 Dəyərlərinə görə respublikanın potensial ahtiyatının 10,7 %-ni təşkil edən qara metallurgianın mineral-xammal bazaları hansılardır? 1. Daşkəsən dəmir filizi yataqları 2. Naxçıvanın daş duz yataqları 3.Zəngilanın qızıl yataqları 4.Daşsalahlı bentonit gili yataqları 5.Xoşbulaq flyuz əhəngdaşı yataqları 6.Abşeron kvars qumları yataqları

- 2, 3, 4
- 1,2 3
- 2, 4, 6
- 1, 4, 5
- 3, 5, 6

410 Hansı təbii proses məkan daxilində artdıqca torpağın deqradasiyasi sürətlənərək səhrələşmə riskini daha da çoxaldır?

- Kontinentallıq əmsalı
- Rütubətlənmə əmsalı
- Soyuq hava kütlələri
- Yağıntılarn intensivliyi
- Şimal küləyinin sürəti

411 əsas bitki formasıyalarının məhv olması, otarılmadan əlavə, hansı səbəblərdən asılıdır ?

- həşərat və ziyanvericilərin ərazilərdə çox yayılması
- heyvanların tapdağı altında torpağın bərkiməsi
- ifrat rütubətlənməyə görə bitkilərin çürüməsi
- intensiv sürüşmə və eroziya prosesləri
- əkinçilik sahələrinin genişləndirilməsi məqsədilə şumlanma

412 Dağlıq ekosistemlərdə antropogen təsirlərin yaratdıqları əsas ekoloji problemlər hansılardır ?

- təbii ekosistemlərin şumlanmış sahələri, otlaqlar, təkrar meşəliklər və antropogenləşməsi
- Kənd əhalisinin işsizlik problemi ilə əlaqədar olaraq şəhərlərə axın etməsi
- Qış otlaqlarının ləğv edilməsi və fermer təsərrüfatlarının azaldılması
- SES-nin inşası onların tam gücü ilə istifadə edilməsi
- Sənaye əhəmiyyətli olan heyvanların, xüsusilə məməlilərin sayının artırılması

413 Azərbaycan torpaqlarının çirklənməsində neft məhsulları ilə yanaşı hansı ağır metallar vasitəsilə çirklənmə yüksək dərəcədədir ?

- çuqun, duralüminium, qurğuşun
- dəmir,manqan, volfram, cıvə
- qızıl, alüminium, mis, qalay
- fenol, azot,sink, gümüş
- qurğuşun, kadmiy, sink, mis

414 Terraslaşdırma metodundan hansı problemlərin qarşısının alınması üçün istifadə edilir?

- rütubətli ərazilərdə bataqlıqların sahəsinin genişlənməməsi məqsədi ilə
- şiddətli yuyulmuş torpaqların yarpaq və dərəcərlə parçalanmasının qarşısını almaq üçün
- kənd təsərrüfatının əsas sahəsi olan çəltikçiliyin inkişaf etdirilməsi məqsədi ilə
- gilli süxurların üstünlük təşkil etdiyi ərazilərdə sürüşmələrin qarşısının alınması üçün
- irriqasiya landşaftlarının geniş yayıldığı sahələrdə şoranlaşmanın dərəcəsini azaltmaq üçün



415 Azərbaycan Respublikası ərazisində torpaqların külək eroziyasından zərər çəkdiyi əsas sahələr hansılardır?

- Qanıx-Əyriçay vadisi və Talış dağlarının ətəkləri
- Böyük Qafqazın cənub-şərqi və Lənkəran ovalığı
- Şimal-şərqi Qafqaz və Kiçik Qafqazın cənub-şərqi
- Xəzərtrafi ovalıqlar və Acınohur-Ceyrançöl
- Qərbi Azərbaycan və Xəzəryanı zona

416 Dünyanın torpaq fondu Yer səthi sahəsinin neçə hissəsini təşkil edir ?

- 1/4
- 2/4
- 1/3
- 3/5
- 2/3

417 Biosferaya daxil olan tullantılardan hansılar daha təhlükəlidir ?

- karbon, azot, fosfor, uran
- cıvə, qurğuşun, kadmium, flor
- oksigen, kömür, volfram, kvarsit
- kalstun, dəmir, polad , hidrogen
- arqon, natrium, alüminium

418 ən çox nəzər cəlb edən və daha çox müşahidə olunan eroziya forması hansıdır?

- xətti
- səthi
- intensiv
- şaquli
- yamac

419 əsasən orta və qismən şiddətli yuyulmuş torpaqlarda eroziya prosesinin qarşısını almaq məqsədilə hansı mübarizə tədbirləri görülür?

- mineral gübrələr verilməlidir
- növbəli əkinlərdə dənli bitkilərə üstünlük verilir
- torpaq qoruyucu alçaq boylu ağaclar əkilməlidir
- yalnız biçənəklər kimi istifadə olunmalıdır

ümumiyyətlə əkin işləri aparılmamalıdır

420 Dünya praktikasında torpaqların məhsuldarlığına görə müqayisəli qiymətləndirilməsi necə adlanır?

- qranulometriya
- rekultivasiya
- meliorasiya
- bonitirovka
- kartoqram

421 Litosferin müxtəlif maddələrlə, o cümlədən neftlə çirklənməsi prosesi necə adlanır?

- pestisidli çirklənmə
- kimyəvi çirklənmə
- biogen çirklənmə
- texnogen çirklənmə
- radioaktiv çirklənmə

422 Azərbaycan Respublikası ərazisində torpaq ehtiyatları ən çox hansı tullantılarla çirklənmişdir?

- məişət sularının axıdılması ilə
- azot və fosfor gübrələri ilə
- məişət tullantıları ilə
- nəqliyyat tullantıları ilə
- toksik maddələr və metallarla

423 Külək, su, texniki təsir nəticəsində torpağın dağılması necə adlanır ?

- abrakziya
- şorlaşma
- aridləşmə
- eroziya
- defilyasiya

424 Yer kürəsi quru hissəsinin neçə faizi əkin sahələrinin payına düşür ?

- 32 %
- 15 %

- 10 %
- 23 %
- 18 %

425 Dünya regionları arasında torpaq ehtiyatlarından əkinçilik məqsədilə ən çox istifadə edən region hansıdır ?

- Cənubi Amerika
- Şərqi Avropa
- Şimali Qazaxstan
- Qərbi Avropa
- Şimali Afrika

426 Torpağın məhsuldarlığının azalmasına səbəb olan aridləşmə hansı kompleks təsirlərin nəticəsidir?

- intensiv suvarılma
- ifrat rütubətlənmə
- tullantılarla çirklənmə
- gübrələrin istifadə edilməsi
- nəmliyin azalması

427 Meşə örtüyünün və digər bitki formasiyalarının formalaşdığı bitki örtüyünün sıradan çıxmasına nəticədə növün arealında parçalanmaların yaranmasına səbəb nədir?

- kütləvi otarılanın olması
- sel hadisəsi, dağ uçqunu, sürüşmə
- yeraltı təkanların baş verməsi
- fəlakətli meşə yanğınları
- yüksək temperatur və quraqlığın baş verməsi

428 Sel, daşqın və sürüşmə hadisələrinin ən çox təsi göstərdiyi dağlıq torpaq sahələri hansı regionun payına düşür ?

- Kiçik Qafqaz
- Dərələyəz silsiləsi
- Talış dağları
- Böyük Qafqaz
- Zəngəzur silsiləsi

429 Orta dağ-meşə qurşağında meşəsizləşdirilmiş ərazilərdə intensiv əkin- çiliyin inkişaf etdirilməsi hansı prosesi gücləndirir?

- korroziya
- eroziya
- defilyasiya
- abraziya
- akkumlyasiya

430 İl ərzində təxminən nə qədər ərazi yuyulma(səthi) eroziyasına məruz qalır?

- 500 min ha
- 2,3 mln.ha
- 1 mln.ha
- 5 mln.ha
- 750 min.ha

431 Quru bozqır zonanın əsas genetik torpaq tipi hansı torpaqlardır?

- Sarı torpaqlar
- boz-çəmən torpaqları
- çəmən torpaqları
- şabalıdı torpaqlar
- boz torpaqlar

432 İstismar olunaraq pozulmuş torpaqların rekultivasiyası hansı mərhələrdə aparılır?

- termiki və fiziki
- hırdro və fitoloji
- hırdro və fitoloji
- texniki və kimyəvi
- kimyəvi və bioloji

433 Hansı ərazilərdə litosfer bilavasitə atmosferlə əlaqədə olur?

- qara torpaqlarda
- arktikada
- çəmənlikdə
- səhrada
- bataqlıqda

434 Hansı proses aqroekosistemlərin stabilliyini pozur və torpağın fiziki strukturunu dəyişir?

- heyvandarlığın inkişaf etdirilməsi
- fasiləsiz suvarma əkinçiliyinin tətbiqi
- şumlanmanın horizontal formada aparılması
- kimyəvi gübrələrin normadan artıq istifadəsi
- yamaclarda baş verən sürüşmə hadisələri

435 Torpaqda karbonun və azotun toplanması hansı amillə bağlıdır?

- bitki və mikroorqanizmlərin fəaliyyəti ilə
- süxurların aşınması ilə
- oksidləşmə prosesi ilə
- iqlim amili ilə
- torpağın mütləq yaşı ilə

436 Torpağın kimyəvi tərkibi ən çox hansı elementdən ibarətdir ?

- maqneziumdan
- oksigendən
- alüminiumdan
- dəmirdən
- silisiumdan

437 Hesablamalara görə yer səthində yaşayan hər adambaşına il ərzində nə qədər tullantı əmələ gəlir ?

- 2 ton
- 1 ton
- 3,5 ton
- 500 kq
- 50 kq

438 Torpağın çirklənməsində müəyyən rol oynayan civə ətraf mühitə necə düşür ?

- soda və xlor istehsalında
- mədən tullantıları ilə
- mühərrik yanacaqları ilə
- yeraltı sularla

sement istehsalında

439 Litosferin ən mühüm hissəsi olan torpağın əmələgəlmə prosesi necə baş verir ?

- vulkanların püskürmə materiallarının yığılaraq, formalaşmasından yaranır
- geoloji quruluşun və relyef formalarının təsiri nəticəsində formalaşan uzvi-mineral kompleksdir
- zaman daxilində süxurların, relyefin, bitki və heyvanat aləminin qarşılıqlı təsiri ilə yaranan təbii-tarixi cisimdir
- dağ süxurlarının və mineralların fiziki-kimyəvi aşınmasıdır
- iqlim elementlərinin paylanması nəticəsində əmələ gələn maddədir

440 Boz torpaqlar Respublika ərazisində əsasən hansı bölgələrdə yayılmışdır?

- Cənub-Şərqi Qobustanda, Abşeronda, Cənub-Şərqi Şirvan, Naxçıvan MR
- Böyük Qafqazın cənubunda, Lənkəranda, Mil düzündə
- Qarabağ malili düzənliyində, Kiçik Qafqazın şimalında
- Qarayazı düzündə, cənub-şərqi Şirvanda, Naxçıvan MR
- Böyük Qafqazın cənub-şərqində, Lənkəranda, Qobustanda

441 Yarımsəhra ərazilərin boz, boz-qonur torpaqlarında əsasən hansı bitki formasiyaları üstünlük təşkil edir?

- nar kolları, dəmirağac, yovşan, akasiya
- mamır, şibyə, şam ağacı, yovşan-fermer bitkiləri
- yovşan, şoranotu, efemer-şoran bitkiləri
- seyrək kollar, palıd və sarmaşıq
- qarağan, moruq, fisdıq, şoranotu

442 Boz, boz-qonur torpaq tipləri inkişaf etmiş düzənlik ərazilərdə meşə landşaftının yaranmasının əsas səbəbi nədir?

- səhra iqlimi göstəricilərinin yüksək olması
- yağıntıların orta illik miqdarının azlığı
- Günəşli saatların miqdarının çox olması
- ərazinin dağlara nisbətən şərq hissədə yerləşməsi
- yeraltı suların səthə yaxınlığı və rütubətlənmə dərəcəsi

443 Azərbaycan ərazisində şabalıdı torpaqların geniş yayıldığı sahələr hansılardır?

- Şimal-şərqi Qafqaz, Dağlıq Şirvan, Abşeron
- Ceyrançöl-Acınohur, Aran, Qobustan, NMR

- Qarabağ yaylası, Lənkəran-Astara, Abşeron
- Şəki-Zaqatala, Ləngəbiz tirəsi, Aran
- Gəncə-Qazax, Naxçıvan , Quba-Xaçmaz

444 Azərbaycanın düzənlik və dağətəyi vilayətlərində yayılmış torpaqlar arasında ən məhsuldar və tamamilə kənd təsərrüfatına yararlı torpaqlar hansılardır?

- boz-qəhvəyi torpaqlar
- boz-çəmən torpaqları
- tünd şabalıdı torpaqlar
- qırmızı-ferralit torpaqlar
- dağ-meşə qara torpaqları

445 Şabalıdı torpaqların mühafizəsində əsasən hansı tədbirlər görülür?

- pestisid və defoliantlardan istifadə olunması
- fasiləli əkinə nəzarətin gücləndirilməsi
- suvarma nəticəsində duzların yuyulması
- şumlanmanın dərinədən aparılması
- yalnız pambıq bitkisinin əkilməsi

446 Respublika ərazisində gəclli şabalıdı torpaqlardan tikinti materialı kimi hansı ərazidən istifadə edilir?

- Bakı şəhəri ətrafından
- Gəncə şəhəri ətrafından
- Qobustanın alcaqdağlığından
- Qarabağ yaylasından
- Lənkəran düzənliyindən

447 Gəclli şabalıdı torpaqların təsərrüfat baxımından yararsız hala düşməsinin səbəbi nədir ?

- gəcdən suvaq materialı kimi istifadə edilməsi
- suvarma nəticəsində şorlaşması
- mineral gübrələrdən çox istifadə olunması
- gəmiricilərin sayının çox olması
- yeraltı suların səthə yaxın olması

448 Şabalıdı torpaqların əsas ekoloji problemi nədir ?

- torpaqların çox karbonatlılığı ilə fərqlənməsi
- delüvial-prolüvial gillicələrlə zəngin olması
- əhəngli, gipsli-duzlu süxurların səthə çıxması
- meyilliyi çox olan yamaclarda üst qatın yuyulması
- humus horizontunun qalınlığının az olması

449 Şabalıdı torpaqlar zonası dəniz səviyyəsindən hansı yüksəklikdə yerləşir?

- 800-1000 m
- 200-400 m
- 100-200 m
- 400-600 m
- 400-800 m

450 Takir nədir?

- səth sularının yerində əmələ gələn relyef formasıdır
- süxurdur
- xüsusi torpaq əmələ gətirən elementdir
- səhrada, digər torpaqlarda kompleks şəkildə yayılan hamar və bərk səthdir
- kiçik hissələrdən ibarət parçalardır

451 Takırlar əsasən hansı əyalətlərdə yayılmışdır?

- buzlaq göl formalarda
- dağlıq ərazilərdə
- dağ ətəklərində
- delüvial-prolüvial səth axınlarında
- səhrada axan çayların vadilərində

452 Sarı torpaqların tərkibində əsas hansı birləşmələr üstünlük təşkil edir?

- karbonatlı
- humuslu
- alüminiumlu
- silisiumlu
- dəmir birləşmələri



453 Qırmızı torpaqların genezisi haqqında ilk tədqiqatlar hansı alimin adı ilə bağlıdır?

- Sabaşvili
- V.V.Dokuçayev
- Daraseliyanın
- Vilyamski
- Kovalyovun

454 Sarı torpaqlarda genetik qatların daha aydın müşahidə olunmasına təsir edən proses nədir ?

- üzvi aşınma
- karbonlaşma
- podzollaşma
- hidroliz
- kaolinləşmə

455 Torpaq ehtiyatları əsas neçə qrupa bölünür?

- 4
- 2
- 3
- 5
- 6

456 Azərbaycan ərazisində əsas neçə torpaq tipi təsnifatı ayrılmışdır ?

- 4
- 3
- 2
- 5
- 6

457 Azərbaycanda torpaq örtüyündən məhrum olan ərazilər hansılardır ?

- alp, subnival və nival buzlaqlar
- bataqlıq, antropogen göllər və neft çalaları
- sürüşmə,ufantı, palçıq vulkanı brekçiləri
- yarımsəhrələr və quru çöllər

orta dağlıq və öriş sahələri

458 Tipik səhra boz torpaqların əmələ gəlməsi üçün əsas hansı ekoloji şəraitin olması vacibdir?

- illik yağıntılar 200 mm-dən az, buxarlanma 1000-1200 mm olmalıdır
- yağıntılar 1000 mm, buxarlanma 600-700 mm olmalıdır
- günəş radiasiyası  $130-135 \text{ kkal/sm}^2$ , temperatur  $12-13^{\circ} \text{C}$  olmalıdır
- şaquli zonalıq üzrə yağıntılar düzgün paylanmalıdır
- üfüqi zonallıq üzrə günəşli saatların bərabər paylanması

459 Boz torpaqların az məhsuldar olmasının əsas səbəbi nədir?

- mineral gübrələrdən istifadə olunması
- şorlaşmaların baş verməsi
- sel və daşqınlara məruz qalması
- humusun miqdarı 1,4-1,5 %-dən az olması
- fasiləsiz əkinçiliyin tətbiqi

460 əsasən hansı tip torpaqların alt qatında şornlaşma və gips kristalları dənələrinin əmələ gəlməsi prosesi gedir?

- bataqlıq torpaqları
- boz-qəhvəyi torpaqlar
- tünd şabalıdı torpaqlar
- çəmən-bataqlıq torpaqları
- çəmən-boz torpaqlar

461 M.ə.Salayev yeni torpaq təsnifatı üçün hansı taksonomik vahidlər sistemini qəbul etmişdir?

- tip, yarım tip, cins, növ
- sahə, kompleks, növ, cins
- komponent, yarım tip, tip
- genetik, tip, sahə, cins
- ekocoğrafi, yarım tip, tip

462 V.R.Volbuyevin təklif etdiyi təsnifatında Azərbaycanda hansı əsas torpaq zonaları ayrılmışdır? 1. boz torpaqlar 4. qəhvəyi torpaqlar 7. şoran torpaqlar 2. qırmızı torpaqlar 5. bataqlıq torpaqlar 8. sarı torpaqlar 3. şabalıdı torpaqlar 6. çimli-podzol torpaqlar

- 2, 5, 6, 7, 8
- 1, 3, 7, 8, 5
- 2, 3, 7, 9, 1
- 1, 3, 4, 6, 8
- 3, 4, 5, 6, 7

463 Azərbaycan ərazisində olan əsas torpaq tipləri hansılardır? 1.Alp çəmənləri və çəmən steplərinin torpaqları 2.Qırmızı-bozqır torpaqlar 3.Çürüntülü-şabalıdı torpaqlar 4.Rütubətlə və yarımrütubətli subtropiklərin torpaqları 5.Mezofil meşələrin torpaqları 6.Çəmən-çimli və laylı-ibtidai torpaqlar 7.Kserofil meşələrin və yarımsəhraların torpaqları 8.Qleyvari gilli-əhəngdaşlı torpaqlar

- 2, 4, 6, 7
- 1, 4, 5, 7
- 2, 3, 7, 8
- 3, 5, 6, 7
- 1, 4, 6, 8

464 Azərbaycanda qara torpaqlar əsasən hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- Kür-Araz düzənliyində və Samur-Dəvəçi ovalığında
- Böyük Qafqazın cənub-şərqində və kiçik Qafqazın şimal-qərb yamaclarında
- Böyük Qafqazın mərkəzi hissəsində və Talış dağlarında
- Kiçik Qafqazın vulkanik yaylasında və Lənkəran ovalığında
- Böyük Qafqazın Cənub yamacında və Naxçıvan MR-da

465 Şabalıdı torpaqlar ən çox Azərbaycanın hansı təbii zonasında yayılmışdır?

- Lənkəran
- Quba-Xaçmaz
- Mil-Qarabağ
- Gəncə-Qazax
- Kür-Araz

466 Meliorativ tədbirlərin neçə metodu mövcuddur?

- 3
- 2
- 5
- 6

4

467 Kür-Araz ovalığında müasir suvarm əkinçiliyi altında istifadə edilən torpaqların nə qədəri təkrar şorlaşmaya məruz qalmışdır?

- 70 %  
 35 %  
 67 %  
 50 %  
 45 %

468 Landşaft komplekslərinin yaxşılaşdırılmasına torpaqların yuyulmasına doğru yönəldilmiş tədbirlər sistemi necə adlanır?

- şumlama  
 meliorasiya  
 irriqasiya  
 rekultivasiya  
 aqroirriqasiya

469 Qəhvəyi dağ-meşə torpaqları Azərbaycanın əsasən hansı yüksəklik sahələrində yayılmışdır?

- alp çəmənliklərində  
 dağətəyi düzənliklərdə  
 subalp çəmənliklərdə  
 yüksək dağlıqda  
 alçaq və ortadağlıqda

470 Dağətəyi boz-qəhvəyi torpaqlarda əsasən hansı əkinçilik sahəsi inkişaf etdirilir?

- tərəvəzçilik  
 taxılçılıq  
 üzümçülük  
 pambıqçılıq  
 çayçılıq

471 Torpağın səhralaşması necə formada özünün göstərir?

- intensivləşmə və sabitləşmə formalarında  
 yayılma və dərinləşmə formalarında

- dezertifikasiya və dərinləşmə formalarında
- genişlənmə və dayazlaşma formalarında
- daralma və susuzlaşma formalarında

472 ətraf mühitə atılan bərk tullantılar hansı ekoloji problemlər yaradır. Hansı cavab düzgün deyil?

- bitkilərin çirklənmə mənbəyidir
- atmosfer havasının çirkləndirir
- səth və yeraltı suları çirkləndirir
- torpağın böyük sahəsini tutaraq onu çirkləndirir
- ətraf mühitdə heç bir problem yaratmır

473 Nəqliyyat vasitələrindən təbiətə atılan və ən çox sinir-əsəb, qan-damar, əqli çatmamazlıqlar kimi xəstəliklərin yaranmasına şərait yaradan kimyəvi maddələr hansılardır ?

- karbon oksidləri, benzol, təsirsiz qazlar
- dəm qazı, azot oksidləri, qurğuşun
- maqnezium, hidrogen-sulfid, karbon qazı
- helium qazı, dəmir oksidləri, natrium-xlor
- hidrogen xlorid, metallik nikel, sulfat turşusu

474 Torpağın pestisidlər və başqa zəhərli maddələrlə çirklənməsinin qarşısını almaqla bitkilərin mühafizəsi hansı ekoloji metodlarla aparılır?

- bioloji, iki qat duzsuzlaşdırma
- fiziki, susuzlaşdırma
- bioloji, duzsuzlaşdırma
- bioloji, aqrotexniki
- kimyəvi, bataqlaşdırma

475 Torpaq möhtəviyyəti nədir?

- Üzvi maddələrin çatlar vasitəsi ilə dərinliyə daxil olmasıdır
- Torpağın rəngini əks etdirən morfoloji əlamətdir
- Torpaqda olan, lakin torpaq əmələgəlmə prosesi ilə əlaqəsi olmayan üzvi və mineral mənşəli cisimlərdir
- Bioloji yeni törəmədir
- Torpağın strukturumu əks etdirən elementin

476 Subboreal qurşaş daxilində torpaq-aqroekoloji vilayətlərinin üç əsas tipi hansılardır? 1.subboreal rütubətli meşə vəlayətləri 2.subboreal

şorakətəmələgələmə vilayəti 3.subboreal siallit gilləşmə vilayəti 4.subboreal quraq bozqır vilayətləri 5.subboreal yarımşəhra və səhra vilayətləri 6.subboreal bozqır qara torpaqlar vilayəti

- 2, 3, 6
- 1, 2, 4
- 2, 4, 6
- 3, 5, 6
- 1, 4, 5

477 Şabalıdı torpaqlar subboreal qurşağın əsasən hansı zonalarında yayılmışdır?

- yüksək dağlıq zonalarında
- yarımşəhra zonalarında
- quru bozqır zonalarında
- oksan sahili zonalarında
- rütubətli düzənliklərdə

478 Yarımşəhra və səhra əraziləri subtropik qurşağın neçə faizini əhatə edir?

- 53%-dən çox
- 40 %-ə qədər
- 65 %-dən çox
- 20 %-i
- 37,5 %-i

479 Yarımşəhra və səhra ərazilərin yayıldığı ən böyük vilayətlər hansılardır

- Simali Amerika, Afrika
- Şimali Amerika-Avstraliya
- Afrika-Asiya, Cənubi Amerika
- Avstraliya, Cənub-Şərqi Asiya
- Cənubi Afrika, Şimali Avropa

480 Yarımşəhra və səhra əraziləri subtropik qurşağın neçə faizini əhatə edir?

- 53%-dən çox
- 40 %-ə qədər
- 65 %-dən çox

- 20 %-i
- 37,5 %-i

481 Yarım səhra və səhra ərazilərin yayıldığı ən böyük vilayətlər hansılardır?

- Şimali Amerika, Afrika
- Şimali Amerika-Avstraliya
- Afrika-Asiya, Cənubi Amerika
- Avstraliya, Cənub-Şərqi Asiya
- Cənubi Afrika, Şimali Avropa

482 Subboreal meşə vilayətinin meşə örtüyündən məhrum olduğu ərazilər hansılardır?

- Afrikanın Aralıq dənizi sahilləri
- Şərqi Asiya və Şimali Amerikanın qərbi
- Qərbi Avropa və Şimali Amerika
- Cənubi Amerika və Avstraliyanın cənubu
- Şərqi Avropa və Cənubi Asiya

483 Subboreal bozqır vilayətin Avrasiya hissəsini tutan əsas ölkələri göstər

- Azərbaycan, Türkmənistan, Qazaxstan
- Yaponiya, Qazaxstan, Azərbaycan
- Ukrayna, Hindistan, Nepal, Tayvan
- Polşa, Rusiya, Qazaxstan, Koreya
- Rusiya, Ukrayna, Çin, Monqolustan

484 Subboreal bozqır vilayətlərin əsas ekoloji problemləri hansılardır?

- torpaqların həddindən çox rütubətlənməsi və lateritləşməsi
- torpaqların daha çox sialit və duzlu asınma qabığı üzərində yayılması
- su balansının, gübrə və qida rejiminin pozulması, eroziya
- genetik cəhətcə dəyişilməsi və səhrələşməyə məruz qalması
- qara torpaqların az məhsuldar olması və şorlaşması

485 Torpağın bərk hissəcikləri və onlar arasındakı fazaların ölçüləri onun hansı xüsusiyyətini müəyyən edir?

- strukturunu

- fəza qəfəsini
- müqavimətini
- istilik keçirməsini
- məhsuldarlığını

486 Üzvi maddələrin (qalıqların) kimyəvi tərkibinin neçə faizi sudan ibarətdir?

- 100%-i
- 10-20 %-i
- 25-50 %-i
- 50-75%-i
- 75-90%-i

487 Torpaqda yaşayan mikroorqanizmlər üçün enerji və qida mənbəyi nədən ibarətdir ?

- Torpaqda olan karbon qazının miqdarından
- Torpaqda olan azotun miqdarından
- Torpaqda olan üzvi maddələrin miqdarından
- Torpaqda olan fosforun miqdarından
- Torpaqda olan kükürdün miqdarından

488 Dünya əhalisinin sürətlə artması və düzgün olmayan təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində hər il nə qədər məhsuldar torpaqlar itirilir?

- 4 mln.ha
- 2-3 mln. ha
- 6-7 mln.ha
- 3,5 mln.ha
- 5,4 mln.ha

489 Torpaq ehtiyatları aşağıdakılardan hansılardır? 1. məhsuldar 4. az məhsuldar 2.şorəkətli 5.qleyləşmiş 3.bataqlıq 6.qeyri-məhsuldar

- 2, 4, 6
- 2, 3, 4
- 1, 3, 5
- 3, 5, 6
- 1, 4, 6

490 Məhsuldar sahələrin ümumi sahəsi təxminən nə qədərdir?



- 4200 mln. ha
- 5700 mln. ha
- 6000 mln. ha
- 8500 mln. ha
- 7300 mln. ha

491 Bəcərilən sahələr ümumi torpaq fondunun necə faizini təşkil edir ?

- 11,2%-ni
- 5 %-ni
- 8 %-ni
- 6,7 %-ni
- 9,3 %-ni

492 Afrika regionunun torpaq ehtiyatlarından əsasən hansı istiqamətdə istifadə edilir?

- faydalı qazıntılar
- sənaye sahələri
- ölümlər kimi
- əkinçilik üçün
- bağ sahələri

493 Amerika regionun ən çox mənimsənilən hissəsi haradadır?

- Mərkəzi Amerika
- Latın Amerikas
- ABŞ ərazisi
- Kanada ərazisi
- Argentina ərazisi

494 Torpaq sahələrinin ekoloji şəraitini nəzərə almaqla genişləndirilməsi əsasən hansı ərazilərin hesabına mümkündür ?

- bedlən ərazilər
- meşə sahələri
- bağ çəmənləri
- yarımsəhrələr
- arid çöllər

495 Hal-hazırda hər il sahəsi genişlənərək yararlı torpaqları məhv edən səhralar hansılardır?

- Viktoriya, Atakama, Qızılqum
- Qızılqum, Qobi, Viktoriya
- Namibiya, Qaraqum, Təklə-Məkan
- Hibson, Rub-əçl-Xali, Kaklaxari
- Atakama, Tar, Böyük Səhra

496 Bütün dünyada ekstra arid səhraların sahəsi nə qələrdir ?

- 22, 5 mln.km<sup>2</sup>
- 9 mln. km<sup>2</sup>
- 17 mln.km<sup>2</sup>
- 38,5 mln.km<sup>2</sup>
- 5,3 mln.km<sup>2</sup>

497 Bir çox inkişaf etmiş ölkələrdə şəhərlərin ərazisi hansı torpaqların hesabına genişləndirilir ?

- qurudulmuş bataqlıqlar
- faydalı qazıntı çıxarılan ərazilər
- şumlanmış torpaq sahələri
- qurudulmuş göl çalaları
- dağlıq ərazilərin torpaqları

498 Son 300 ildə Yer kürəsinin əsas sahələri olan meşə, otlaq və əkin sahələrində artım və azalma nisbəti necə dəyişmişdir?

- meşə-artmış, otlaq-artmış, əkin-dəyişməmişdir
- meşə-azalmış, otlaq-dəyişməmiş, əkin-artmışdır
- meşə-azalmış, otlaq-artmış, əkin-azalmışdır
- meşə-dəyişməmiş, otlaq-azalmış, əkin-azalmışdır
- meşə-artmış, otlaq-azalmış, əkin-artmışdır

499 Hal-hazırda dünya əhalisinin sayına görə əkin sahələrinin paylanması hansı nisbətdə baş verir?

- okeanın qurudulması prosesləri gücləndirilmişdir
- əkin sahələri artmışdır
- əkinə yararlı sahələr dəyişməmişdir
- dağlıq ərazilərdən istifadə çoxalmışdır

əkin sahələri azalmışdır

500 Qırmızı-sarı ferralit torpaqların yaranması üçün əsasən hansı iqlim şəraiti lazımdır?

- daha soyuq və tayqa iqlim şəraitində
- daha quru və isti iqlim şəraiti
- daha isti və rütubətli şərait
- gecə və gündüz arasında temperatur fərqi çox olduqda
- yağıntıların miqdarı çox, temperatur az olduqda

501 Tropik qurşaqlarda əkinçilik məqsədilə ən çox hansı tip torpaqlardan istifadə edilir?

- şabalıdı və tünd qəhvəli torpaqlardan
- marqalit və bərkimiş qara torpaqlardan
- rütubətli və qırmızı-sarı torpaqlardan
- açıq boz və boz-qonur torpaqlardan
- duzların səthə çıxdığı səhra torpaqlardan

502 Tropik qurşağın digər qurşaqlarla müqayisədə əkinçiliyin arealını hansı sahələrin hesabına artırmaq mümkündür?

- rütubətli tropik meşə sahələrinin hesabına
- tropik səhraların hesabına
- dağlıq ərazilərin torpaqlarının hesabına
- vulkanik mənşəli torpaqların hesabına
- karbonatlı qırmızımtıl və şorakətli torpaqların hesabına

503 Bozqır vilayətlər deyəndə nə başa düşürsünüz?

- açıq qəhvəli torpaqların yayıldığı ortadağlıq
- boz torpaqlı yarımsəhra ərazilər
- şoranlaşmış ərazilərin çəmənlikləri
- meşələrdən azad edilmiş çəmənliklər
- alp və subalp çəmənliklərinin torpaqları

504 Boz torpaqların hansı yarım tipləri mövcuddur? 1. şorakətli 4.kirəcli 2.tünd 5.açıq-boz 3. tipik 6. rütubətli

- 4, 5, 6
- 1, 3, 4

- 2, 4, 6
- 1, 3, 5
- 2, 3, 5

505 Subtropik qurşaqda əkinçilikdə ən çox hansı tip torpaqlardan istifadə olunur?

- duzların səthə çıxdığı şoran torpaqlardan
- şabalıdı və şoran torpaqlardan
- qəhvəyi və bərkimiş qara torpaqlardan
- boz-podzol və podzol-qleyli torpaqlardan
- sarı-qırmızı və ferralitləşmiş torpaqlardan

506 Qazaxstanın subtropik ərazilərində yerləşən Qaraqum və Qızılqum səhralarının şorlaşmasına və bataqlıqlaşmasına səbəb nədir?

- heyvandarlıq sahələrinin inkişaf etdirilməsi
- orta illik yağıntıların çox olması və buxarlanmanın az olması
- bəzi sahələrdə kənd təsərrüfatının intensiv inkişaf etdirilməsi
- Amudərya və Sırdərya çaylarından çəkilmiş suvarma kanalları
- Azov dənizinin suyunun artılması məqsədilə çəkilmiş su kanalları

507 Dünya regionları arasında torpaq ehtiyatlarından əkinçilik məqsədilə ən çox istifadə edilən region hansıdır?

- Cənubi Amerika
- Şərqi Avropa
- Şimali Qazaxıstan
- Qərbi Avropa
- Şimali Afrika

508 Az məhsuldar sahələrə planetin hansı hissələri aid edilir?

- tundra, meşə-tundra və bataqlıqlar
- qumluqlar, çəmən və örüşlər
- bağ və plantasiyalar, buzlaqlar
- yarıqanlar, qobular, qar sahələri
- səhralar, tundra və meşə-kolluqlar

509 Afrikanın əkinçilik aqrolandşaftları hansı hissələri əhatə edir?

- materik daxili mussonlarda
- ekvator boyu və Efiopiyada
- şimal və cənub ucqarlarda
- şərq və qərb hissələrində
- Atlantik sahili boyu

510 Amerika qitəsinin əsas hissəsini hansı tip əkinçilik sahələri əhatə edir?

- monokultur tarlaçılıq landşaftları
- dəmiyə əkinçiliyi sahələri
- bağ və plantasiya əraziləri
- tütünçülük və çayçılıq
- suvarma əkinçiliyi sahələri

511 İnsanın təsərrüfat fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq yamacların kənd təsərrüfatı bitkiləri altında istifadə edilməsi, otlaq və örüşlərin intensiv otarılması, meşələrin məhv edilməsi hansı prosesin sürətlənməsinə səbəb olur?

- quraqlaşma hadisəsinin
- eroziya hadisəsinin
- susuzlaşma hadisəsinin
- səhralaşma hadisəsinin
- bataqlıqlaşma hadisəsinin

512 Ana süxurun torpağa çevrilməsi üçün əsas şərt nədən ibarətdir ?

- Ali bitkilərin və bəzi fotosintezə səbəb olan bakteriyaların təsirindən
- Süxurların bioloji aşınmasından
- Meşə döşəyinin aşınmasından
- Torpaq səthinə tökülmüş və anatomik quruluşunu itirmiş bitki qalıqlarından
- Parçalanmaya məruz qalmış üzvi-mineral birləşmələrdən

513 Humus nədir?

- Əsasən azot və hidrogen ionlarından ibarət birləşmədir
- İlkin üzvi qalıqların kütləsidir
- Üzvi maddələrin mürəkkəb kompleksidir
- İlkin üzvi qalıqların çevrilməsinin aralıq məhsullarıdır
- Qələvi məhlullu suda tez həll olan maddədir

514 Üzvi maddənin (qalıqların) neçə faizini karbohidratlar, zülallar, liqvin aşılایıcı maddələr təşkil edir?

- 15-25 %-ni
- 1-5 %-ni
- 5-10 %-ni
- 10-15 %-ni
- 10-20 %-ni

515 Çöl zonasının əsas torpaq tipini qeyd et:

- podzol
- şabalıdı
- qara
- boz
- sarı

516 Torpaq tiplərinin ən mühüm qanunu olan şaquli (yüksəklik) zonallıq qanunu hansı alim tərəfindən müəyyən edilmişdir?

- V.V.Dokuçayev
- K.D.Qlinka
- L.İ.Prasolov
- Ç.E.Kelloq
- D.Q.Vilenski

517 Torpaq ehtiyatları əsas neçə böyük qrupa ayrılır?

- 6
- 3
- 2
- 4
- 5

518 Dünyanın torpaq fondu Yer səthi sahəsinin neçə hissəsinin təşkil edir?

- 1/3
- 2/4
- 1/4
- 3/5

2/3

519 Avropanın hansı hissəsində torpaq ehtiyatlarının 30 %-i becərilən torpaqların payına düşür ?

- Şimali Avropa
- Qərbi Avropa
- Cənubi Avropa
- Orta Avropa
- Şərqi Avropa

520 Asiya regionunda ərazinin yarısının əkin sahəsi kimi istifadə olunan ölkə hansıdır?

- Monqolistan
- Çin
- Qazaxıstan
- Rusiya
- Hindistan

521 Hal-hazırda Avstraliya ərazisinin neçə faizi mənimsənilmişdir?

- 40,5 %
- 35 %-i
- 43,7 %-i
- 21 %-i
- 25 %-i

522 Yer kürəsi quru hissəsinin neçə faizi əkin sahəsinin payına düşür?

- 37 %
- 15 %
- 10%
- 23 %
- 18 %

523 Tropik yarımsəhra və səhra vilayətlərinin formalaşmasında hansı coğrafi element böyük rol oynayır?

- şimal-qərb küləkləri
- isti okean cərəyanları

- rütubətli musson küləkləri
- quru passat küləkləri
- qərb küləkləri cərəyanı

524 ən böyük subtropik səhra və yarımsəhra vilayəti hansıdır?

- Afrika-Asiya vilayəti
- Avstraliya vilayəti
- Cənubi Amerika vilayəti
- Şimali Amerika vilayəti
- Cənubi Afrika vilayəti

525 Orta hesabla bir nəfər planet sakini üçün ərzaq istehsalından ötrü nə qədər torpaq sahəsi tələb olunur?

- 0,5 – 1,5 ha
- 0,3 – 0,5 ha
- 1,2 – 2 ha
- 0,02 – 01 ha
- 3,2 – 3,5 ha

526 Dünyanın ümumi torpaq fondu nə qədərdir?

- 19810 milyon ha
- 8608 milyon ha
- 13392 milyon ha
- 14055 milyon ha
- 15500 milyon ha

527 Amerika qitəsində hansı ölkənin 50%-ə qədər azməhsuldar və qeyri-məhsuldar sahələrdən ibarətdir?

- Brazilya
- Argentina
- Boliviya
- Kanada
- Meksika

528 Torpaq neçə fazadan ibarətdir?



- maye, axıcı, plazma
- plazma, ion, qaz
- bərk, maye, qaz
- qaz, su, buxar
- qaz, su, buxar

529 Mineral və üzvi hissəciklə hansı suxurların tərkib hissəsini təşkil edir?

- düz ssuxurların
- torpaqəmələgətirən ana suxurların
- Daş suxurların
- qranit süxurların
- əhəng suxurların

530 Torpaqəmələgətirən ana suxurların tərkib hissəsi hansı hissələrdən ibarətdir?

- əhəng və qum hissələrdən
- mineral və üzvi hissələrdən
- suxurlardan və palçıq hissələrdən
- daş hissəsindən və kimyəvi hissələrdən
- əhəng və qum hissələrdən

531 Yer səthində litosferin mineral və biosferin üzvi maddələrinin təkamülü prosesi nəticəsində əmələ gələn törəməyə nə deyilir?

- palçıq deyilir
- suxur deyilir
- torpaq deyilir
- daş deyilir
- gil deyilir

532 Kapilyar su torpağın hansı qatını yaradır

- Gil qatını
- münbit qatını
- quru qatını
- makroskopik qatını
- nəmli qatını

533 Torpağın fazalarının nisbəti onun hansı xassələrini müəyyən edir?

- elektrik xassələrini
- kimyəvi xassələrini
- mexaniki xassələrini
- fiziki xassələrini
- termik xassələrini

534 Y.Odum və C.M.Andersonun tədqiqatları ekologiya elminin hansı inkişaf mərhələsinə təsadüf edir ?

- coğrafiya elminin yarandığı dövrlərə
- orta əsrlərə
- XIX əsrin 60-ci illərinə
- XX əsrin 50-ci illərinə
- XIX əsrin 50-ci illərinə qədər

535 Torpaq örtüyünü biosferin bir elementi kimi öyrənən alim kim olmuşdur ?

- V.R.Volobuyev
- D.L.Armand
- İ.P.Gerasimov
- A.P.Vinoqradov
- K.K.Markov

536 Respublika ərazisində terrisləşdirmə və quru iqlimə dözümlü ağaclardan istifadə edərək meşəsalma işləri hansı rayonlarda həyata keçirilmişdir?

- İmişli, Füzuli, Beyləqan, Ağcabədi
- Kürdəmir, Zərdab, Ucar, Ağdaş
- Şabran, Siyəzən, Abşeron, Ağsu
- Masallı, Lənkəran, Yardımlı, Astara
- Ordubad, Şərur, Şahbuz, Sədərək

537 Respublika ərazisində təkrar şorlaşmaya səbəb nədir?

- illik yağıntıların normadan çox olması
- yeraltı suların səthə yaxınlığı
- suvarma əkinçiliyinin üstün olması
- intensiv otarılmanın aparılması

maili düzənliklərdə irriqsiyanın t tbiqu

538 İrriqasiya torpaqları hansılardır?

-  kinçiliy  yararlı
- duzlardan təmizlənən
- bərpa olunan
- meşə sahəsi salınan
- suvarılan

539 Hal-hazırda Azərbaycanın  mumi meşə ehtiyatının təxminən 50 %-i hansı regionun payına düşür?

- Zəngəzur silsiləsi
- Kiçik Qafqaz
- Böyük Qafqazın cənubu
- Talış dağları
- Cənub-Şərqi Qafqaz

540 Kür-Araz ovalığı torpaqları kompleksinin şorlaşmasına səbəb nədir?

- torpaqda h llolmayan mineralların çoxluğu
- quraq iqlim şəraiti
- yüksək temperatur
- çökəklik olması
- yeraltı suların səthə yaxınlığı

541 Neft istismarı qurtardıqdan sonra ərazidən buruqların, beton əsasların təmizlənməsi hansı rek ltivasiya üsulu ilə yerinə yetirilir?

- aqrotexniki
- meliorativ
- bioloji
- kimyəvi
- texniki

542 Torpaqların kəskin çirklənməsi və ekoloji tarazlığın pozulması prosesi necə adlanır ?

- radioaktiv çirklənmə
- texnogen çirklənmə

- antropogen çirklənmə
- kimyəvi çirklənmə
- biogen çirklənmə

543 Kür-Araz ovalığında müasir suvarma əkinçiliyi altında istifadə edilən torpaqların nə qədəri təkrar şorlaşmaya məruz qalmışdır?

- 70 %
- 35 %
- 67 %
- 50 %
- 45 %

544 Azərbaycanın ümumi torpaq sahəsindən yalnız nə qədər hissəsi kənd təsərrüfatında istifadə edilir?

- 5,5 mln.ha
- 8,6 mln.ha
- 3,5 mln.ha
- 4,3 mln.ha
- 7 mln.ha

545 Respublika ərazisində orta və şiddətli şorlaşan torpaqlar nə qədər sahəni əhatə edir ?

- 335 min.ha
- 500 min.ha
- 850 min.ha
- 1200 min.ha
- 712 min.ha

546 Torpağın udma qabiliyyətinin hansı növləri var?

- aqrotexniki, morfoloji, kimyəvi, texniki
- kimyəvi, texniki, termiki, radioaktiv
- fiziki, termiki, kimyəvi, riyazi
- radioaktiv, texniki, mexaniki, bioloji
- mexaniki, bioloji, fiziki, kimyəvi

547 Rütubətli ərazilərdə meşələrin qırmızı və Sarı torpaqları yayılan ərazilərdə yağıntuların çox hissəsi ilin hansı mövsümünə təsadüf edir?

- yalnız qış
- yaz və payız
- payız və qış
- qış və yaz
- yay və payız

548 Dağlıq vilayətlərin torpaqları ən çox hansı qitənin ərazisində yayılmışdır?

- Avropada
- Şimali Amerikada
- Afrikada
- Asiyada
- Cənubi Amerikada

549 Torpağın yararlı olan üst münbit qatının yağış, qar və şiddətli külək tərəfindən yuyulub aparılması hansı ekoloji problemi yaradır?

- torpağın irriqasiyası
- torpağın ekzerasiyası
- torpağın eroziyası
- torpağın defilyasiyası
- torpağın deqradasiyası

550 Azərbaycan Respublikasında müxtəlif dərəcədə eroziyaya məruz qalmış torpaqların sahəsi nə qədərdir?

- 62,5 %
- 53,5 %
- 37 %
- 42 %
- 49 %

551 İnsanların təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində torpaqların pozulmuş və yararsız hissələrinin mühafizəsi necə adlanır ?

- Dehumifikasiya
- Reaktivasiya
- Defilyasiya
- Meliorasiya
- Hidroiirriqasiya

552 Pozulmuş landşaftların torpaqlarının rekultivasiyası hansı mərhələlərdə aparılır?

- texniki və fitoloji
- hidro və fitoloji
- texniki və bioloji
- texniki və fiziki
- kimyəvi və bioloji

553 Daha dözümlü struktura malik pestisidlər hansı vasitələrlə yayılırlar?

- torpaq şumlanması ilə
- su və küləklə
- atmosfer yağıntıları ilə
- buz kütlələri ilə
- cərəyanlarla

554 Torpağa qurğuşun tullantıları hansı vasitələrlə atılır?

- yeyinti sənayesi
- neft sənayesi
- avtomobillər
- qara metallurgiya
- əlvan metallurgiya

555 Azərbaycanda bütün torpaqların ( 100 %) yuyulma və drenaj sisteminə ehtiyacı olan rayon hansıdır?

- Salyan
- Kürdəmir
- Beyləqan
- Ağstafa
- İsmayıllı

556 Respublika ərazisində eroziyaya məruz qalmış torpaqlar ümumi sahənin neçə faizini təşkil edir?

- 27,7%-ni
- 50,3%-ni
- 45,5%-ni
- 36,4%-ni

60,0%-ni

557 Qısa müddət ərzində çoxlu miqdarda gətirmələrə malik olan axın hansı hadisəni xarakterizə edir?

- zəlzələ
- sürüşmə
- eroziya
- sunami
- sel

558 Humus haqqında ilk fəzziyyələr hansı alimlərə məxsusdur?

- Dokuçayevə, Zaxarova
- Dokuçayevə, Sibirtsevə
- Qlinkaya, Dokuçayevə
- Kostıçevə, Qlinkaya
- Kostıçevə, Vilyamsa

559 Humusun miqdarına görə hansı torpaqlar normal torpaqlar hesab olunur?

- 10 % -dən çox
- 1-2 %
- 3-5 %
- 5-7%
- 5-10 %

560 əsasən qədim və müasir allüvial çöküntülər üzərində hansı torpaqlar əmələ gəlir?

- çəmən torpaqlar
- boz torpaqlar
- boz-qonur torpaqlar
- şabalıdı torpaqlar
- sarı torpaqlar

561 Tropik meşələrin qırılıb məhv edildiyi bir çox sahələrdə hansı tip bitkilər əmələ gəlmişdir?

- epifitlər və lianlar
- alçaq boylu kollar

- kserofit meşələr
- rütubətli meşələr
- arid meşələr

562 ən zəif mənimsənilmiş və yalnız özünəməxsus kənd təsərrüfatı bitkiləri yetişdirilən qurşaq hansıdır?

- subtropik qurşaq
- tropik qurşaq
- ekvatorial qurşaq
- mülayim qurşaq
- subboreal qurşaq

563 Tropik qurşağın torpaq kütləsinin mineral hissəsinin dəyişməsi prosesi necə adlanır?

- şoranlaşma
- lateritləşmə
- takirlaşma
- bataqlıqlaşma
- ferralitləşmə

564 Tropik rütubətli və dəyişən rütubətli meşələr torpaq-bioiqlim vilayəti daxilində necə adlandırılır?

- arid və kserofil
- humid və arid
- semiarid və semihumid
- kserofit və humid
- humid və semihumid

565 Tropiklərin quru savannalarının qaratorpaqları ən çox hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- Aralıq dənizi sahillərində, Qvineya körfəzi sahillərində
- Cənubi Amerika, İndoneziyada, Efiopiyada
- Avstraliya, Şimali Amerika, Cənubi Afrikada
- Hindistanda, Afrikada, Avstraliyada
- Çinin cənubunda, Orta Asiyada və Avropada

566 Bir çox alimlərin məlumatına əsasən torpaqda maksimum üzvi qalıq hansı təbii komplekslərin hesabına toplanır ?



- süxurların
- meşələrin
- mikroorqanizmlərin
- heyvanların
- quşların

567 Torpaqəmələgəlmə prosesində iştirak edən əsas 5 maili göstərin alim:

- V.V.Dokuçayev
- L.E.Podina
- N.M.Sibirtsev
- E.M.Salayev
- V.R.Volobuyev

568 Torpaq profilini əmələ gətirən genetik qatların əlaqələnməsi necə adlanır ?

- torpağın rəngləri
- humus qatı
- istilik qatı
- torpağın quruluşu
- torpaq eroziyası

569 Genetik qatların morfoloji əlamətləri aşağıdakılardan hansılardır ?

- rəngi, strukturu
- quruluşu, istilik rejimi
- humus qatı, eroziyası
- aqronomik, kimyəvi
- fiziki, nəmlik

570 Torpağın strukturu hansı formalarda olur ?

- genetik və morfoloji
- genetik və kimyəvi
- morfoloji və aqronomik
- nəmlik və fiziki
- aqronomik və bioloji

571 Hansı struktur dedikdə müəyyən ölçüdə, suyadavamlı və məsaməli olan aqreqatlar başa düşülür ?

- kimyəvi
- aqronomik
- mexaniki
- morfoloji
- genetik

572 Torpaqda baş verən eroziya hadisəsi onun hansı xassələrinin pisləşməsinə səbəb olur?

- fiziki və kimyəvi xassələrini
- mexaniki və istilik xassələrini
- termiki və kimyəvi xassələrini
- maqnit və elektrik xassələrini
- kapillyarlıq və duzluluq xassələrini

573 Hansı sistemlərin torpaqları yüksək dərəcədə deqradasiyaya məruz qalır?

- biosistemlərin
- ekosistemlərin
- biosenozların
- biotopların
- aqrosistemlərin

574 Torpağın mineral hissəsini təşkil edən kimyəvi elementlər birləşmə şəkilində torpağa necə təsir edir?

- torpağı şoranlaşdırır
- torpağı duzlandırır
- torpağı münbitləşdirir
- torpağı zənginləşdirir
- torpağı susuzlaşdırır

575 Torpaqların fiziki və mexaniki xassələrini hansı kimyəvi elementlər müəyyən edir?

- kimyəvi reaksiyalarda iştirak etməyənlər
- kimyəvi reaksiyaları sürətləndirənlər
- kimyəvi reaksiyaları zəiflədənlər
- kimyəvi reaksiyaları neytrallaşdırənlər

kimyəvi reaksiyalarda iştirak etməyənlər

576 Torpaqəmələgəlmə prosesində aşağıdakı bitki və heyvanlar mühüm rol oynayır. Hansı cavab düzgün deyil?

- ali bitkilər
- otlar, ağaclar, kollar, ibtidai bitkilər
- bakteriyalar, qurdlar
- onurğasız canlılar, molyuskalar
- vəhşi heyvanlar

577 Torpaq sahələrinin neftlə çirklənməsi və ekoloji tarazlığının pozulması prosesi necə adlanır?

- texnogen çirklənmə
- kimyəvi çirklənmə
- antropogen çirklənmə
- biogen çirklənmə
- radioaktiv çirklənmə

578 Abşeron yarımadasının ən çox çirklənmiş hissəsi haradır?

- bütün sahil zolağı
- şimal hissəsi
- şimal-qərb hissəsi
- cənub hissəsi
- şimal-şərq hissəsi

579 Abşeron yarımadası torpaqlarının neçə hektarı neftlə çirklənmişdir?

- 22 min.ha
- 28,8 min. ha
- 35 min.ha
- 30 min. ha
- 17 min. ha

580 Respublika ərazisində neft məhsulları ilə müxtəlif dərəcədə çirklənmiş torpaqlar əsasən hansı zonadadır və sahəsi nə qədərdir?

- Abşeronda, 22 min.ha
- Naxçıvanda, 32,5 min ha

- Siyəzəndə, 18, 7 min.ha
- Naftalanda, 28 min.ha
- Neftçalada, 37 min.ha

581 Azərbaycan ərazisində ağır metallarla çirklənən torpaqlar əsasən hansı regiondadır?

- Abşeron
- Gəncə-Qazax
- Lənkəran-Astara
- Naxçıvan MR
- Şəki-Zaqatala

582 Abşeron yarımadasında hansı ərazilərin radiasiya fonu çoxdur və radiasiyasının normadan yüksək olmasına əsas səbəb nədir?

- Hövsan, Türkan, Nardaran, Zirə-kənd təsərrüfatı
- Sabunçu, Ramana, Balaxanı, Qala-neft mədənləri
- Suraxanı, Mərdəkan, Binəqədi-tikinti materialları
- Bibiheybət, Bilgəh, Sənqaçal-yodlu-bromlu sular
- Qarabağ, Qobustan, Sahil-Qaradağ sement zavodu

583 Neftlə çirklənmiş torpaqlarda mikroelementlərin miqdarının aşağı düşməsinə səbəb nədir ?

- lay sularının səviyyəsinin qalxması
- dərin quyuların qazılması
- torpaqların dərin qatlarında kimyəvi elementlərin yığılması
- ağır metalların miqdarının artması
- neftli sahələrdə radioaktiv elementlərin çoxluğu

584 Respublikada adambaşına təxminən nə qədər torpaq sahəsi düşür?

- 5,2 ha
- 7,4 ha
- 3,5 ha
- 2,2 ha
- 1,17 ha

585 Respublikada adambaşına düşən əkinə yararlı torpaq sahələrinin az olmasının əsas səbəbləri nədir?

- torpaqların əsas hissəsinin çay, göl və bataqlıqların altında olması
- torpaqların xeyli hissəsinin eroziyaya, şorlaşmaya və bataqlaşmaya məruz qalması
- torpaqların əsasən dik yamaclarda, uçurumlarda və qar-buzlaq altında olması
- torpaqların əsasən yaşayış məntəqələrinin altında olması
- torpaqların çox hissəsinin meşə landşaftlarının altında olması

586 Hansı halda eroziyaya uğramış torpaqlardan kənd təsərrüfatında istifadə edilir?

- eroziyanın şiddətli getdiyi dağ torpaqlarından
- təkrarən şorlaşmış və duzlaşmış torpaqlardan
- sürüşmə sahələrindən və bedlend torpaqlardan
- zəif və orta dərəcədə yuyulmuş torpaqlardan
- sel hadisələri nəticəsində səthi yuyulmuş torpaqlardan

587 Azərbaycan ərazisində dik yamaclardan istifadə etmək üçün hansı tədbirlər həyata keçirilir?

- dəmyə əkinçiliyi üsulundan
- suvarma üsulundan
- növbəli əkin üsulundan
- quru meliorasiya üsulundan
- terraslaşdırma üsulundan

588 Azərbaycanın dağlıq ərazilərinin təsərrüfat cəhətdən ən çox mənimsənilən torpaqları haradadır?

- Böyük Qafqazın şimal-şərqi, dağətəyi və alçaq dağlığı
- Talış dağlarının orta dağlığı və dağətəyi əraziləri
- Kürboyu düzənliklər və Ləngəbiz tirəsi
- Kiçik Qafqazın orta və yüksək dağlığı
- Böyük Qafqazın cənubu və yüksək dağlığı

589 Respublikada adam başına cəmi neçə hektar torpaq sahəsi və əkinçilikdə istifadə edilən sahə düşür?

- 1 ha və 3 ha
- 1,17 ha və 0,2 ha
- 2 ha və 1,5 ha
- 3,5 ha və 0,5 ha
- 1,5 ha və 1 ha

590 Subtropiklər üçün aşağıdakı torpaqəmələgəlmə proseslərindən hansılar xarakterikdir? 1. subtropik ferralidləşmə 2.səhrələşmə və şoranlaşma 3. bataqlıqlaşma prosesi 4.qəhvəyi torpaqəmələgəlmə 5. boz torpaqəmələgəlmə 6.sarı rütubətli torpaqlar 7.subtropik bərkimə 8.qara torpaqların yayılması

- 3, 4, 6, 8
- 4,5,7, 8
- 2, 4,6, 7
- 1, 3, 4, 6
- 1, 4, 5,7

591 Mülayim qurşağın torpaqəmələgəlmə prosesləri aşağıdakılardan hansılardır? 1. meşə qonur torpaqəmələgəlmə 2.tundra-podzol torpaqəmələgəlmə 3.torflu-bataqlıq torpaqəmələgəlmə 4.bozqır qara torpaqəmələgəlmə 5.qonur yarım səhra torpaqəmələgəlmə 6.şabalıdı torpaqəmələgəlmə 7.sarı-ferralit torpaqəmələgəlmə 8.subboreal şorakətəmələgəlmə

- 1, 4, 5, 8
- 1, 3, 5, 7
- 2, 4, 6, 8
- 3, 4, 6, 7
- 2, 3, 5, 6

592 Qışda soyumanın getmədiyi subtropik istilik rejimi və su rejimi şəraitində formalaşan torpaqlar hansılardır?

- sarı-qırmızı torpaqlar
- boz torpaqlar
- qara torpaqlar
- şabalıdı torpaqlar
- qəhvəyi torpaqlar

593 Qırmızı torpaqlar əsasən hansı tip süxurlar üzərində formalaşmışdır?

- şoranlaşmaya məruz qalmış çökmə süxurlar üzərində
- püskürmə süxurlarının qırmızı rəngli aşınma məhsulları üzərində
- lil hissəcikləri ilə zəngin olan aşınmış sahələrdə
- boz torpaqların formalaşdığı səhra və yarım səhralarda
- dağlıq ərazilərdə qədim süxurlar üzərində

594 Nə üçün tropik qurşaqda əkinçilik cəhətdən quraq və quru tropik vilayətlər daha çox istifadə olunur?

- quraq və quru tropik vilayətlərdən başqa digər ərazilərə oksan cərəyanlarının kəskin təsiri
- vilayətin qərb hissəsində vulkanik torpaqların geniş sahədə yayılması
- tropik qurşaqda rütubətli ərazilərin meşələrlə örtülü olması
- tropiklərdə səhra əkinçiliyinin praktiki əhəmiyyətə malik olmaması
- rütubətli ərazilərə orta illik yağıntıların həddindən çox düşməsi

595 Rütubətli ekvatorial zonaların geniş massivlərindən əkinçilikdə istifadə edilməsinin zəruriliyi nədən ibarətdir?

- əhali artımı ilə əlaqədar ərzaq probleminin yaranması
- Afrika materikində şəhərlərin sahəsinin artması
- tropik qurşağın torpaqlarının məhsuldarlığının azalması
- mülayim qurşaqda torpaqların bataqlıqlaşması
- ekvatorial zonada əhalinin sıxlığının artması

596 əhalinin artması ilə əlaqədar kənd təsərrüfatına yararlı torpaqlar hansı ekoloji problemlərlə üzləşir?

- əkin sahələri fasiləsiz əkilir və suvarma nəticəsində şorlaşır və eroziyaya məruz qalır
- şumlanma sahələri artırılır və irriqasiya sistemləri artırılır
- pestisidlər, defoliantlar və kimyəvi gübrələrin miqdarı çoxaldılır
- şəhər kateqoriyası üçün yaşayış məntəqələri kənd təsərrüfatına yararlı sahələrdə salınır
- məişət tullantılarının çoxluğu və sənaye müəssisələrinin tullantıları ilə çirklənir

597 Dünyanın torpaq ehtiyatlarının mənimsənilməsinə görə qurşaqların düzgün ardıcılığını göstər: 1. tropik 4. subtropik 2. mülayim 5. subarktik 3. boreal 6. arktik

- 5, 3, 1, 4, 2, 6
- 2, 5, 4, 1, 3, 6
- 2, 4, 1, 3, 5, 6
- 4, 6, 3, 5, 1, 2
- 1, 3, 2, 4, 6, 5

598 Ana süxurun torpağa çevrilməsi üçün əsas şərt nədən ibarətdir ?

- süxurun yaşından asılı olaraq zaman daxilində dəyişməsi
- süxurun aşınması və orxalanması
- süxurun və iqlim rejiminin dəyişməsi
- süxurda mikrorqanizmlərin və yaşıl bitkilərin məskən salması
- bitki və heyvan qalıqlarının çürüməsi

599 Torpağın profili boyu dərinliyinə getdikcə bakteriyaların miqdarı necə dəyişir ?

- mövcud olmur
- dəyişmir
- azalır
- çevrilir
- artır

600 Torpağa münbitlik verən çürüntü qatı necə adlanır ?

- azot birləşmələri
- dəmir birləşmələri
- humus təbəqəsi
- fosfor turşusu
- kolloidlər

601 Zülalların, aşılavıcı maddələrin və üzvi birləşmələrin tədricən hidrolizi və biokimyəvi oksidləşməsi nəticəsində humusabənzər maddənin əmələgəlməsi prosesi necə adlanır ?

- dehumifikasiya
- sulfifikasiya
- humifikasiya
- nitrifikasiya
- azotifikasiya

602 Kimyəvi reaksiyalarda iştirak etməyən kimyəvi elementlər torpağın hansı xassələrini müəyyən edir?

- Elektromaqnit və optik xassələrini
- kimyəvi və optik xassələrini
- fiziki və mexaniki xassələrini
- Elektrik və maqnit xassələrini
- Radioaktiv və maqnit xassələrini

603 Dünyanın quru hissəsinin nə qədər sahəsi tropik torpaqlar altındadır ?

- 4/5
- 1/2
- 1/3



3/4

1/5

604 Karbon və azotun torpaqla toplanması hansı amillərin fəaliyyəti ilə bağlıdır ?

insanın təsərrüfat fəaliyyəti

dağ süxurları və mineralları

bitki və heyvan qalıqları

iqlim elementləri

maqmatik süxurlar

605 Dünya əhalisinin sürətlə artması və düzgün olmayan təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində hər il nə qədər məhsuldar torpaqlar itirilir ?

4 mln.ha

2-3 mln.ha

6-7 mln.ha

3,5 mln.ha

5,5 mln.ha

606 Optimal hidrotermik və optimal su – hava şəraitində humusun toplanması, hansı torpaq tiplərinə xasdır ?

çəmən - bataqlıq

şabalıdı

dağ – qəhvəyi

boz, boz – qonur

qaratorpaqlarda

607 Torpağın dərinliyində parçalanaraq, onun tərkibini kalsiumla zənginləşdirən bitkilər hansılardır ?

yoncaşimilər

paxla fəsiləsinə aid

yabanı bitkilər

ot bitkiləri

ağac kökləri

608 Humusun torpağa əlverişli təsiri yalnız tərkibində hansı maddələr olduqda müşahidə edilir ?

fulvioturşular

- humin turşuları
- azot oksidləri
- ferrium oksidləri
- amin turşular

609 Dünyada ən çox açıq üsulla çıxarılan dağmədən sənayesi məhsulları hansı ölkə ərazisindədir ?

- ABŞ, İngiltərə, Polşa
- Rusiya, ABŞ, İndoneziya
- Çin, Yaponiya, Avstraliya
- Azərbaycan, Türkiyə, Brazilya
- Hindistan, Almaniya, Danimarka

610 Dünyada məhsuldar sahələrin ümumi sahəsi təxminən nə qədərdir?

- 4200 mln.ha
- 5700 mln.ha
- 6000 mln.ha
- 8500 mln.ha
- 7300 mln.ha

611 Ümumiyyətlə becərilən sahələr ümumi torpaq fondunun neçə faizini təşkil edir ?

- 11,2 %-ni
- 5 %-ni
- 8 %-ni
- 6,7 %-ni
- 9,5 %-ni

612 İynəyarpaqlı meşə zonasının torpaqlarının hansı rəng çalarları vardır?

- Sarı və qırmızı
- açıq, boz, küləbənzər
- boz və tünd-boz
- tünd boz və qara
- şabalıdı və qonur

613 Boreal torpaq-bioiqlim qurşağı yalnız hansı materiklərdə inkişaf etmişdir?

- Afrikanın cənubi və Avstraliya
- Şimali Amerika və Avrasiya
- Şimali Amerika və Antarktida
- Avrasiya və Cənubi Amerika
- Cənubi Amerika və Avstraliya

614 Boreal tayqa-meşə vilayətinin əsas iki tipi hansılardır? 1. tayqa vilayəti 2. tundra vilayəti 3. meşə-çöl vilayəti 4. çəmən-meşə vilayəti

- 1, 3
- 2,3
- 1, 4
- 1, 2
- 3, 4

615 Boreal qurşaqda intrazonal torpaqlar kimi rast gəlinən torpaq tipləri hansılardır?

- qleyli-çimli, karbonatlı-podzol torpaqlar
- elementar, lösləşmiş torpaqlar
- çimli-podzol, allüvial-dənirli torpaqlar
- bataqlıq-podzol, torflu-qleyli-podzol torpaqlar
- çınqıllı dağ-tundra torpaqları

616 Tayqa-meşə vilayətlərinin hakim torpaq tipləri hansılardır?

- podzol və çimli-podzol
- akırlar və boz-qonur
- dağ-meşə və şabalıdı
- Sarı-ferralit və ibtidai
- adi boz və qəhvəyi meşə

617 Yalnız şimal yarımkürəsində yaxşı inkişaf etmiş torpaq-iqlim qurşağı hansıdır?

- subtropik
- subekvatorial
- boreal
- tropik
- subboreal

618 Boreal torpaq-iqlim qurşağında üstünlük təşkil edən iqlim tipini göstər.

- ekstrakontinental iqlim
- humid iqlim tipi
- arid iqlim tipi
- semiarid iqlim tipi
- kontinental iqlim tipi

619 Boreal qurşağın torpaqları hansı aqroekoloji siniflərə bölünür?1. rütubətli sarı 2. milayim soyuq 3. soyuq donan 4. soyuq semiarid 5. buzlu podzol 6. donuşluq

- 2, 3, 6
- 1, 2, 4
- 2, 4, 5
- 1, 3, 4
- 4, 5, 6

620 Podzollaşma prosesi necə izah olunur?

- turş məhsulların dəmirli qabığı dağıtması
- Lilin pozulmamış halda aşağıya hərəkəti
- mövsümi qleyli-ellüvial prosesin getməsi
- lil hissəciklərinin parçalanması
- çimli-torflu prosesin aktivləşməsi

621 Mineral elementlər və üzvi maddələr torpağın hansı xassələrini müəyyən edir?

- maqnit xassələri
- fiziki xassələrini
- optik xassələrini
- kimyəvi xassələrini
- elektromaqnit xassələri

622 Torpaqdan humus miqdarı haqqında ilk nəzəriyyələr hansı alimlərə məxsusdur ?

- V.V.Dokuçayev, N.M.Sibirtsev, P.A.Kostiçyev
- A.A.Polınov, V.İ.Vernadski, Y.Odum
- İ.A.Zaxarov, D.A.İvanov, V.A.Romanov

- M.E.Salayev, V.P.Volobuyev, N.A.Dimo
- A.A Şmuk, Q.S.Stadnikova, A. Tensli

623 Üzvi maddələrin parçalanması üçün digər proseslərdən fərqli olaraq, göbələklər hansı mühitdə inkişaf edir ?

- isti
- neytral
- qələbi
- turş
- soyuq

624 Aparılan elmi təcrübələrə əsasən 1 ha sahənin şum qatında nə qədər bakteriya kütləsi olur ?

- 10 – 12 ton
- 1 – 2 ton
- 7 – 8 ton
- 3 – 7 ton
- 2 – 5 ton

625 Torpağın kipliyi, məsaməlilik və çatlama dərəcəsi necə adlanır ?

- torpağın profili
- torpağın rəngi
- torpağın yaşı
- torpağın genetikası
- torpağın quruluşu

626 Xam torpaqların istifadəsində, xüsusən əkin qatında humus və azot ehtiyatı azaldıqca, istifadə müddəti isə artdıqca hansı proses güclənir ?

- lösləşmə
- padzollaşma
- qləyləşmə
- çəmənləşmə
- ferralitləşmə

627 Dəniz ekosistemlərinin çirklənməsi nəticəsində yaranan ekoloji nəticələr aşağıdakı göstərilən proseslərdə özünü göstərir. Hansı cavab düzgün deyil?

- “qırmızı qalxmaların” yaranması
- ekosistemlərin dayanıqlılığının pözulması
- balıqların sürətlə çoxalması
- bioloji məhsuldarlıq aşağı düşməsi]
- biotopa kimyəvi toksikatların yığılması

628 Dəniz ekosistemlərinin çirklənməsi nəticəsində hansı ekoloji problemlər yaranır. Hansı cavab düzgün deyil

- canlılarda kimyəvi toksikatlar yığılır
- dəniz mühitində mutagenlər əmələ gəlir
- dəniz mühitində konsegenlər əmələ gəlir
- yeni qiymətli balıq növləri yaranır
- bioloji məhsuldarlıq aşağı düşür

629 İnsanın hansı növ çirklənmiş sularla kontakt zamanı onun dərisinə parazitlərin daxil olması nəticəsində ağır xəstəliklər yarana bilər?

- fiziki çirklənmə
- mexaniki çirklənmə
- bakteroloji çirklənmiş
- termiki çirklənmə
- kimyəvi çirklənmə

630 Azərbaycanın quru subtropik iqlimə malik olan rayonlarında aşınmanın hansı tipi inkişaf etmişdir

- laterit aşınma tipi
- allit aşınma tipi
- siallit aşınma tipi
- ferralit aşınma tipi
- boreal aşınma tipi

631 Quru subtropiklərin boz torpaqları əsas diaqnostik göstəriciləri nədən ibarətdir?

- udulmuş kationlar arasında natriumun xeyli çox olmasından
- silisium-oksidin çoxluğundan
- humusun miqdarının aşağı qatlara doğru artmasından
- üst akkumlyativ qatda karbonatların miqdarının azlıq təşkil etməsindən
- karbonatların aşağı qatlarda maksimum toplanmasından

632 Yağıntılı tropik meşə landsaftlarının torpaqları əsasən yayılmışdır?

- Alp, Karpat, Ural dağlarında yayılmış meşələrdə
- Acarıyada, Dağıstanda, Talışda
- İran yaylasında, Kiçik Qafqazın orta hündürlüyə malik sahələrində
- Cənubi Amerikada, Madaqaskarda, İndoneziyada
- Uzaq şərqin enliyarpaqlı meşələrində, çinin mərkəzi əyalətlərində

633 Təcrübə stansiyaların əraziləri, qiymətli və çoxillik bitkilərin müşahidəsi və s. Üçün tərtib olunan torpaq xəritələri necə adlanır

- kartoqramlar
- müfəssəl xəritələr
- orta miqyaslı xəritələr
- iri miqyaslı xəritələr
- icmal xəritələr

634 Torpaqların məhsuldarlığına görə müqayisəli qiymətləndirilməsi necə adlanır?

- rekultivasiya
- qranulometriya
- bonitirovka
- kartoqram
- meliorasiya

635 Kənd təsərrüfatında istifadə olunan torpaqların eroziya prosesinə məruz qalmasına əsas səbəb nədir?

- heyvandarlıq sahələrinin genişləndirilməsi və inkişaf etdirilməsi
- əhalinin sürətlə artması və ərzağa tələbatın artması
- yamac boyu şumlanma, intensiv otarılma və meşələrin məhv edilməsi
- dağ yamaclarında yalnız irriqasiya əkinçiliyindən istifadə olunması
- düzənlik ərazilərdə yalnız taxılçılığın inkişaf etdirilməsi

636 Respublika ərazisində insanların təsərrüfat fəaliyyətindən asılı olaraq ən çox eroziya prosesinə məruz qalan iqtisadi-coğrafi rayon hansıdır?

- Lənkəran-Astara rayonunda
- Quba-Xaçmaz rayonunda
- Şəki-Zaqatala zonasında
- Naxçıvan MR-da

Gəncə-Qazax rayonunda

637 Eroziyaya qarşı mübarizə tədbirləri hansılardan ibarətdir?

- kimyəvi meliorasiya, terraslaşdırma
- rekultivasiya, texniki, bioloji
- fitomeliorasiya, aqrotexniki və hidromeliorasiya
- biomeliorasiya, hidrotexniki, bioloji
- meşə salma, fiziki meliorasiya

638 Yamacları eroziyadan qorumaq üçün kənd təsərrüfatı bitkilərin becərilməsində tətbiq edilən torpaq-qoruyucu tədbirlər necə adlanır?

- rekultativ
- fitomeliorativ
- hidrotexniki
- terraslaşdırma
- aqrotexniki

639 Rütubətli subtropik ərazilərin torpaqlarında öz-özünü təmizləmə xüsusiyyəti nə üçün sürətli gedir ?

- bütün toksikoloji normaların yüksək səviyyədə olmasına görə
- rütubətin az olması və quru iqlim şəraitinə görə
- rütubətin və istiliyin optimal olmasına görə
- yeraltı suların səthə yaxınlığına görə
- geokimyəvi anomalyanın yüksək olması ilə

640 Hansı şəhərlərdə səth suları ilə yanaşı yeraltı sular da çirklənməyə məruz qalır?

- paytaxt şəhərlərində
- qəsəbələrdə
- kəndlərdə
- rayonlarda
- iri sənaye şəhərlərində

641 Kommunal – məişət və sənaye sularının, neft quyularının çirkab sularının, çirkab suların yığıldığı anbarlardakı çirkab suların sızmaları nəticəsində hansı su hövzələri çirklənir?

- yeraltı sular



- səth suları
- yağış suları
- çay suları
- dəniz suları

642 Su hövzələrinə daxil olmuş texnoloji isti sular suda hansı çirklənməni yaradır?

- kimyəvi çirklənməni
- mexaniki çirklənməni
- bioloji çirklənməni
- istilik çirklənməsini
- fiziki çirklənməni

643 Sual: Antropogen təsirlərdən su mühitinə düşmüş biogen maddələr şirinsudakı ekosistemlərə mənfi təsir göstərərək hansı hidrocanlıların çoxalması şərait yaradır?

- virusların
- fitoplantların
- göbələklərin
- bakteriyalar
- bionların

644 Qrunt sularının səviyyəsini aşağı salmaq üçün drenajlardan, kanallardan, axar suların qarşısını almaq üçün tikililərdən istifadə etməklə torpaqda gedən hansı proseslərin qarşısını almaq mümkündür?

- duzlaşmanın
- şoranlaşmanın
- bataqlıqlaşmanın
- turşulaşmanın
- susuzlaşmanın

645 Torpaq uzun müddət səpin altında qaldıqda onun hansı ehtiyatı 60% azalır?

- duzluluq ehtiyatı
- humus ehtiyatı
- mineral ehtiyatı
- su ehtiyatı
- hava ehtiyatı

646 Torpağın münbit qatının yağış və qar suları ilə yuyulub aparılması prosesi necə adlanır?

- qar eroziyası
- hava eroziyası
- külək eroziyası
- su eroziyası
- yağış eroziyası

647 Hansı proses nəticəsində torpaqda azot, fosfor, kaliumun mənimsənilməsi və mikroelementlərin azalması baş verir?

- dağıdıcı eroziya nəticəsində
- su eroziyası nəticəsində
- külək eroziyası nəticəsində
- şoran eroziya nəticəsində
- səthi eroziya nəticəsində

648 Torpaq əmələgətirən süxurlar tərkibindəki qələvi metalların və əsasların miqdarına görə hansı süxurlara bölünür?

- çökmə və qələvi
- maqmatik və çökmə
- metqomrfik və çökmə
- maqmatik və metomorfik
- karbonafli və qələvi

649 Torpağın bərk fazasını hansı minerallar təşkil edir?

- maqmatik və çökmə
- maqmatik
- metomorfik
- törəmə
- ilkin və törəmə

650 Torpaq nədir?

- torpaq, torpaq əmələgətirən amillərin birgə və qarşılıqlı təsiri nəticəsində yaranan cisimdir
- bitki yetişən yerin üst səthidir
- bitki və heyvanat aləmi, insanlar və bütün canlıların yaşayış məskənidir
- həyat üçün vacib amildir

torpaq mineral maddədir

651 Takırlar nədir?

- gilli səhraların torpaqlarıdır
- küləşi-boz torpaqlardır
- natrinin-xloridli torpaqlardır
- humusu çox olan torpaqlardır
- qələvili və udma tutumu az olan torpaqlardır

652 Tropik qurşağın əsasən hansı vilayətlərində çilik daha çox inkişaf etmişdir?

- vulkanik və laterifləşmiş vilayətlərdə
- quru tropik vilayətlərdə
- rütubətli tropik vilayətlərdə
- savanna vilayətlərində
- ferralitləşmiş vilayətlərdə

653 Torpağın maye fazasının bitki üçün əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- mikroorqanizmlərin mineralaşmasından
- üzvi birləşmələrlə qidalanmasından
- mineral maddələrdə qidalanmasından
- anion tərkibinin dəyişməsindən
- kation tərkibinin dəyişməsindən

654 Quru passat küləklərinin təsiri altında olan təbii qurşaq hansıdır?

- tropik qurşağın quru savannaları
- miqayim qurşağın səhra və yarımsəhraları
- şimal və cənub qütblərin buzlaq sahələri
- tropik qurşağın səhra və yarımsəhraları
- subtropik qurşağın rütubətli əraziləri

655 Yarımsəhra vilayətlərində seyrəkləşmiş, səhralaşmış savannalarda hansı tip torpaqlar yayılmışdır?

- qırmızımtıl-qonur torpaqlar
- açıq şabalıdı torpaqlar

- rütubətli sarı torpaqlar
- boz, boz-qonur torpaqlar
- duzlu-gilli podzol torpaqlar

656 Tropik qurşağın ən çox mənimsənilən torpaqları hansı ərazilərə məxsusdur?

- qırmızımtıl-ferralit torpaqlara
- dağlıq ərazilərə
- yarımsəhra ərazilərə
- savannalara
- rütubətli meşələrə

657 Kaliforniya rayonunu əhatə edən Şimali Amerika vilayəti hansı qurşağın ərazisinə aiddir?

- subtropik qurşağın səhra və yarımsəhralarına
- tropik qurşağın səhra və yarımsəhralarına
- mülayim qurşağın qaratorpaqlarına
- tropik qurşağın savannalarına
- tropik qurşağın dağ səhralarına

658 Akademik V.V.Polinova görə hansı kimyəvi elementlər fəal miqrasiya olunma xassəsinə malikdir?

- mis, molibden, cıvə
- silisium, dəmir, alüminium
- sirkonium, cıvə, stronsium
- kükürd, brom, yod
- molibden, gümüş, sink

659 Rütubətli tropik vilayətlərdə daha çox becərilən torpaq tipləri hansılardır?

- rütubətli ferralit və podzollaşmış çimli torpaqlar
- qırmızı-sarı və rütubətli laterit torpaqlar
- tünd qırmızı marqalit və bərkimiş qara torpaqlar
- siallit karbonatlı və kobud quruntlu torpaqlar
- duzlu-gilli və quru yarımsəhra torpaqları

660 Subboreal yarımsəhra və səhra vilayətləri əsasən hansı əraziləri əhatə edir?

- Mərkəzi Asiya, Avstraliyanın şimalı və qərbi
- Orta və Mərkəzi Asiya, Şimali və Cənubi Amerika
- Şərqi Avropa, Avstraliyanın cənubi və şərq
- Asiyanın Şərqi, Mərkəzi Afrika və Cənubi Amerika
- Cənubi Afrika, Qərbi və Cənubi Asiya

661 Subboreal qurşağın neçə faizi əkinçikdə istifadə olunur?

- 28 %
- 17 %
- 21 %
- 35 %
- 42,7 %

662 Subboreal yarımsəhra və səhra vilayətləri əsasən hansı əraziləri əhatə edir?

- Mərkəzi Asiya, Şimali Afrika və Avropa
- Orta və Mərkəzi Asiya Şimali və Cənubi Amerika
- Cənubi Afrika, Mərkəzi Asiya və Avstraliya
- Şimali Amerika, Cənub-Şərqi Asiya
- Şərqi Avropa, Afrika və Qərbi Avstraliya

663 Tropik yarımsəhra vilayətlərində əsasən hansı tip torpaqlar yayılmışdır?

- qumlu sarı torpaqlar
- qırmızımtıl-qonur torpaqlar
- podzol, boz-qonur torpaqlar
- dağ-meşə qara torpaqları
- şoranvari və şorakətli torpaqlar

664 Bütün tərkib hissələri bir – birilə və torpağın mineral hissələri ilə sıx qarşılıqlı təsirdə olan mürəkkəb kompleks necə adlanır ?

- ana süxur
- gillicələr
- kolloidlər
- humus qatı
- qumluqlar

665 Qrunt suları üzə olduqda torpaqda hansı xoşagəlməz xüsusiyyətlər yaranır?

- rütubət çox yüksəlir və oksigen çoxalması yaranır
- rütubət azalır və oksigen çoxalması yaranır
- rütubət yox olur və oksigenin azalması yaranır
- izafi rütubət və oksigen çatışmamazlığı yaranır
- rütubət çox azalır və oksigen azalması yaranır

666 Torpağın istilik, enerji və su ilə təmin olunmasında hansı torpaqəmələgəlmə amili mühümdür?

- bitki amili
- iqlim amili
- zaman amili
- suxur amili
- relyef amili

667 Hansı suların təsirindən xüsusi torpaq tipləri yaranır?

- dəniz sularının
- yerüstü suların
- qrunt sularının
- çay sularının
- okean sularının

668 Torpaq havasında olan hansı elementlər həm torpağın xassələrinə, həm də bitkilərin məhsuldarlığına bilavasitə təsir göstərir ?

- silisium və azot
- oksigen və karbon
- azot və fosfor
- dəmir və oksigen
- karbon və fosfor

669 Biosferdə baş verən bir çox prosesləri nə müəyyən edir?

- suxur örtüyü
- gil örtüyü
- qum örtüyü
- torpaq örtüyü

çinqil örtüyü

670 Torpağın münbit qatının qalınlığı nə qədərdir?

- 2.5÷4 m  
 4÷7 m  
 3÷4 m  
 2÷6 m  
 5÷6 m

671 Litosferin üst təbəqəsi necə adlanır?

- çinqil adlanır  
 qum qatı adlanır  
 torpaq adlanır  
 gil qatı adlanır  
 süxur adlanır

672 Torpağın keyfiyyəti hansı göstərici ilə müəyyən olunur?

- məsaməliyi ilə  
 şoranlığı ilə  
 münbitliyi ilə  
 turşuluğu ilə  
 pH-i ilə

673 Elmi dildə torpaq necə adlanır?

- biotop adlanır  
 biosenoz adlanır  
 biogeosenoz adlanır  
 biokos adlanır  
 biosfer adlanır

674 V.V.Dokuçayevin fikrincə torpaq beş amilin təsirindən yaranmışdır. Hansı cavab düzgün deyil?

- zaman  
 torpaq əmələ gətirən süxurlardan

- bitki və heyvan qalıqlarından
- iqlim və relyef
- su və daşdan

675 Torpaqşünas alimlərin fikrincə hansı sular toraq tiplərinin təkamülünə və torpaq daxili proseslərə xeyli təsir edir?

- qrunt suları
- dəniz suları
- bulaq suları
- çay suları
- duzlu sular

676 Yer səthinin örtən, mantiyanın üst təbəqəsi və yer qabığından ibarət olan Yerin bərk örtük hissəsinə nə deyilir?

- troposfer deyilir
- litosfer deyilir
- hidrosfer deyilir
- atmosfer deyilir
- ozonosfer deyilir

677 Torpağın eroziyasının neçə növü vardır?

- gil və qum eroziyaları
- bataqlıq və şoran eroziyalar
- su və külək eroziyaları
- torpaq və su eroziyaları
- su və qum eroziyaları

678 Yer kürəsinin daş örtüyünə nə deyilir?

- efir fəzası
- litosfer deyilir
- atmosfer deyilir
- hidrosfer deyilir
- kosmik fəza

679 Litosfer Yer kürəsinin hansı hissəsidir?



- Gil örtüyü
- qum örtüyü
- torpaq örtüyü
- kömür örtüyü
- “daş” örtüyü

680 V.V.Dokuçayevin fikrincə torpaq neçə amilin təsirindən yaranmışdır?

- 5 amilin
- 3 amilin
- 7 amilin
- 4 amilin
- 6 amilin

681 Torpaq əmələgəlmə prosesi nədir?

- Geoloji quruluşun və relyef formalarının təsiri nəticəsində formalaşan üzvi-mineral kompleksdir
- Dağ süxurlarının və mineralların aşınmasıdır
- İqlim elementlərinin, yəni istiliyin və rütubətin paylanması nəticəsində əmələ gələn maddədir
- Bitki və heyvanat aləmi qalıqlarının çürüməsindən əmələ gələn üzvi-mineral birləşmədir
- Zaman daxilində süxurların, relyefin, bitki və heyvanat aləminin qarşılıqlı təsiri nəticəsində yaranan təbii-tarixi cisimdir

682 Fiziki aşınma nədir?

- Təzyiq prosesləri nəticəsində substrat əmələ gətirməsidir
- Süxur kütləsinin qeyri-bərabər qızması və soyuması nəticəsində öz bütövlüyünü itirən xırdalanma prosesidir
- Yer qabığına təşkil edən süxurların əmələ gəlmə şəraitidir
- Süxurların ilkin yarandığı mühitdə termodinamik bir prosesdir
- Yüksək təzyiq nəticəsində əmələ gəlmiş süxurları təşkil edən mineral birləşmələr kompleksidir

683 Kimyəvi aşınma nəyə deyilir?

- Hidrogen ionlarının təsirindən yaranan qalıqların birləşməsidir
- Kimyəvi aşınma süxurların və mineralların yeni birləşmələr əmələ gətirməsidir
- Yeni mineralların temperatur rejiminə təsir göstərən amildir
- Əsasən su, karbon qazı və oksigenin təsiri nəticəsində mineralların kimyəvi tərkibinin dəyişməsidir
- Suya karbon qazının daxil olduğu halda yaranan turş mühitdir

684 Torpaq profilində A indeksi ilə ayrılan genetik horizont necə adlanır?

- Döşəmə şuxur qatı
- Elyüvial horizont
- İllüvial və yaxud anna süxura keçid horizontu
- Üzvi maddələrin akkumlyasiyası horizontu
- Qleyli qat

685 Materiklərin birinci torpaq xəritəsi kim tərəfindən hazırlanmışdır?

- V.V.Dokuçayev
- L.İ.Praslov
- İ.P.Gerasimov
- Ç.E.Kelloq
- V.Q.Kozanov

686 Torpaq xəritələrinin legendasında torpaq tiplərinin neçə qruppası ayrılmışdır?

- 31
- 12
- 18
- 26
- 20

687 Torpağın kimyəvi tərkibin hansı alimlər öyrənmişlər ?

- Dokuçayev, Sibirsev
- Dokuçayev, Tyurin
- Aleksandrova, Kononova
- N.Əliyev, Q.Məmmədov
- Fersman, Vinqradov

688 Aqrogeologiya, aqrokuturkimya və torpaq xəstəliyinin təşəkkül tapması və inkişafı hansı alimlərin adı ilə bağlıdır?

- V.İ.Vernadski, A.Kyulbelin
- A.Humboldt, L.İ.Prosolov
- A.Teyer, Y.Libix
- V.V..Dokuçayev, S.S.Nestruev

